

VUOSIKERTOMUS 1998

INSTRUMENTARIUM

Konserni

Instrumentarium.....	2
Rakennemuutos.....	4
Avainluvut.....	6
Liiketoiminta-alueet.....	7
Toimitusjohtajan katsaus.....	8
Osakkeet ja osakkeenomistajat.....	10

Liiketoiminta

Anestesia ja tehohoito.....	14
Terveystuollon laitteet ja tarvikkeet.....	20
Optiikka.....	26
Yhteiset toiminnot.....	30

Virallinen tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus.....	32
Voitonjakoehdotus.....	39
Konsernin tuloslaskelma.....	40
Konsernin kassavirtalaskelma.....	41
Konsernin tase.....	42
Konsernin oman pääoman muutokset.....	44
Konsernitiinpäätöksen liitetiedot.....	45
Emoyhtiön tuloslaskelma.....	62
Emoyhtiön tase.....	63
Emoyhtiön oman pääoman muutokset.....	64
Tilintarkastuskertomus.....	65

U.S. GAAPin mukainen tulos ja oma pääoma.....	66
Viisivuotistilasto.....	68
Tunnuslukujen laskentaperiaatteet.....	69
Hallintoneuvoston lausunto.....	70
Hallintoelimet.....	71
Sanasto.....	72
Osoitteet.....	74

Instrumentarium

INSTRUMENTARIUM on terveydenhuoltoalan konserni, joka valmistaa ja markkinoi terveydenhuollon teknologiatuotteita kansainvälisille markkinoille sekä harjoittaa optiikan vähittäiskauppaa Suomessa ja sen lähialueilla. Yhtiön ydinliiketoiminta-alue on anestesia ja tehohoito, jonka muodostaa maailman johtaviin sairaalalaittevalmistajiin kuuluva Datex-Ohmeda.

INSTRUMENTARIUMIN TAVOITTEENA on maailmanlaajuinen tai alueellinen markkinajohtajuus valitsemillaan liiketoiminta-alueilla. Yhtiö hyödyntää terveydenhuoltoalan vakiintunutta asemaansa ja liiketoiminta-alueidensa asiantuntemusta toimintansa kehittämiseen ja laajentamiseen uusille tuotealueille ja markkinoille.

Rakennemuutos

Vuonna 1998 Instrumentarium-konsernissa toteutettiin merkittävä rakennemuutos. Vuoden aikana ostettiin Ohmedan maailmanlaajuiset sairaalalaiteliiketoiminnot, ja myytiin kaikki terveydenhuoltoalan ulkopoolliset liiketoiminnot.

Instrumentarium osti englantilaiselta The BOC Groupilta n. 490 miljoonalla yhdysvaltain dollarilla (n. 2,6 mrd markkaa) Ohmedan anestesiaalaitedivisioonan ja erikoistuotedivisioonan. Anestesiaalaitedivisioona yhdistettiin Datex-Engströmin liiketoimintojen kanssa Datex-Ohmedaksi ja erikoistuotedivisioona jatkaa toimintaansa itsenäisenä Ohmeda Medical -liiketoimintayksikkönä Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueella.

Viime vuonna toteutetut liiketoiminnan uudelleenjärjestelyt ovat osa Instrumentariumin pitkän tähtäyksen suunnittelua, ja ne perustuvat myös maailman sairaalalaitemarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Instrumentariumin strategiana on keskittyä sellaisille terveydenhuollon alueille, joilla sen on mahdollista saavuttaa maailmanlaajuinen tai alueellinen markkinajohtajuus.

TERVEYDENHUOLLON MARKKINAT

Kansainvälisten terveydenhuoltoalan markkinoiden suurimpana haasteena on korkealaatuisten terveydenhuoltopalvelujen tarjoaminen entistä kustannustehokkaammin. Nämä vaatimukset johtavat muutoksiin eri maiden lainsäädännössä, korvausjärjestelmissä

ja terveydenhuoltoalan rakenteissa. Laajimpia muutokset ovat Yhdysvalloissa, joka on maailman suurin terveydenhuollon markkina-alue. Uusi ajattelutapa on johtanut siellä moniin terveydenhuollon palvelujen maksajien, tuottajien, tarjoajien ja ostajien yhteenliittymiin.

Sairaalalaitteiden helppokäyttöisyys ja toimintavarmuus korostuvat, mikä edellyttää laitevalmistajilta pitkälle kehitettyjä tietotekniikkaan perustuvia tuotteita. Sairaalalaitteiden tietojärjestelmät helpottavat myös kerättävän potilasinformaation hyväksikäyttöä ja arkistointia.

Kustannussäästöpaineeet lisäävät myös uusien tehokkaiden avohoitomuotojen, kuten kirurgisten poliklinikkapalvelujen kysyntää erityisesti Yhdysvalloissa. Tämä johtaa kannettavien ja helppokäyttöisten anestesian ja akuuttihoitojen monitorien yleistymiseen pitkälle kehitettyjen leikkaussali- ja tehohoito-käyttöön suunniteltujen laitteiden täydentäjinä.

Lisäksi sairaalat pyrkivät kustannussäästöihin standardisoimalla järjestelmiään ja keskittämällä laitehankintansa entistä harvemmillä toimittajille. Tällaisessa tilanteessa vain riittävän suuret toimittajat pystyvät kilpailemaan mittavista ostosopimuksista ja sairaalaprosjekteista.

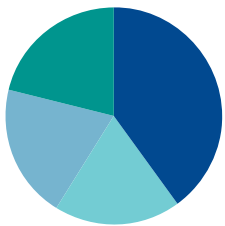
Instrumentarium pyrkii liiketoimintansa ja tuotteidensa kehityksessä vastaamaan näihin markkinoiden muutoksiin.

TÄRKEIMMÄT RAKENNUMUUTOKSEEN LIITTYVÄT TOIMENPITEET VUONNA 1998

Valittuun strategiaan ja terveydenhuollon yleisiin kehitysnäkömyihin perustuen Instrumentariumissa toteutettiin vuonna 1998 seuraavat toimenpiteet:

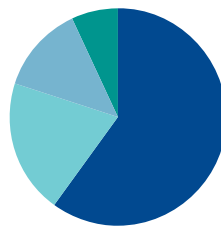
- Ohmedan, johtavan yhdysvaltalaisen anestesiavalmistajan, sairaalalaiteliiketoiminnan osto.
- Kosmetiikka- ja päivittäistavarakauppaa harjoittavan Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n liiketoiminnan myynti.
- Tietotekniikkajärjestelmiä, -laitteita ja -palveluja kotimaassa markkinoivan Instru Data Oy:n omistusosuuden (63%) myynti.
- Langattoman viestinnän laitteiden maahantuontia, tukkukauppaa ja huoltoa harjoittavan Oy Tekno-Rema Ab:n myynti.
- Rinnakkaislääkkeitä markkinoivan Medinovum-liiketoimintayksikön myynti.
- Merkittävien liiketoiminnan ulkopuolisten tase-erien myynti.

1997
LIIKEVAIHDON JAKAUMA
LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN, %

Anestesia ja tehohoito	40 %
Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet	19 %
Optiikka	18 %
Muut	23 %

1998
LIIKEVAIHDON JAKAUMA
LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN, %

Anestesia ja tehohoito	60 %
Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet	20 %
Optiikka	13 %
Muut	7 %

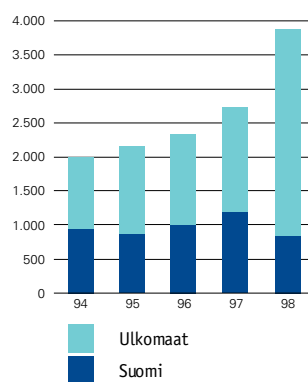
Avainluvut

Mmk	1997	1998	+/-%
Liikevaihto	2 681,0	3 890,7	45,1
Ulkomainen liikevaihto	1 570,7	3 045,3	93,9
Liikevoitto	314,0	251,2	-20,0
Voitto ennen satunnaisia eriä	340,8	181,0	-46,9
Voitto ennen satunnaisia eriä, verojen jälkeen	246,0	94,2	-61,7
Oma pääoma	1 910,6	2 516,5	31,7
Taseen loppusumma	2 772,3	5 504,7	98,6
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,7	10,2	
Omavaraisuusaste, %	70,2	46,0	
Tulos/osake, mk	11,76*	4,45	-62,2
Osinko/osake, mk	4,05*	3,50**	-13,6
Henkilöstö vuoden lopussa	2 902	5 131	76,8

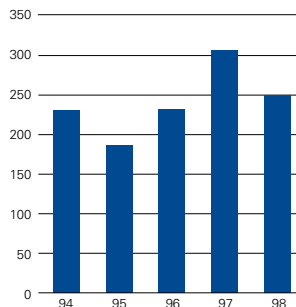
* Osakeantikorjattu.

** Hallituksen ehdotus.

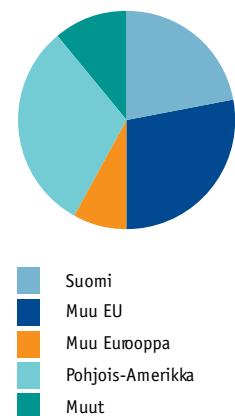
LIIVEVAIHTO, MMK

LIIVEVOITTO, MMK

LIIVEVAIHDON MAANTIETEELLINEN JAKAUMA, %

Liiketoiminta-alueet

ANESTESIA JA TEHOHOITO

Instrumentariumin ydinliiketoiminta-alue, anestesia ja tehohoito, käsittää Datex-Ohmedan, joka on yksi maailman johtavista sairaalalaitetoimittajista. Datex-Ohmeda valmistaa ja markkinoi anestesiakoneita potilaiden nukuttamiseen ja hengityksen mekaaniseen avustamiseen, hengityskoneita potilaiden tehohoitoon, anestesiavalvontajärjestelmiä leikkauksaleihin, tehohoidon valvontajärjestelmiä tehohoito-osastoille sekä klinisiä tietojärjestelmiä.

Datex-Ohmedan tuoteryhmiä ovat anestesia-laitteet, anestesiavalvontalaitteet, yleiskäyttöiset potilasvalvontalaitteet, tehohoidon valvontalaitteet ja hengityshoitolaitteet, tarvikkeet, huoltopalvelut, kliiniset tietojärjestelmät ja hiilidioksiditonometria.

TERVEYDENHUOLLON LAITTEET JA TARVIKKEET

Terveystuotteen laitteet ja tarvikkeet -liiketoiminta-alue muodostuu liiketoimintayksiköistä, jotka ovat erikoistuneet joko kapeille terveydenhuoltoalan erikoisaloille tai terveydenhuollon jakeluliiketoimintaan.

Instrumentarium Imaging valmistaa ja markkinoi diagnostisen kuvantamisen laitteita hammaslääketieteelliseen kuvantamiseen, mammografiaan ja leikkaussalikäyttöön. Merivaara valmistaa ja markkinoi sairaalalalusteita, kuten sairaalasänkyjä ja leikkauspöytiä. Ohmeda Medical valmistaa ja markkinoi vastasyntyneiden hoitojärjestelmiä, imulaitteita ja happihoitotuotteita. Instrumed markkinoi ja huoltaa lääketieteellisiä laitteita ja tarvikkeita sekä laboratoriovälineitä Suomessa. Medko Medical harjoittaa projektimyyntiä ja LM-Dental valmistaa ja markkinoi hammaslääkäreiden käsi-instrumentteja ja oheistuotteita.

OPTIIKKA

Optiikkaryhmä harjoittaa silmälasien, piilolinssien ja muiden optisten tuotteiden vähittäiskauppaa Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Toiminta käsittää myös kaikkien vähittäismyymälöiden linssien hiomisen ja päällystämisen omassa laboratoriossa. Suomessa Optiikkaryhmä markkinoi myös kotiterveydenhoidon tuotteita.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 1998 oli Instrumentariumille erittäin voimakkaan murroksen aikaa. Konsernin rakenne muutettiin tukemaan strategiaamme keskittyä terveydenhuollon alalle sekä valmistajana että palvelu- ja myyntiorganisaationa. Muutokset vahvistavat tavoitettamme saavuttaa ydinliiketoiminnassamme, anestesiassa ja tehohoidossa globaalisti markkinajohtajan asema. Kokonaisuudessaan vuosi sujui tyydyttävästi, ja läpikäydyn rakennemuutoksen ansiosta on luotu edellytykset hyviin tuloksiin tulevina vuosina.

Merkittävimmät rakennemuutokseen liittyvät toimenpiteet olivat Ohmeda-yritysosto, terveydenhuollon ulkopuolisten liiketoimintojen myynti sekä arvopaperikaupasta luopuminen. Konsernin liikevaihto vuonna 1998 oli 3 891 mmk. Operatiivinen tulos ennen goodwill-poistoja ja kertaluonteisia eriä oli 199 mmk, mikä on selvästi edellisvuotta huonompi. Tämä johtui ponnistelujen keskittämistä ostettujen liiketoimintojen integroimiseen, mistä seurauksena oli väliaikainen kulujen kasvu ja myyntitoiminnan hidastuminen. Lisääntyneiden rahoituskulujen ja kasvaneiden liikearvon poistojen vaikutukset tulosta alentavasti olivat merkittävät. Voitto ennen satunnaiseriä ja varauksia, verojen jälkeen oli 94 mmk. Osakekohtainen tulos oli 4,45 mk/osake, ja vuotta aikaisemmin se oli 11,76 mk/osake.

Huhtikuussa saatettiin päätökseen amerikkalaisen Ohmedan sairaalalaiteliiketoimintojen osto. Yritysoston tavoitteena on varmistaa maailmanlaajuisesti johtava asemamme anestesiemarkkinoilla sekä luoda edellytykset kasvulle tehohoidon ja kliinisten tietojärjestelmien markkinoilla.

Datex-Engströmin ja Ohmedan liiketoimintojen yhdistämiseen ja järjestelmien

integroimiseen osallistui lähes päätoimisesti yli 200 henkilöä ja lukuisia ulkopuolisia asiantuntija-organisaatioita. Myyntikanavien ja -yhtiöiden uudelleenjärjestelyt, tuotekehitystoiminnan alueelliset ja rakenteelliset muutokset, tietojärjestelmien ja prosessien uudelleensuunnittelu sekä välttämättömät henkilöstön vähennykset vaikeuttivat normaalia liiketoimintaa. Pääosa näistä tehtävistä saatiin päätökseen vuoden 1998 loppuun mennessä, mutta osa ajoittuu vielä kuluvan vuoden alkupuoliskolle erityisesti Yhdysvalloissa, missä toiminnan operatiivinen tappio oli merkittävä. Siellä tavoitteena on kannattavuuden selvä parantaminen vuoden 1999 aikana – edellytykset tälle on pääosin jo luotu vuoden 1998 loppupuolella.

Vuoden aikana myytiin Suomen markkinoilla toimineet terveydenhuoltoalan ulkopuoliset liiketoiminnot sekä rinnakkaislääkkeitä markkinoiva yksikkö. Lisäksi myytiin liiketoiminnan ulkopuolisista tase-eristä valtaosa.

Päätoimialallamme, anestesiassa ja tehohoidossa kokonaismarkkinat ovat yli 20 mrd.mrk ja ne kasvavat kokonaisuudessaan jonkin verran nopeammin kuin bruttokansantuote. Sekä asiakkaiden tarve löytää kustannustehokkaita ratkaisuja että jatkuvasti kasvaneet tuotekehitys- ja markkinointikustannukset ovat viime vuoden aikana entisestään nopeuttaneet alalla toimivien yritysten konsolidoitumista suuremmiksi ja tehokkaammiksi yksiköiksi. Tämä kehitys jatkuu, ja erityisesti pienten yritysten asema vaikeutuu. Toisaalta niillä on usein erikoisosaamista uusien teknologioiden alalla, ja ne ovatkin hakeutumassa liittoutumiin ja omistusjärjestelyihin alan suurten yritysten kanssa. Tässä kehityksessä Instrumentarium alan suuryrityksenä aikoo olla aktiivinen myös jatkossa.

Edellytyksenä Datex-Ohmedan kehittämislle yritysostojen kautta myös tulevaisuudessa on, että kuluvan vuoden aikana saamme kaikki tehokkaaseen ja kannattavaan operatiiviseen toimintaan liittyvät seikat kuntoon ja että konsernin tase vahvistuu liiketoiminnasta saatavan positiivisen kassavirran kautta. Hyvä taserakenne mahdollistaa myös muiden liiketoimintayksiköiden strategisen kehittämisen sopivan tilaisuuden tullen.

Terveystenhoito on suhdanteista vähän riippuva, tasaisen kasvun ja lisääntyvän kilpailun toimiala. Tässä ympäristössä toimiminen edellyttää yritykseltä hyvää pitkän aikajakson strategista näkemystä. Strategioiden toteuttaminen puolestaan edellyttää määrätietoista toiminnan kehittämistä ja suuntaamista. Asiakkaiden tarpeiden sekä kilpailutilanteiden muutostrendit ovat kaikkien alalla toimivien yritysten tiedossa ja me menestymme vain jos osaamme aistia nämä muutokset kilpailijoitamme paremmin ja nopeammin, tehdä niistä oikeat johtopäätökset sekä nopeasti toteuttaa suunnitelmamme.

Ylivoimaisesti tärkein tekijä tässä kehityksessä on hyvin koulutettu, osaava ja sitoutunut henkilöstö. Yritysjohdon suuria haasteita onkin henkilöstön jatkuva kehittäminen. Yritystoston jälkeisessä tilanteessa henkilöstön luottamus johtoon punnitaan, kun muutokset sekä toimintaympäristössä että yrityksen sisällä ovat voimakkaita eikä uusi toimintatapa ole vielä vakiintunut.

Datex-Ohmedan ja konsernin taloushallinnon henkilökunta on normaalien työtehtävien lisäksi kohdannut lukuisia, heille aivan uusia ja haasteellisia ongelmia. Olen erittäin kiitollinen kaikille vastuullisesta asenteesta ja työstä, jonka he ovat vaikeissa oloissa hoitaneet hyvin. Optiikkaryhmässä, Instrumentarium Imagingissä, Merivaara-ryhmässä, Ohmeda Medicalissa, Instrumedissä ja LM-Dentalissa toimiva henkilökunta on osoittanut vastuun-

tuntoa muutosten aikana ja kehittänyt itsenäisesti liiketoimintaansa. He ovat osaltaan huolehtineet hyvin siitä, että liiketoiminta ei ole häiriintynyt muualla konsernissa tapahtuneista muutoksista. Kiitokseni teille luottamuksesta yhtiötä kohtaan.

Kesäkuussa Instrumentariumin ylimääräinen yhtiökokous valtuutti hallituksen myöntämään yhtiön avainhenkilöille ja johdolle osakeoptioita, joiden tavoitteena on tukehaidän sitoutumistaan vuosiksi eteenpäin yhtiön kehittämiseen. Optiot ovat oikein käytettyinä kansainvälisen yhtiön kehittämislle välttämättömiä.

Loppuvuonna Instrumentarium toteutti nykyisille osakkaille suunnatun osakkeiden uusmerkinnän. Tarjotuista osakkeista merkittiin 99,2 % ja yhtiö sai uutta riskipääomaa 549 mmk rahoitusrakenteensa kehittämiseen vastaamaan paremmin tulevaisuuden tarpeita. Kiitän osakkaita aktiivisesta tuesta yhtiön pitkäjänteisessä kehittämisessä ja uskon, että olemme myös tulevaisuudessa sijoituksellenne asettamienne odotusten arvoinen.

Instrumentariumin hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 1998 maksettava osinko olisi 3,50 mk osakkeelta. Yhtiön tavoitteena on tulevaisuudessa noudattaa aktiivista omistajien kokonaisedun hyvin huomioon ottavaa osinkopolitiikkaa, joka omalta osaltaan on tukemassa yhtiön arvonkehitystä ja vertailukelpoinen alan kansainvälisten yritysten osinkopolitiikan kanssa.

Kuluvana vuonna Instrumentarium pyrkii määrätietoisesti jatkamaan kansainvälisenä terveydenhuoltoalan konsernina tavoitteenaan tehtyjen investointien liiketaloudellisen kannattavuuden parantaminen.

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja äänioikeus

Instrumentarium Oyj:n osakepääoma jakautuu 10 mk:n nimellisarvoisiin A- ja B-sarjan osakkeisiin. Jokaisella A-sarjan osakkeella on yhtiökokouksessa kymmenen ääntä ja jokaisella B-sarjan osakkeella yksi ääni. Sekä A- että B-sarjan osakkeet antavat osakkeenomistajille samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon. A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakelajien enimmäismäärien puitteissa.

Noteeraukset pörseissä

Instrumentarium Oyj:n molemmat osakesarjat noteerataan Helsingin Arvopaperipörssissä. A-sarjan noteeraus aloitettiin 1971 ja B-sarjan noteeraus 1986. B-sarjan osakkeita vastaavat ADR-osaketodistukset ovat olleet noteerattuina Yhdysvalloissa NASDAQin listalla vuodesta 1983. Kaksi ADR-osaketodistusta vastaa yhtä B-osaketta. Vuoden 1998 lopussa NASDAQin listalla oli 170 860 ADR-osaketodistusta.

Omistajaluettelo

Osakkeenomistajan tulee hoitaa osoitteenmuutokset, tilitietojen muutokset osinkojen maksua varten sekä muut osakkeenomistukseensa liittyvät asiat siinä arvo-osuusrekisterissä, jossa hänen arvo-osuustilinsä on.

Osinko

Hallituksen voitonjakoehdotus on sivulla 39. Oikeus osinkoon on vain sillä, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 26.3.1999 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Osingon maksupäivä on 7.4.1999.

Henkilöstön, hallituksen ja hallintoneuvoston osakeomistus

Henkilökuntaan kuuluvia osakkeenomistajia oli vuoden lopussa 227 kpl ja heidän yhteenlaskettu osakeomistuksensa oli 146 347 kpl. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten omistuksessa oli vuoden vaihteessa 72 730 kpl A-sarjan ja 12 798 B-sarjan osakkeita, jotka vastaavat 0,36 % yhtiön osakepääomasta ja 0,46 % äänivallasta. Ylimääräinen yhtiökokous 17.6.1998 päätti osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta poiketen antaa optio-oikeuksia konsernin avainhenkilöille, hallituksen jäsenille sekä Instrumentarium Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Konsernin avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille myönnettyjen optiotodistusten enimmäismäärä on 1 300 000, ja lunastettuina ne vastaavat 6,06 % osakkeista ja 0,95 % äänivallasta. Hallituksen jäsenille myönnettyt optiotodistukset vastaavat 0,32 % osakkeista ja 0,05 % äänivallasta (ks. myös sivu 53).

Vaihtovelkakirja- ja optiolainat

Yhtiöllä ei ole liikkeellelaskettuja vaihtovelkakirja- tai optiolainoja.

Hallituksen valtuudet ja osakassopimukset

Ylimääräinen yhtiökokous 17.6.1998 valtuutti hallituksen korottamaan osakepääomaa uusmerkinnällä yhdessä tai useammassa erässä yhteensä enintään 40 000 000 markalla antamalla enintään 4 000 000 uutta B-osaketta. Merkintähinta voi olla yhteensä enintään 600 000 000 markkaa. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Osakepääomaa korotettiin annetun valtuutuksen nojalla 4.12.-18.12.1998 järjestetyssä osakeannissa 39 205 700 markalla antamalla 3 920 570 uutta B-osaketta. Merkintähinta oli yhteensä 548 879 800 markkaa (ks. myös sivu 53). Hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeita koskevia osakassopimuksia.

Osakeomistuksen jakauma 31.12.1998

Osakkeet kpl	Osakkaiden lukumäärä	% osak- kaista	% osake- kannasta
1– 100	2 517	26,6	0,5
101– 500	4 027	42,6	4,2
501– 1 000	1 260	13,3	3,8
1 001– 5 000	1 333	14,1	11,2
5 001–10 000	148	1,6	4,2
yli 10 000	172	1,8	76,1
Yhteensä	9 457	100,0	100,0

Osakepääoman rakenne 31.12.1998

	Lukumäärä kpl	% osakkeista	% äänistä
A-osakkeet	15 302 451	63,5	94,6
B-osakkeet	8 781 920	36,5	5,4
Yhteensä	24 084 371	100,0	100,0

Osakkeiden omistus 31.12.1998

Instrumentarium Oyj:n suurimmat osakkeenomistajat äänimäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä.

Osakkeenomistaja	Lukumäärä			%	
	A-osakkeet	B-osakkeet	Yhteensä	osakkeista	äänistä
1. Orion-yhtymä Oyj *	1 046 523	766 104	1 812 627	7,5	6,9
2. Oriola Oy *	741 327	168 210	909 537	3,8	4,7
3. Kuulolaitekeskus Oy *	737 299	115 270	852 569	3,5	4,6
4. Panfarma Oy *	735 523	114 920	850 443	3,5	4,6
5. Hiven Oy *	734 500	114 720	849 220	3,5	4,6
6. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	484 109	147 778	631 887	2,6	3,1
7. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	454 600	258 260	712 860	3,0	3,0
8. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	337 160	164 465	501 625	2,1	2,2
9. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	295 000	202 102	497 102	2,1	1,9
10. Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.	229 739	30 980	260 719	1,1	1,4
11. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	207 800	123 030	330 830	1,4	1,4
12. Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	218 100	-	218 100	0,9	1,3
13. Nova Henkivakuutusosakeyhtiö	198 299	151 169	349 468	1,5	1,3
14. Kuntien eläkevakuutus	195 500	129 200	324 700	1,3	1,3
15. Medical Investment Trust Oy	201 000	23 000	224 000	0,9	1,3
16. Suomen Kulttuurirahasto	201 800	-	201 800	0,8	1,2
17. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim	188 903	37 110	226 013	0,9	1,2
18. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	106 600	244 260	350 860	1,5	0,8
19. Orion-yhtymän toimihenkilöiden eläkesäätiö	128 200	25 140	153 340	0,6	0,8
20. Kansaneläkelaitos	120 600	23 650	144 250	0,6	0,8
	7 562 582	2 839 368	10 401 950	43,1	48,4
Hallintarekisteröidyt:					
Merita Pankki Oyj	1 035 321	1 189 351	2 224 672	9,2	7,1
Osuuspankkien Keskuspankki Oyj	13 877	8 570	22 447	0,1	0,1
Helsingin Arvo-osuuskeskus Oy	9 000	120	9 120	0,0	0,1
Svenska Handelsbanken, Helsinki	5 000	6 670	11 670	0,0	0,0
Leonia Pankki Oyj	5 600	-	5 600	0,0	0,0
Skandinaviska Enskilda Banken	900	-	900	0,0	0,0
Pankkiiriliike FSB Oy	500	90	590	0,0	0,0
Alfred Berg Finland Oy Ab	-	1 922	1 922	0,0	0,0

*) Kuuluu Orion konserniin.

Osakkeenomistajaryhmät 31.12.1998

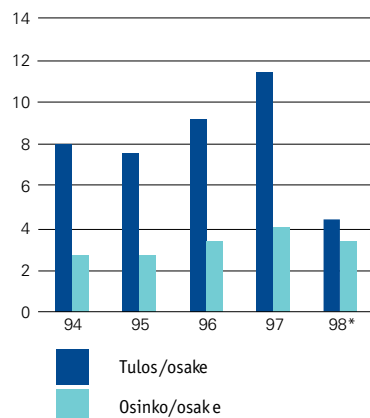
Ryhmä	Lukumäärä	Osakemäärä	% osakekannasta
Yksityishenkilöt	8 651	5 545 916	23,0
Yritykset	370	6 735 071	28,0
Säätiöt ja yhdistykset	356	5 224 262	21,7
Sijoitusrahastot	29	1 373 452	5,7
Vakuutusyhtiöt	26	2 885 457	12,0
Rahoituslaitokset	17	29 552	0,1
Hallintarekisteröidyt	8	2 276 921	9,4
Arvo-osuustilille siirtymättä olevat osakkeet		13 740	0,1
Yhteensä	9 457	24 084 371	100,0

Osakepääoman korotukset vuodesta 1988

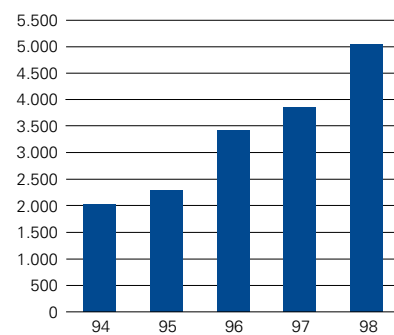
Korotustapa	Merkintäaika	Osakeantisuhde tai merkitsijä	Merkintähinta	Uusien osakkeiden lukumäärä	Osakkeita yhteensä
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 A	-	839 025 A	6 229 025
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 Bs	-	68 917 Bs	6 297 942
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 Bv	-	170 058 Bv	6 468 000
Suunnattu	22.1.-23.2.88	henkilökunta	130,00	82 000 Bs	6 550 000
Suunnattu	22.6.88	yritysosto	223,00	86 000 Bs	6 636 000
Suunnattu	22.12.88	yritysosto	218,00	14 100 Bs	6 650 100
Suunnattu	23.6.92	yritysosto	300,00	66 667 A	6 716 767
Nimellisarvon muutos	21.4.94	1:2 A	-	5 100 817 A	11 817 584
Nimellisarvon muutos	21.4.94	1:2 B	-	1 615 950 B	13 433 534
Rahastoanti	21.4.94	2:1 A	-	5 100 817 A	18 534 351
Rahastoanti	21.4.94	2:1 B	-	1 615 950 B	20 150 301
Suunnattu	9.5.96	optiotodistukset	78,33	13 500 B	20 163 801
Uusmerkintä	4.12.-18.12.98	51:10B	140,00	3 920 570B	24 084 371

TULOS JA OSINKO OSAKETTA KOHTI, MK

* Hallituksen ehdotus

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO, MMK

Osakeantikorjattu kurssikehitys

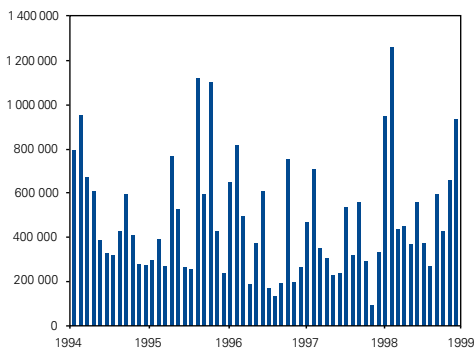
	Helsingin Arvopaperipörssi						NASDAQ	
	A-osake, mk			B-osake, mk			ADR, USD	
	ylin	alin	keski kurssi	ylin	alin	keski kurssi	ylin	alin
1994	149,32	93,45	130,09	142,58	43,35	124,75	13,01	9,39
1995	110,79	71,29	92,48	110,79	71,29	90,85	13,25	7,95
1996	166,66	108,86	137,06	165,70	107,90	131,57	17,82	11,56
1997	219,65	154,14	181,87	218,69	154,14	180,48	20,74	15,65
1998	375,72	163,77	262,77	383,81	163,77	249,94	33,96	16,38

Osakeantikorjatut vaihtomäärät

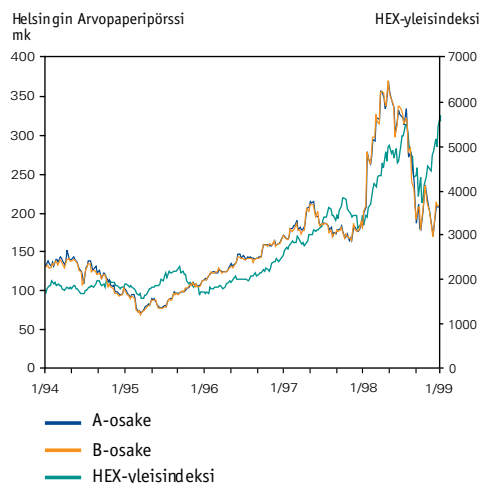
	Helsingin Arvopaperipörssi				NASDAQ	
	A-osake		B-osake		ADR	
	vaihto, kpl	osuus osake-määrästä	vaihto, kpl	osuus osake-määrästä	vaihto, kpl	osuus osake-määrästä
1994	2 884 284	18,8 %	3 226 251	60,7 %	174 788	60,8 %
1995	2 496 636	16,3 %	3 818 920	68,2 %	130 678	41,6 %
1996	3 171 988	20,7 %	1 713 423	30,5 %	33 460	13,7 %
1997	2 577 665	16,8 %	1 906 250	33,9 %	73 815	39,0 %
1998	3 738 799	24,4 %	3 626 603	63,0 %	75 233	39,9 %

A- JA B-OSAKKEIDEN VAIHTOMÄÄRÄT

A- JA B-OSAKKEIDEN KURSSIKEHITYS

Anestesia ja tehohoito

DATEX-OHMEDA

Instrumentariumin ydinliiketoimintaa edustava Datex-Ohmeda-ryhmä valmistaa ja markkinoi anestesian ja tehohoidon tuotteita. Laajaan tuotevalikoimaan sisältyy leikkaussalien, heräämöiden ja tehohoidon potilasvalvontalaitteita ja -järjestelmiä, anestesiakoneita potilaiden nukuttamiseen ja hengityksen avustamiseen, kliinisiä tietojärjestelmiä sekä tarvikkeita.

Datex-Ohmeda-ryhmä muodostettiin 4. huhtikuuta 1998, kun Instrumentarium osti englantilaiselta The BOC Groupilta kaksi Ohmeda-nimellä toiminutta divisioonaa. Näistä toinen, anestesia-laitedivisioona, yhdistettiin Instrumentariumin Datex-Engström-ryhmän kanssa. Ohmeda tunnettiin johtavana toimittajana Yhdysvaltain anestesiakonemarkkinoilla. Se oli myös maailmanlaajuisesti yksi johtavista anestesiakoneiden, anestesiahöyrystymien, hengitysmonitorien ja pulssioksimetrituotteiden valmistajista. Yrityskauppa vahvisti Instrumentariumin asemaa merkittävästi maailman sairaalalaitemarkkinoilla.

Datex-Ohmeda-ryhmän muodostaminen on johdonmukainen tulos 90-luvun alun tavoitteelle nostaa Instrumentarium johtavien anestesiajärjestelmien toimittajien joukkoon.

Avaintietoja

	1997	1998	+/-%
Liikevaihto (Mmk)	1 079	2 331	+116
Liikevoitto (Mmk)*	179	51	-72
Henkilöstö keskimäärin	1 175	2 874	+145

* Ennen konserniliiketoiminnan poistoa.

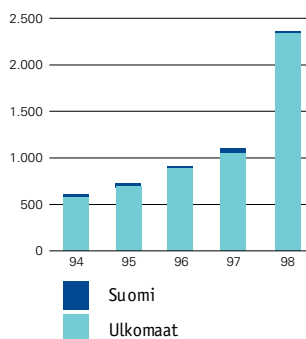
Nyt Datex-Ohmeda on anestesian johtava laitetoimittaja koko maailmassa, ja sillä on jatkossa merkittävä kasvupotentiaali erityisesti teho-osastoilla.

Yrityskauppaa seurannut laaja sisäinen yhdistämisprosessi on pääosin saatettu loppuun vuoden 1998 aikana, joskin toiminnallisen tehokkuuden parantamiseen liittyviä toimintoja jatketaan edelleen. Jälleenmyyntiverkoston rakennejärjestelyillä on pyritty löytämään Datex-Ohmedan tuotteille optimaalinen jakeluratkaisu kaikissa maissa. Niillä alueilla, joissa yrityksen jälkeen oli kaksi myyntiyhtiötä, toimintojen yhdistäminen on jo toteutettu. Vuoden 1998 lopussa Datex-Ohmedalla oli oma myyntiyhtiö 12 maassa: Yhdysvalloissa, Japanissa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Iso-Britanniassa, Espanjassa, Alankomaissa, Australiassa, Kanadassa, Singaporessa ja Intiassa. Näiden lisäksi Datex-Ohmedan itsenäisten paikallisten jälleenmyyjien verkosto kattaa yli 100 maata.

Uusi Datex-Ohmeda pystyy tarjoamaan asiakkailleen aiempaa merkittävästi monipuolisemman tuotevalikoiman, sillä käytävissä olevat tuotekehitysresurssit voidaan nyt kohdistaa entistä tehokkaammin. Datex-Ohmedan tuotteita kehitetään ja valmistetaan Suomessa Helsingissä, Kuopiossa ja Oulussa, Ruotsissa Brommassa ja Jälliväärassa, Yhdysvalloissa Louisvilllessa (Colorado) ja Madisonissa (Wisconsin) sekä lähinnä paikallisiin ja lähialueiden tarpeisiin Milanossa Italiassa. Tuotteita myydään kaikkialle maailmaan, joskin 80 % myynnistä kertyy tasausuusiin Pohjois-Amerikasta ja Länsi-Euroopasta.

LIIKEVAIHTO, MMK

Datex-Ohmeda kehittää tuotteita sairaaloiden leikkaus- ja tehohoito-osastoille kiinteässä yhteistyössä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

DATEX-OHMEDAN JOHTAVAA MARKKINA-ASEMAA VAHVISTETAAN

Datex-Ohmedan strategisena päämääränä on vahvistaa edelleen asemaansa yhtenä maailman johtavista anestesian ja tehohoidon laite- ja järjestelmätoimittajista. Ryhmällä on markkinajohtajuuden edellyttämä elintointitoimien valvonnan, nukutuksen, hengityksen avustamisen ja kliinisen tiedonhallinnan teknologiaosaaminen. Kasvaakseen menestyksekkäästi näillä toisiaan täydentävillä sektoreilla Datex-Ohmeda panostaa voimakkaasti tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Tavoitteena on jatkuvasti täyttää asiakkaiden tarpeet kilpailijoita paremmin ja ylittää markkinoiden keskimääräinen kasvuvauhti.

Tuotekehitys

keskitetty osaamiskeskuksiin

Datex-Ohmedan panostus tutkimukseen ja tuotekehitykseen oli vuonna 1998 noin 9 % liikevaihdosta. Tuotekehitys työllistää noin 450 henkilöä. Tuotekehityksen tehostamiseksi muodostettiin vuoden 1998 aikana yrityksen ydinteknologioille osaamiskeskukset, jotka ovat päävastuussa oman alansa kehitystyöstä. Yhdysvaltojen Madison kantaa päävastuun anestesiakoneiden kehittämisestä. Suomen osaamiskeskus keskittyy anestesian ja tehohoidon valvontalaitteisiin ja tietojärjestelmiin. Tehohoidon hengityskoneita kehitetään Ruotsissa ja Yhdysvaltain Louisvilllessa keskitytään yleiskäyttöisten potilasvalvontalaitteiden ja pulssioksimetrien tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Osaamiskeskukset työskentelevät kiinteässä yhteistyössä anestesian ja tehohoidon ammattilaisten ja sairaaloiden hallinnosta vastaavien henkilöiden kanssa. Näin tuotekehitys saa arvokasta tietoa paitsi hoidollisista ja työtapoja koskevista vaatimuksista, myös sairaala-alan taloudellisesta kehityksestä. Yhdessä asiakkaiden kanssa Datex-Ohmeda kehittää ratkaisuja, joilla päästään aikaisempaa turvallisempaan ja tehokkaampaan hoitoon kustannukset huomioon ottaen.

Datex-Ohmeda tarjoaa tuotteidensa käytön tueksi kattavan tarvikevalikoiman. Yhdessä itsenäisten jälleenmyyjien ja yhteisötyökumppaneiden kanssa kehitetään jatkuvasti tuotteiden arvoa lisääviä korkeatasoisia palveluja. Tavoitteena on yhä useammin tarjota kokonaisratkaisu, johon sisältyy laitteita, tarvikkeita, ohjelmistotuotteita, tietojärjestelmäratkaisun rakentaminen sekä koulutus- ja konsultointipalveluja sairaalan leikkaustoiminnan ja tehohoidon prosesseihin.

DATEX-OHMEDAN LIIKETOIMINTA

Anestesiakoneet ja anestesiavalvontalaitteet

Anestesiaan Datex-Ohmeda tarjoaa laajan valikoiman anestesiakoneita, hengityskoneita ja haihtuvien nukutusaineiden höyrystimiä. Valikoimasta löytyy ratkaisu sekä niille asiakkaille, jotka haluavat vapaasti yhdistellä erillisiä laitteita ja komponentteja (Aestiva™, Excel™), että asiakkaille, jotka haluavat siirtyä integroituihin järjestelmiin (AS/3™ ADU yhdistettynä AS/3™ monitorointi- ja AS/3™

Datex-Ohmedan faksilla ja modeemilla varustettu pulssioksimetri 3900 ja anestesiakone Aestiva™ olivat vuoden 1998 tuoteuutuuksia. CS/3™ monitori yhdistää potilaan hengityksen, verenkierron, hapetustilan ja aineenvaihdunnan valvomisen tehohoidossa.

-anestesiatietojärjestelmäratkaisuihin). Anestesiavalvontalaitteiden päätuotteita ovat AS/3™-anestesiamonitorit ja -kompaktimonitorit. Ne soveltuvat kaikkiin potilasvalvonnan tarpeisiin anestesian eri vaiheissa, valmisteluhuoneesta leikkaussaliin ja heräämöhön. Laitteet voidaan modulaarisen rakenteensa ansiosta mitoittaa asiakkaan tarpeita vastaaviksi.

Tehohoidon laitteet ja järjestelmät

Datex-Ohmedan tehohoidon päätuote, CS/3™-tehoitomonitori, on ainoa laite maailmassa, jolla on mahdollista valvoa potilaan hengitystä, verenkiertoa, hapetustilaa ja aineenvaihduntaa yhden laitteen avulla. CS/3™-järjestelmän kuuluvat myös CS/3™-kliininen tietojärjestelmä ja kehitteillä oleva uusi innovatiivinen CS/3™ Engström-hengityskone. Vuoden 1998 aikana lanseerattiin äkillisten hengitysvaikeuksien hoitoon kehitetty typpioksidikaasun annostelulaite INOvent™. Laite on ensimmäinen laatuaan maailmassa ja Instrumentarium osti sitä koskevan patentin Ohmeda-kaupan yhteydessä. Varsinainen kaupallinen käyttö käynnistyy, kun typpioksididi saa lääkeaineena viranomaishyväksynnän.

Yleiskäyttöiset potilasvalvontalaitteet

Tämän liiketoiminnan päätuotteita ovat kannettavat ja erilliskäyttöön kehitetyt sydäntä ja verenkiertoa valvovat monitorit, hengityskäasumonitorit sekä pulssioksimetrit. Laittevalikoimassa on sekä sairaaloiden leikkaus-, teho- ja tehostetun valvonnan osastoille että kotihoitoon soveltuvia tuotteita.

Kliiniset tietojärjestelmät

Datex-Ohmeda kehittää järjestelmätuotteita anestesian ja tehohoidon kliinisen tiedon

hallintaan. Näitä tuotteita soveltava liiketoiminta painottuu ensisijaisesti läntisiin teollisuusmaihin. AS/3™ AIM -anestesiatietojärjestelmä muodostaa yhdessä AS/3-monitorien ja AS/3™ ADU -anestesiakoneen kanssa integroidun AS/3™-anestesiäjärjestelmän. Vastaavasti tehohoidossa CS/3™-kliininen tietojärjestelmä muodostaa kokonaisuuden yhdessä CS/3™-monitorien ja tulevan CS/3™-hengityskoneen kanssa.

Tarvikkeet

Tarvikkeiden ja lisälaitteiden tarve kasvaa jatkuvasti, sillä Datex-Ohmedan jo toimittama laitekanta on merkittävä, ja asiakkailta on pyrkimys keskittää ostonsa yhdelle toimittajalle. Valikoima käsittää sekä Datex-Ohmedan laitteisiin tarkoitettuja merkkituotteita että muiden valmistajien laitteisiin sopivia rinnakaistuotteita.

Tekninen huolto ja tuki

Datex-Ohmedan yli 700 henkilöä työllistävä tekninen huolto ja tuki on yksi maailman suurimmista teknisen palvelun organisaatioista terveydenhuoltoalalla.

MENESTYVÄ TEKIJÄ MAAILMANMARKKINOILLA 1998

Vuonna 1998 anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnasta tuli entistä selvemmin Instrumentariumin ydinliiketoiminta-alue.

	Anestesia	Tehohoito	Tehostettu valvonta
Potilasmonitorit	■	■	■
Anestesiakoneet ja ventilaattorit	■	■	■
Tietojärjestelmät	■	■	■
Tarvikkeet	■	■	■
Tekninen huolto ja tuki	■	■	■

Datex-Ohmedan tuotteet ja palvelut.

Ohmeda-kaupan myötä toiminta Yhdysvalloissa moninkertaistui ja yhdistyneestä Datex-Ohmedasta tuli johtava anestesian ja tehohoidon laitevalmistaja kaikilla markkina-alueilla. Liiketoiminta lähes kolminkertaistui ja vuoden lopussa Datex-Ohmedan asema oli vahva sekä tuotevalikoiman, palvelun laajuuden että organisaation toimivuuden osalta.

Total Solution Provider -ohjelma

Terveystieteiden maailmanlaajuiset muutospaineet ovat johtaneet siihen, että sairaaloiden leikkaus- ja teho-osastojen on parannettava samanaikaisesti hoidon laatua ja kustannustehokkuutta. Datex-Ohmeda kehittää ja toimittaa kokonaisratkaisuja, joiden avulla sairaalat voivat entistä paremmin hallita ja kehittää hoitoprosessejaan.

Vuoden 1998 aikana käynnistettiin tulevaisuuteen tähtäävä Total Solution Provider -ohjelma keskeisten tytäryhtiöiden ja jälleenmyyjien kanssa. Ohjelma perustuu uuteen tapaan nähdä laitetoimittajan ja asiakkaan välinen yhteistyö. Tavoitteena on, että Datex-Ohmedan tarjoamien laite- ja ohjelmistotuotteiden pohjalta rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa tämän tarpeisiin parhaiten soveltuva kokonaisratkaisu, johon tilanteesta riippuen liittyy mm. asiakastuki-, koulutus- ja rahoituspalveluita. Total Solution Provider -ohjelman toteutuminen edellyttää siten Datex-Ohmedan organisaatiolta kehittymistä laiteasiantuntijasta sairaalan hoitoprosessin tuntijaksi.

Vahvempana Yhdysvaltain markkinoille

Vuoden 1998 aikana Datex-Ohmeda sai hyväksynnän Aestiva TM- sekä AS/3™ ADU

-anestesiakoneiden myynnille Yhdysvalloissa. Jo aikaisemmin myyntiluvan saaneen CS/3™ -tehohoidon valvontajärjestelmän myynti käynnistyy täysipainoisesti vuoden 1999 aikana. Datex-Ohmedalla on sopimukset Yhdysvaltain tärkeimpien sairaala-alan osto-organisaatioiden kanssa, joten asema Pohjois-Amerikan markkinoilla on näiltäkin osilta vahva.

MARKKINANÄKYMÄT

Tulevaisuudessa Datex-Ohmedan menestyksen edellytyksiä ovat innovatiiviset tuotekonseptit, vahva tuotekehitys sekä operatiivinen tehokkuus. Datex-Ohmedan tuotevalikoima on markkinoiden laajin ja kilpailukykyinen niin anestesia- kuin tehohoitosovellutuksissakin. Myös kansainvälinen myyntiorganisaatio on vahva. Vuonna 1999 markkinoille tulevat uudet tuotteet vahvistavat ryhmän asemaa entisestään. Edellytykset markkinaosuuden kasvun jatkumiselle ovat hyvät.

Markkinoiden reaalikasvun odotetaan jatkuvan Pohjois-Amerikan ja Euroopan Unionin markkinoilla. Aasian ja Latinalaisen Amerikan talouskriisi vaikuttaa myös Datex-Ohmedan lähitulevaisuuden näkyymiin, joskin vaikutusten terveydenhuollon laiteinvestointeihin arvioidaan olevan jonkin verran yleisiä suhdannevaikutuksia vähäisemmät.

Markkinoiden rakenne muuttuu

Teollisuusmaissa anestesian ja tehohoidon laitemarkkinat ovat saavuttaneet kypsyyssvaiheen, ja niiden kasvuluvut ovat yksinumeroisia. Sen sijaan kliinisten tietojärjestelmien ja yleiskäyttöisten potilasvalvontalaitteiden markkinat ovat nopeassa kasvussa. Myös

Terveysthuollon muuttuvassa toimintaympäristössä menestyminen edellyttää Datex-Ohmedalta kehittymistä laiteasiantuntijasta sairaalan hoitoprosessien tuntijaksi.

nukutuksen, potilasvalvonnan ja klinisen tiedonhallinnan yhdistävien integroitujen anestesiajärjestelmien kysyntä kasvaa edelleen markkinoiden keskimääräistä kasvua nopeammin. Tällä hetkellä jo puolet toimialan myynnistä koostuu erilaisten palvelujen, lisälaitteiden ja tarvikkeiden myynnistä.

Terveysthuoltoalan suuret muutokset jatkuvat Datex-Ohmedan tärkeimmillä markkina-alueilla. Lainsäädännön muutoksilla, uusilla korvausjärjestelmillä ja alan rakennemuutoksilla pyritään kustannusten supistamiseen ja tehokkuuden lisäämiseen. Datex-Ohmedan kannalta tässä kehityksessä on merkittävää se, että tällöin korostuu tarve saattaa leikkauksista ja tehohoidosta saatava tieto helposti käytettävään muotoon. Lisäksi avohoitoon soveltuvien tehokkaiden hoitomuotojen, kuten kirurgisten poliklinikoiden tarve korostuu ennen kaikkea Yhdysvalloissa. Tämä suuntaus lisää kevyiden, kannettavien ja helppokäyttöisten laitteiden kysyntää.

Anestesialiiketoiminnan kehitysmahdollisuudet

Datex-Ohmedalla on parantuneen myyntiverkoston ja markkina-aseman ansiosta hyvät edellytykset kasvua. Yhdysvaltain markkinoilla AS/3™-monitorituoteperheen myynnin on mahdollisuus jatkaa kasvua tukeutumalla laajentuneen anestesiakonevalikoiman ja kilpailukykyisen anestesiatietojärjestelmän tarjoamiin

etuihin. Samoista syistä on myös mahdollisuuksia kasvattaa anestesiakoneiden markkinaosuutta Euroopassa ja vahvistaa ryhmän asemaa kautta linjan Aasian ja Latinalaisen Amerikan markkinoilla.

Markkinajohtajuuden vahvistaminen edellyttää innovaatiojohtajuuden säilyttämistä. Datex-Ohmedan anestesialiiketoiminta tekee jatkuvaa kehitystyötä kokonaisratkaisua hakevan asiakasryhmän tarpeiden täyttämiseksi. Samalla varmistetaan, että erillislaitteita ostava enemmistö saa palvelua kaikki hinta- ja suorituskykyluokat kattavalla tuotevalikoimalla.

Tehohoito liiketoiminnan näkymät

Tehohoidossa Datex-Ohmeda on vielä pienten toimittajien joukossa. Määrätietoinen panostus tähän liiketoiminta-alueeseen alkaa kuitenkin tuoda tulosta ja markkinanäkymät vuodelle 1999 ovat lupaavat. Vuoden aikana aloitetaan liiketoiminta myös maailman suurimmalla ja kilpailluimmalla markkina-alueella Yhdysvalloissa.

Datex-Ohmedan vahva asema anestesioliiketoiminnassa edesauttaa tehohoidon liiketoiminnan kasvua, sillä yhä useammat asiakkaat pyrkivät hankkimaan suurempia laitekokonaisuuksia samalta toimittajalta. Myös Datex-Ohmedan laaja myynnin ja teknisen tuen organisaatio auttaa liiketoiminnan kasvattamisessa.

Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet

Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet -liiketoiminta-alue muodostuu liiketoiminta- yksiköistä, jotka ovat erikoistuneet joko kapeille terveysthuoltoalan erikoisaloille tai terveysthuollon jakeluliiketoimintaan.

Instrumentarium Imaging on erikoistunut hammaslääketieteen, mammografian ja leikkaussalien röntgenlaitteisiin. Merivaara valmistaa ja markkinoi sairaalalusteita, kuten sairaalasänkyjä ja leikkauspöytiä. Ohmeda Medical valmistaa ja markkinoi vastasyntyneiden hoitojärjestelmiä sekä imulaitteita ja happihoitotuotteita. LM-Dental valmistaa ja markkinoi hammaslääkärien käsi-instrumentteja lähinnä Pohjoismaiden markkinoille. Jälleenmyyntiä harjoittavat Instrumed, joka markkinoi ja huoltaa sairaalalaitteita ja -tarvikkeita Suomessa sekä Medko Medical, joka on erikoistunut sairaalapojektien toimittamiseen.

koneohjatut hammasröntgenjärjestelmät, pienikokoiset Alpha-mammografialaitteet rintasyövän seulontatutkimuksiin, diagnostiointiin ja stereotaktiseen biopsiaan sekä Omega C -sarjan C-kaaret, reaaliaikaiset kuvantamislaitteet, jotka soveltuvat erityisesti leikkaussali- ja muuhun toimenpidekäyttöön. Tuotekehityksessään Instrumentarium Imaging panostaa korkealaatuisten ja helppokäyttöisten kliinisten kuvantamisjärjestelmien kehittämiseen. Se pyrkii myös vastaamaan sairaaloiden kasvavaan tarpeeseen kytkeä laitteet sairaalan ja radiologian tietojärjestelmiin.

Euroopassa Instrumentarium Imagingin edustajaverkostossa tapahtui muutoksia. Instrumentarium Imaging perusti loppuvuodesta omat myyntiyhtiöt Ranskaan, Italiaan ja Saksaan. Uusien yhtiöiden odotetaan lisäävän markkinatuntemusta ja vahvistavan asiakastukea, minkä arvioidaan parantavan liiketoimintayksikön toimintamahdollisuuksia näillä tärkeillä markkina-alueilla.

DIAGNOSTINEN KUVANTAMINEN

Instrumentarium Imaging kehittää, valmistaa ja markkinoi röntgenlaitteita hammaslääketieteelliseen kuvantamiseen, mammografiaan ja leikkaussalikäyttöön. Liiketoiminta-alueen päätuotteita ovat Orthopantomograph®-tieto-

Markkinat pysyivät vakaina

Röntgenlaitteiden markkinat pysyivät vuoden aikana vakaina, vaikka Japanin ja Saksan markkinoilla kysyntä oli selvästi normaalia alhaisempaa. Taloudellinen epävarmuus Etelä-Amerikan markkinoilla vaikutti myös kysyntään tällä alueella.

Instrumentarium Imagingin kokonaismyynti vuonna 1998 jäi edellisvuoden tasolle. Mammografialaitteiden kysyntä kasvoi erityisesti Euroopassa, mutta laski hieman Yhdysvaltojen markkinoilla. Hammasröntgenlaitteiden kysyntä jäi selvästi edellisvuotta pienemmäksi, mikä johtui pääasiassa Japanin ja Latinalaisen Amerikan markkinoiden hiipumisesta.

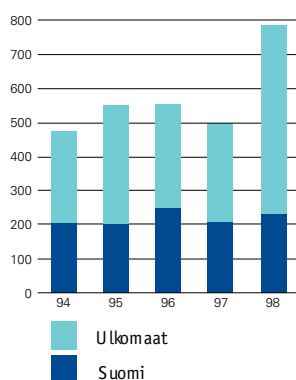
Avaintietoja

	1997	1998	+/-%
Liikevaihto (Mmk)	499	789	+58
- Diagnostinen kuvantaminen	166	165	-1
- Sairaalalusteet	115	151	+31
- Vastasyntyneiden hoitolaitteet, imu- ja happihoitotuotteet		216	
- Terveysthuollon laitteiden ja tarvikkeiden jälleenmyynti	218	257	+18
Liikevoitto (Mmk)*	37	67	+81
Henkilöstö keskimäärin	553	696	+26

* Ennen konserniliikkeen poistoa.

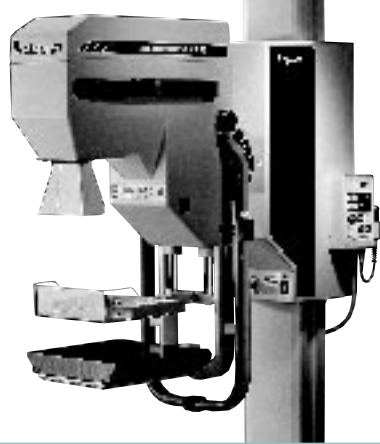
LIIKEVAIHTO, MMK

Ohmeda Medical on johtavia vastasyntyneiden hoitojärjestelmien valmistajia. Yksikön merkittävimpiä tuotteita ovat keskoskaapit ja lämmittimet.

Kirurgisten C-kaarien kysyntä kasvoi merkittävästi säästävien leikkausmenetelmien yleistyessä ja C-kaarien käytön lisääntyessä erilaisissa kuvantamissovellutuksissa.

Panostus digitaalitekniikkaan kaksinkertaisti tuotekehitysinvestoinnit

Instrumentarium Imagingin tutkimus- ja tuotekehitysinvestoinnit kaksinkertaistuivat vuonna 1998. Tuotekehityksen painopiste oli uuden sukupolven digitaalikuvauslaitteissa, joita Instrumentarium Imaging pyrkii kehittämään kaikkiin tuoteryhmiinsä. Instrumentarium Imaging hankki vuonna 1997 yksinoikeudet TACT® (Tuned Aperture Computed Tomography) -tekniikkaan. TACT® mahdollistaa kokonaan uudentyypin digitaalisen kuvantamisen, jossa tutkittavasta alueesta luodaan kolmiulotteinen kuva. Yhdysvalloissa Delta TACT® -mammografijärjestelmällä tehdyistä kliinisistä kokeista saatiin positiivisia tuloksia. Hammaskuvantamiseen käytetty Orthopantomograph, OP 100 varustetaan myös OrthoTACT® -tekniikalla.

Alpha-mammografialaitteistoon kehitettiin uusia ratkaisuja, jotka poistavat hajasäteilyä kuvasta entistä tehokkaammin ja parantavat siten kuvantamisen laatua. Uuden teknologian täysimittainen tuotanto käynnistyy vuoden 1999 alussa. Muita merkittäviä tuoteuutuuksia olivat digitaalinen hammasröntgenjärjestelmä Orthopantomograph®, OP100 D ja kirurgisiin C-kaariin liittyvä uusi teknologia, joka parantaa näiden laitteiden suorituskykyä ja kytkettävyyttä sairaaloiden tietoverkkoihin.

Vuoden aikana käynnistettiin kehitysprojekti, joka tähtää uuden sukupolven liikuteltavan röntgenjärjestelmän kehittämiseen vuode- ja teho-osastokäyttöön. Digitaalitekniikkaan perustuva kuvantaminen tarjoaa laitteelle perinteistä laajempaa käyttöaluetta.

Näkymät

Kustannustehokkaiden diagnostisten kuvantamisjärjestelmien ja kuvien käsittelyyn, arkistointiin ja teleradiografiaan liittyvien tuotteiden markkinat ovat kasvussa teollisuusmaissa, joissa terveydenhuollon kustannussäästöpainot lisäävät hinnaltaan kilpailukykyisen teknologian kysyntää. Digitaalisten kuvantamisjärjestelmien suosio kasvaa jatkossa. Tämä johtuu osittain niistä uusista mahdollisuuksista, joita kolmiulotteinen kuvantamistekniikka tuo diagnostiseen kuvantamiseen ja toimenpideradiologiaan. Pienten valmistajien ja jakelijoiden yhteensulautumiset ja yhteenliittymät muokkaavat todennäköisesti markkinoita myös jatkossa.

Instrumentarium Imaging uudistaa tuotevalikoimaansa nopeassa tahdissa. Tuotekehityksen painopiste on digitaalisessa kuvantamistekniikassa. Euroopassa myyntiorganisaation uudistusten arvioidaan vaikuttavan myyntiin positiivisesti erityisesti vuoden loppupuolella. Yhdysvalloissa menestymismahdollisuuksia vahvistavat sikäläisten ostoyhteenliittymien kanssa tehdyt uudet merkittävät sopimukset.

Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet -liiketoiminta-alueen liiketoimintayksiköissä valmistetut tuotteet edustavat kapeita terveydenhuollon erikoisalueita, kuten mammografialaite rintasyövän tutkimukseen, Itek Lux sairaalavalaisin sekä Futura Nova -sairaalasänky.

SAIRAALAKALUSTEET

Merivaara kehittää, valmistaa ja markkinoi sairaala- ja hoitokotikalusteita. Sairaalakalusteiden tuotevalikoima käsittää sairaalasängyt, leikkauspöydät, parit ja synnytysängyt. Hoitokotikalusteiden valikoimaan kuuluvat sängyt, kattonosturit, pyörätuolit ja geriatri-set tuolit. Merivaaraan kuuluva Iteka valmistaa kirurgisia laitteita, kuten tutkimus-, leikkaus- ja desinfiointilamppuja, sähkökäyttöisiä ja pneumaattisia imulaitteita sekä diatermisiä laitteita.

Merivaaran päämarkkina-alue on Pohjoismaat, mutta myynti Venäjälle ja Euroopan ulkopuolelle on kasvussa. Merivaara tähtää johtavan asemansa säilyttämiseen Suomessa ja pyrkii markkinajohtajuuteen myös muissa Pohjoismaissa. Toimintaa Baltian maissa ja Venäjällä pyritään laajentamaan. Hyvän pohjan tälle tarjoavat tuotannon uudistamiseksi ja tehostamiseksi viime vuosina tehdyt investoinnit.

Viennin kasvu voimakasta

Merivaaran kokonaismyynti kasvoi merkittävästi. Viennin kasvu ylitti kotimaan myynnissä tapahtuneen vähenemisen. Suurinta kasvu oli Venäjällä ja Euroopan ulkopuolisilla markkina-alueilla.

Vuoden lopulla Merivaara toi markkinoille uuden sukupolven sairaalasängyn, Futura Novan. Moduulirakenteen ansiosta sänky on muunneltavissa moniin eri käyttö-tarkoituksiin. Sängystä on myös kehitetty erilliset versiot sairaaloita ja hoitokoteja varten.

Merivaaran laatujärjestelmälle myönnettiin ISO 9001 -laatusertifikaatti.

Näkymät

Vuonna 1999 Merivaara tähtää toimintansa kasvattamiseen ja asemansa vahvistamiseen päämarkkina-alueillaan, joita ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Venäjä, Baltian maat, Tanska ja Puola. Markkinoinnin ja myynnin painopiste on Pohjoismaissa ja Baltiassa. Uuden sairaalasängyn arvioidaan parantavan merkittävästi Ruotsin ja Norjan tytäryhtiöiden mahdollisuuksia markkinaosuuksiensa kasvattamisessa.

VASTASYNTYNEIDEN HOITOLAITTEET, IMU- JA HAPPIHOITOLAITTEET

Ohmeda Medical, joka on entinen Ohmedan erikoistuotedivisioona, on maailman johtavia vastasyntyneiden hoitojärjestelmien valmistajia. Se on myös johtava sairaalakäyttöön suunniteltujen imu- ja happihoitotuotteiden toimittaja. Ohmeda Medical on toiminut 4.4.1998 alkaen omana yksikkönään Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet -liiketoiminta-alueella.

Ohmeda Medical on maailman toiseksi suurin keskoskaappien ja vastasyntyneiden lämmittimien toimittaja. Sen päätuotteita ovat CarePlus® -keskoskaapit, Ohio® Infant Warmer -lämmittimet, Biliblanket® Plus -valohoitojärjestelmät sekä keltaisuudesta kärsivien vastasyntyneiden kuituoipiset hoitolaitteet. Niitä käytetään pääasiassa vastasyntyneiden tehohoidossa ja synnytysosastoilla eri puolilla maailmaa. Ohmeda Medical on maailman suurin kiinteiden imulaitteiden toimittaja. Sen päätuotteita ovat jaksokäyttöinen imulaite ja jatkuvakäyttöinen imusäädin, joita käytetään sairaaloiden imujärjestelmien hienosäätöön. Laitteiden eri sovelluksia käytetään leikkaussaleissa, ensiapuklinikoilla,

heräämöissä ja tehohoito-osastoilla sekä sydänklinikoilla kaikkialla maailmassa.

Ohmeda Medicalin päämarkkina-alue on Yhdysvallat, missä sillä on vastasyntyneiden hoitolaitteisiin erikoistunut myyntihenkilöstö. Kansainvälisillä markkinoilla ryhmä toimii yhteistyössä Datex-Ohmedan myynti- ja jakeluverkoston kanssa.

Tuoteuutuudet kasvattivat myyntiä

Ohmeda Medicalin tuotteiden kokonaiskysyntä pysyi vakaana ryhmän päämarkkinoilla, joskin kehitys vaihteli alueittain. Yhdysvalloissa tuotteiden hyvä tunnettuus ja tehokas myyntiverkosto mahdollistivat sekä kokonaisympäristön että markkinaosuuden kasvattamisen. Yhdysvaltojen ulkopuolella Ohmeda Medicalin myynti laski Ohmedan yrityskaupan seurauksena jonkin verran edellisvuodesta.

Vuonna 1998 Ohmeda Medical toi markkinoille isompikokoisten lasten CarePlus® Access -keskoskaapin, jonka osuus keskoskaappien kokonaisympäristöstä on merkittävä. Ryhmä on tuonut markkinoille myös useita uusia tuotteita, joilla se pyrkii vahvistamaan asemaansa synnytysalain laite toimittajana perinteisen erikoisalansa, vastasyntyneiden tehohoidon lisäksi. Tällaisia tuotteita ovat mm. kaksi helposti liikuteltavaa vauvanhoitotasoa ja keskoskaappi, jossa on sisäänrakennettu vastasyntyneiden lämmitin. Viimeksi mainittu on herättänyt jo suurta kiinnostusta Yhdysvaltojen markkinoilla.

Ohmeda Medical teki vuoden aikana myös kaksi merkittävää OEM-sopimusta ja aloitti vastasyntyneiden valvontalaitteiden markkinoinnin. Yhdysvalloissa myyntiorganisaatiota laajennettiin ja lisäksi perustettiin

kansainväliseen myyntiin ja markkinointiin erikoistunut tiimi. Myyntiorganisaation vahvistaminen on osa Ohmeda Medicalin kasvustrategiaa Instrumentariumin itsenäisenä ja tulosvastaullisena liiketoimintayksikkönä.

Näkymät

Markkinoiden odotetaan kasvavan vain vähän Ohmeda Medicalin liiketoimintasegmenteillä vuonna 1999. Liiketoimintayksikön tuoteuutuuksien, vastasyntyneiden valvontalaitteiden ja synnytysalikäyttöön suunniteltujen tuotteiden arvioidaan kuitenkin kasvattavan ryhmän myyntiä merkittävästi. Toiminnan vahvistamisen arvioidaan parantavan Ohmeda Medicalin asemaa myös imu- ja happihoito-laitteiden markkinoilla Yhdysvalloissa ja kummankin päätuoteryhmän markkinoilla maailmanlaajuisesti.

TERVEYDENHUOLLON LAITTEIDEN JA TARVIKKEIDEN JÄLLEENMYynti

Instrumed

Instrumed markkinoi ja huoltaa maailman johtavien valmistajien sairaala- ja laboratoriolaitteita sekä sairaalatarvikkeita Suomessa. Alansa johtaviin toimittajiin lukeutuva Instrumed tarjoaa asiakkailleen laajan tuotevalikoiman lisäksi myös suuren valikoiman palveluja, kuten asennukset, tietojärjestelmien yhteensovittamisen, koulutuksen ja teknisen huollon. Instrumedin erikoisosaamista on konsultoiva myyntityö, jolla se pyrkii edistämään asiakkaidensa tarjoamien hoito- ja tutkimuspalvelujen laatua. Verkostoituminen, kliiniset tietojärjestelmät ja järjestelmien yhteensovittaminen

Instrumentariumin tavoitteena on auttaa terveydenhuoltoalan ammattilaisia tarjoamalla tuotteita, jotka parantavat potilaan hoitoa ja turvallisuutta.

kuuluvat Instrumedin vahvoihin osaamisalueisiin yksittäisten tuotteiden myynnin rinnalla.

Instrumedin tärkeimpiä asiakasryhmiä ovat sairaalat, terveyskeskukset, poliklinikat sekä tutkimuslaboratoriot ja teollisuuden laboratoriot Suomessa. Instrumed on edustettuna kaikissa niissä suomalaisissa kaupungeissa, joissa on yliopistollinen keskussairaala, ja se pystyy siksi palvelemaan asiakkaitaan nopeasti maanlaajuisesti.

Markkinoiden kasvuvauhti vuonna 1998 oli edellisvuosia hitaampaa. Hintakilpailu kiristyi, mikä näkyi erityisesti radiologian alalla. Instrumedin kokonaisyhteistyö laski hieman.

Instrumedin tuotevalikoimaa täydennettiin useilla uusilla tuotteilla. Tällaisia olivat leikkaussali- ja laboratoriokäyttöön soveltuvat Zeiss-mikroskoopit sekä neurokirurgiseen käyttöön tarkoitetut Radionics-laitteet ja -tarvikkeet. ISO 9002 -sertifikaatin saamiseen tähtäävä laatuprojekti eteni vuoden aikana.

Medko Medical

Medko Medical myy sairaalaprojekteja kokonaistoimituksina Venäjälle, Keski-Aasiaan, Kiinaan ja Baltian maihin. Sairaalaprojektien kokonaistoimitukset käsittävät suunnittelun, toimituksen, asennuksen ja koulutuksen sekä laitteiden takuuhuollot.

Vuoden alkupuolella Medko Medicalin toiminta kehittyi suotuisasti kaikilla markkina-alueilla, vaikka Venäjän valuuttakriisi aiheutti toimitusten peruuntumisia ja heikensi IVY-maiden markkinanäkymiä. Vuoden 1998 mittavin ja haasteellisin projekti liittyi potilasturvallisuuden kehittämiseen ja rintasyövän seulontaohjelman kehittämiseen Liettuassa. Toinen laaja projekti käsitti laitetositukset seitsemään sairaalaan Dalianissa, Kiinassa.

LM-Dental

LM-Dental markkinoi hammaslääkäreille omaa kattavaa ergonomisten käsi-instrumenttien ja oheistuotteiden valikoimaa Pohjoismaissa, missä se on alansa markkinajohtaja, sekä eräissä Euroopan ja Itä-Aasian maissa. LM-Dental valmistaa ja markkinoi myös hammaskultaseoksia kotimaan markkinoilla.

LM-Dentalin instrumenttimyynti kasvoi vuoden aikana tasaisesti ja kaksi kolmasosaa liikevaihdosta tuli viennistä.

Näkymät

Suomen terveydenhuolto- ja laboratoriolaitteiden markkinoiden odotetaan kasvavan vain vähän vuonna 1999. Instrumed pyrkii kasvattamaan markkinaosuuttaan radiologian markkinoilla ja laajentamaan tuotevalikoimaansa. Instrumedin asentama suuri radiologia- ja sairaalalaitetekanta tukee sen myyntiä ja huoltotoimintaa.

Uuden toimipisteen avaaminen Pekingiin vuonna 1999 vahvistaa Medko Medicalin asemaa Kiinan markkinoilla. Sairaaloitten kokonaistoimitusten markkinanäkymät ovat lupaavia Venäjän markkinoiden lamasta huolimatta.

LM-Dentalin vuonna 1998 aloittamien tuotekehitysprojektien arvioidaan lisäävän yksikön myyntiä lähivuosien aikana.

Instrumentariumin Optiikkaryhmä myy optisen alan tuotteita – silmälaseja, piilolinsejä sekä niiden oheistuotteita ja palveluita yhteensä 182 myymälässä.

Suomessa toimii 141 myymälää, Ruotsissa 27 ja Virossa 12 myymälää. Lisäksi Pietarissa, Venäjällä toimii kaksi myymälää.

Optiikkaryhmä myy ja markkinoi silmälaseja ja piilolinsejä sekä niiden oheistuotteita ja palveluja. Tämän lisäksi Optiikkaryhmä markkinoi Suomessa ja Virossa terveydenhoitotuotteita, kuten kotiterveydenhoitoon soveltuvia mittalaitteita, terveysjalkineita, lämpöasusteita, tuki- ja painesukkia sekä erilaisia apuvälineitä. TerveysInstru-osasto on Suomessa 67 optisessa myymälässä. Lisäksi Helsingissä ja Lahdessa toimii kaksi pelkääntään terveydenhoitotuotteisiin erikoistunutta myymälää.

Optiikkaryhmä on alansa markkinajohdaja Suomessa kattaen noin kolmanneksen Suomen optisen alan markkinoista. Suomessa toimii kolme Instrumentariumin myymäläketjua – Instrumentarium-, Nissen- ja Keops- ketjut.

Optiikkaryhmän vahvuuksia hyvän palvelun lisäksi ovat keskitetyt logistiset toiminnot ja oma linssihiomo. Ryhmä ostaa keskeisimmät tuotteensa eli linssit, kehykset ja piilolinssit suoraan johtavilta kansainvälisiltä valmistajilta ja toimittajilta.

INSTRUMENTARIUM-, NISSEN- JA KEOPS-KETJUILLA SELKEÄT PROFIILIT

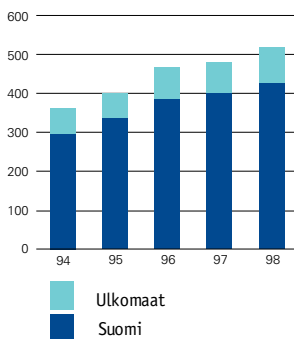
Suomessa Optiikkaryhmän tuotteita myydään kolmen myymäläketjun myymälöissä. Instrumentarium-myymlöitä on 102, Nisseneitä 31 ja KEOPS-myymlöitä 8.

Ketjut ovat profiloituneet selkeästi niin tuotteidensa, ulkoasunsa kuin markkinoitviestintänsä osalta. Instrumentarium pyrkii tavoittamaan asiantuntemusta ja perinteitä arvostavia hintatietoisia asiakkaita kaikista ikäryhmistä. Nissen palvelee erityisesti nuorekkaita, aktiivisia ja muotitietoisia asiakkaita ja KEOPS yksilöllisyyttä ja korkeinta laatua arvostavia asiakasryhmiä.

Ruotsissa Optiikkaryhmän tuotteiden myynnistä ja jakelusta vastaavat Ögat- ketjun 20 omaa ja 7 franchising-periaatteella toimivaa myymälää. Virossa ryhmä on 12 myymälällään jo maan kolmanneksi suurin optiikka-alan ketju. Pietarin kaksi myymälää toimivat pilottiluontoisesti; niiden toimintaa ovat haitanneet Venäjän talouden viimeaikaiset vaikeudet. Ruotsin Ögat- ketju ja Viron ja Venäjän Instrumentarium- ketjut toimivat maakohtaisesti rakennettujen profiilien pohjalta hyödyntäen samalla Suomessa hyväksikoetuja toimintamalleja.

LIIKEVAIHTO, MMK

Avaintietoja

	1997	1998	+/-%
Liikevaihto (Mmk)	481	520	+8
Liikevoitto (Mmk)*	70	75	+7
Henkilöstö keskimäärin	694	735	+6

* Ennen konserniliiketoiminnan poistoa.

Instrumentariumin Optiikka-ryhmä on alansa markkinajohdaja Suomessa. Ryhmän liiketoiminta kattaa silmälasit, piilolinssit, aurinkolasit sekä erilaiset kotiterveydenhoidon tuotteet. Yksikkö tarjoaa myös silmälääkäri- ja optikkopalveluita sekä erilaisia terveydenhoidon tukipalveluita.

Silmälasit ja aurinkolasit ovat yhä monimuotoisempia, ja kuluttajat uskaltavat kokeilla entistä näytävämpiä kehysmalleja.

TOIMINTA LAAJENI

Optiikkaryhmän toiminta kasvoi selvästi edellisvuosien tapaan kaikilla päämarkkina-alueilla ja toiminta ulkomailla laajeni edelleen. Voimakkainta kasvu oli edellisvuoteen verrattuna Virossa, jossa myynti kasvoi yli 30 %. Suomessa myynti kasvoi noin 7 % ja Ruotsissa noin 11 %. Pietarin markkinoiden kasvu pysähtyi Venäjän valuuttakriisin seurauksena. Markkinatilanne on muuttumassa erityisesti Virossa. Viron ja muun Baltian markkinoille pyrkivät suuret keskieurooppalaiset ketjut – tällä hetkellä Virossa on vain suomalaisia yrityksiä virolaisten lisäksi.

Myös kotiterveydenhoidon tuotteiden kysyntä kasvoi voimakkaasti kotimaan markkinoilla. Laajasta tuotevalikoimasta menestyivät erityisesti lentomatikustajille tarkoitetut turvotusta ja väsymystä lievittävät Ganzoni & Cie AG:n valmistamat Samson- ja Delilah-lentosukat. Muita menestysartikkeleita ovat olleet Omronin verenpainemittarit ja Julia Spies- sekä Dr Brinkmann -terveysjalkineet.

Vuoden 1998 aikana aloitettiin Virossa optikoiden koulutus, joka saatiin aikaiseksi suomalaisten, virolaisten ja ruotsalaisten yhteistyöllä. Ensimmäiset optikot valmistuvat kolmen vuoden kuluttua. Valmistuvien optikoiden tulo työmarkkinoille edellyttää muutoksia näöntarkastuksiin liittyvissä määräyksissä, jotta koulutettujen optikoiden osaamista päästään hyödyntämään näönhuollossa.

UUDET TUOTTEET MENESTYIVÄT

Optiikkaryhmä toi vuoden aikana markkinoille useita uusia tuotteita ja tuotemerkkejä. Linsisiuutuuksista voidaan mainita ikänäköisille suunnitellut rajattomat Pentax Joyas -moniteholinssit ja Transitions III -fototrooppiset linssit, jotka tummuvat automaattisesti valon määrän mukaan.

Kertakäyttöiset piilolinssit vakiinnuttivat asemiaan kotimaan markkinoilla. Niiden valtteina on ollut helppokäyttöisyys ja turvallisuus. Kertakäyttöisiä piilolinssijä käytetään useimmiten sankalasienn rinnalla, tilanteissa joissa sankalasiit ovat hankalat käyttää. Kehyksissä uusia merkkejä olivat mm. Nissenille tulleet Nike-aurinkolasit. KEOPS-ketju aloitti tyylikkäiden ja vähäeleisten Jil Sander -kehysten myynnin. Nuorekkaat Kenny'O-titaanikehykset tulivat myyntiin kaikille ketjuille.

Kehysmuoti kehittyi vuoden 1998 aikana yhä monimuotoisemmaksi. Vallitseva trendi olikin moni-ilmeisyys; yhä pienenevien kehysaukkojen ja yhä keveämpien metallikehysten rinnalle on tullut näyttäviä ja värikkäitä muovimalleja. Erityisesti aurinkolaseissa ylelliset ja värikkäät muovikehykset löivät itsensä läpi vuonna 1998.

LAATUSERTIFIKAATTI ISO 9002

Vuoden lopussa Optiikkaryhmän tuotannolle ja logistisille toiminnolle myönnettiin ISO 9002 -laatusertifikaatti. Tätä edelsi toista vuotta kestänyt laatuprojekti. Prosessien kehittämistyö on jatkuva toiminto.

TerveysInstruissa myydään laajaa valikoimaa tuotteita kotiterveydenhoidon tarpeisiin. Terveysjalkineet, tuki- ja painesukat sekä esimerkiksi verenpainemittarit ovat kysytyjä tuotteita.

Vuoden lopussa tuotanto, varastot ja konttoritoiminnot siirtyivät uusiin, entistä toimivampiin tiloihin Espoon Kilossa. Erityisesti tuotannon toimintojen kannalta muutos oli merkittävä.

Näkymät vuodelle 1999

Optisen alan markkinoilla toimi Suomessa vuonna 1998 noin 750 myymälää. Markkämääräisesti markkinat kattoivat runsaan miljardin. Markkinatilanne muuttui vuonna 1998 jonkin verran uusien ketjujen ja markkinaryh-

mittymien aloittaessa toimintansa. Ketjuuntumisen uskotaan jatkuvan myös vuonna 1999.

Optiikka-alan tuotteiden kysyntä on kiinteässä yhteydessä yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Suomen ja Ruotsin talouskasvun on ennustettu hidastuvan vuonna 1999.

Vuoden 1999 kasvun oletetaan Optiikkaryhmässä pysyvän vuoden 1998 tasolla niin Suomessa kuin Ruotsissakin. Virossa vahvan kasvun uskotaan jatkuvan niin myymäläluvun kuin markkinaosuudenkin osalta.

Yhteiset toiminnot

HENKILÖSTÖ

Osaavat ja työstään innostuneet ihmiset kuuluvat Instrumentarium-konsernin toiminnan tärkeimpiin tekijöihin. Instrumentarium menestyy henkilöstönsä ammattitaidon ja työmotivaation sekä yhteistyön ja yksilöitä arvostavan kulttuurinsa kautta.

Ammattitaitoisen henkilöstön hankinta ja kehittäminen vastaamaan jatkuvasti muuttuviin tarpeisiin on henkilöstö- ja johtamistoimintojen haastava tehtävä. Instrumentarium-konserniin palkataan jatkuvasti uutta henkilöstöä. Vuoden aikana on kehitetty erityisesti sisäistä ja ulkoista rekrytointia helpottavia apuvälineitä intranet- ja Internet-ympäristöissä.

Henkilöstön kehittäminen kuuluu Instrumentarium-konsernissa ylimmän johdon vastuulle. Jokainen yksikkö hoitaa käytännön tasolla itsenäisesti henkilöstön koulutussuunnitelmien laatimisen ja niiden toteuttamisen, koska jokainen liiketoimintayksikkö tuntee parhaiten oman henkilöstönsä erityistarpeet. Ammattitaidon ja monitaitoisuuden kehittämistä sekä tehtäväkiertoa pyritään edistämään. Myös henkilöstön oma-aloitteista opiskelua tuetaan.

Konsernin sisäisen viestinnän kehittämiseksi on aloitettu laaja kehityshanke. Instrumentariumin sisäistä intranet-tietoverkkoa kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on koko konsernin kattava kaikkia työntekijöitä kaikkialla maailmassa palveleva tietoverkko.

Instrumentarium-konsernin palveluksessa oli keskimäärin 4 513 henkilöä vuonna 1998. Vuoden 1998 lopussa henkilömäärä oli 5 131, joista 37 % toimi Suomessa, 22 % muualla Euroopassa, 35 % Yhdysvalloissa ja 6 % muissa maissa.

Henkilöstö maittain

vuoden lopussa	1997	1998
Suomi	2014	1934
Muu Eurooppa	688	1106
Ruotsi	265	326
Englanti	66	223
Ranska	70	168
Italia	73	101
Saksa	82	94
Espanja	26	82
Viro	33	47
Hollanti	31	31
Norja	13	17
Venäjä	26	10
Latvia	3	7
Pohjois-Amerikka	200	1793
Yhdysvallat	200	1749
Kanada	0	44
Muut maat	0	298
Intia	0	96
Australia	0	72
Japani	0	71
Singapore	0	59
Yhteensä	2902	5131

YMPÄRISTÖ

Vastuu käytännön ympäristöasioiden toteuttamisesta on liiketoimintayksiköillä. Kaikessa toiminnassa lähtökohtana on viranomaisvaatimusten täyttäminen sekä yleisesti hyväksytyjen standardien noudattaminen, myös ympäristövahinkojen riskit pyritään ottamaan huomioon etukäteen.

Työntekijöille annetaan perustiedot yrityksen ympäristönsuojelun tavoitteista ja opastetaan heitä omaan työhön liittyvissä ympäristökysymyksissä. Ympäristölle haitallisten aineiden kanssa toimimaan joutuville järjestetään koulutusta, jotta he osaavat käsitellä aineita siten, että ympäristöä ei rasieta.

Paperi- ja pahvijätteet lajitellaan, biojätteet kerätään, rakennusjätteet ohjataan oikeille käsittelypaikoille ja ongelmajätteet toimitetaan asianmukaisesti hävitettäväksi. Tuotannossa käytettävien nesteiden, liuotti-

mien ja kaasujen vähäinen määrä ei aiheuta merkittäviä haittoja ympäristölle. Kierrätys ja materiaalien valinta ympäristöä kunnioittaen ovat osa jokapäiväistä toimintaa niin tuotannossa kuin toimistossakin.

EURO

Euroopan Unionin sopimus vuodelta 1992 määrää tietyin edellytyksin, että 1.1.1999 mennessä Euroopassa otetaan käyttöön uusi yhteinen rahayksikkö euro, joka korvaa osan EU:n 15 jäsenvaltiossa käytetyistä rahayksiköistä. 1.1.1999 lähtien 11 Euroopan Unionin jäsenmaata otti käyttöönsä euron.

Keväällä 1997 Instrumentarium nimitti työryhmän, jonka tehtävänä on koordinoida euroon liittyvät valmistelut Instrumentarium-konsernissa. Työryhmän lokakuussa 1998 valmistuneen väliraportin mukaan konsernin liiketoiminta-alueet voivat harjoittaa liiketoimintaansa euroissa 1.1.1999 alkaen. Vuoden 1999 alusta lähtien Instrumentarium on käyttänyt euroja liiketapahtumissa. Päätetyn aikataulun mukaan konserni siirtyy pääosin käyttämään euroa kotivaluuttana syksyllä 1999. Konsernin eri liiketoimintayksiköissä toteutettavat järjestelmämuutokset mahdollistavat euron käyttöönoton kotivaluuttana, eikä mitään näistä muutoksista ole tehty vain euron käyttöönoton takia. Euroon siirtymisen lisäkustannuksilla ei uskota olevan olennaista epäedullista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan, toimintaan tai tulokseen.

VUOSI 2000

Vuoteen 2000 liittyvä ongelma johtuu tietokoneiden ja muiden tietokoneohjelmia käyttävien laitteiden kykenemättömyydestä tunnista päivämääriä 31.12.1999 jälkeen. Vuosi 2000 -yhteensopivuudella tarkoitetaan yleisesti sitä, että laite tai ohjelma suoriutuu

kaikista päivämäärään sidotuista toiminnoista sekä ennen että jälkeen vuoden 2000 eikä vuoteen 2000 siirtyminen aiheuta häiriötä laitteen tai ohjelman toiminnassa.

Instrumentariumilla on vuosi 2000 -yhteensopivuusohjelma, jonka mukaisesti vuoteen 2000 liittyvä ongelma on jaettu yhtiössä kolmeen osaan. Ensinnäkin yhtiön ydinliiketoiminnan vuoksi on erittäin tärkeää, että valmistetut tuotteet ovat vuosi 2000 -yhteensopivia. Tuotteet testataan ja testitulokset ovat asiakkaiden saatavilla. Toiseksi, kaikki järjestelmät, joissa saattaa olla kriittisiä tietokenttiä, tutkitaan häiriöiden ja rikkoutumisten estämiseksi. Kolmanneksi, yhtiö arvioi riippuvuuttaan tärkeimmistä yhteistyökumppaneistaan määritelläkseen esimerkiksi sen, kuinka jonkin alihankkijan mahdollinen toimitusten viivästyminen vaikuttaisi Instrumentariumiin. Suurimmat yksiköt ovat julkaisseet selvityksen tuotteidensa vuosi 2000 -yhteensopivuudesta www.sivuillaan.

Instrumentariumin vuosi 2000 -projektin kustannuksista suurin osa koostuu käynnissä olevista laajoista tietotekniikkahankkeista. Näillä projekteilla ratkaistaan myös vuoteen 2000 liittyviä ongelmia. Projektien kustannuksiksi on arvioitu Datex-Ohmedassa 150 mmk ja muissa liiketoimintayksiköissä yhteensä noin 4 mmk. Osa Datex-Ohmedan tietojärjestelmäprojekteista on aloitettu ennen Ohmeda-yritysostoa. Suurin osa tietojärjestelmien uusimiskustannuksista on jo syntynyt ja vain noin viidennes on enää kirjaamatta kuluiksi.

Vuoteen 2000 siirtymisellä ei arvioida olevan mainittavaa epäedullista vaikutusta Instrumentariumin toimintoihin, liiketoimintaan, tuotteisiin tai taloudellisiin näkyymiin.

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin liikevaihto ja tulos

Instrumentarium-konsernin liikevaihto vuonna 1998 oli 3 891 Mmk, mikä on 45 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Suurin syy liikevaihdon kasvuun oli Ohmeda-yritysosto, jonka vaikutus on mukana vuoden 1998 huhtikuun alusta alkaen. Liikevaihtoa vastaavasti pienensivät kuluneen vuoden aikana toteutetut yritysmyyntit. Kun yritysostojen ja -myyntien vaikutusta ei oteta huomioon, liikevaihdon kasvu oli 10 %. Ulkomaista liikevaihtoa oli 3 045 Mmk, mikä on 78 % koko liikevaihdosta.

Instrumentarium osti 4.4.1998 yhdysvaltalaisen Ohmedan anestesia- ja erikoistuotedivisioonat, joiden kauppahinta oli yhteensä noin 2 600 Mmk. Anestesia- ja erikoistuotedivisioona yhdistettiin Datex-Engströmin kanssa Datex-Ohmedaksi. Erikoistuotedivisioonasta muodostettiin Ohmeda Medical, joka kuuluu Terveystuotteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueeseen. Ostettujen liiketoimintojen liikevaihto 30.9.1997 päättyneellä tilikaudella oli noin 2 200 Mmk. Yritysostosta syntyi taseeseen goodwillia noin 1 800 Mmk, mikä poistetaan 20 vuodessa. Vuoden 1998 aikana myytiin konsernin ulkopuolelle neljä liiketoimintayksikköä,

joiden liikevaihto vuonna 1997 oli 590 Mmk.

Konsernin liikevoitto vuonna 1998 oli 251 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 314 Mmk. Liikevoittoa paransivat liiketoiminnan kertaluonteiset erät, joiden positiivinen nettovaikutus oli 181 Mmk. Kertaluonteisia tuottoja oli yhteensä 293 Mmk, jotka pääosin muodostuivat arvopaperikaupan liikevoitosta, käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitoista ja liiketoimintojen myynneistä syntyneistä voitoista. Kertaluonteiset kulut, yhteensä 112 Mmk, muodostuivat Ohmeda-yritysostoon liittyvistä uudelleenjärjestely- ja asiantuntijakuluista. Lisäksi Ohmeda-yritysoston kauppahintaan on aktivoitu 160 Mmk yritysostoon liittyviä kustannuksia.

Vuoden 1998 tulosta rasitti merkittävästi Ohmeda-yritysostosta aiheutunut liiketoimintojen yhdistämisprosessi. Liikevoittoa pienensi myös konserniaktiivan poistojen kasvu 61 Mmk:lla edellisestä vuodesta, mikä johtui lähinnä Ohmeda-yritysostosta syntyneestä goodwillistä. Liikevoittoa paransi vastaavasti 32 Mmk:lla edelliseen vuoteen verrattuna se, että eläkesäätiön kannatusmaksuja ei suoritettu lainkaan vuonna 1998, kun eläkesäätiö päätettiin purkaa ja sen eläkevastuiden katteena olleet omai-

Kehitys liiketoiminta-alueittain

Mmk	Liikevaihto			Liikevoitto		
	1997	1998	%	1997	1998	%
Anestesia ja tehohoito	1 079	2 331	+116	179	51	-72
Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet	499	789	+58	37	67	+81
Optiikka	481	520	+8	70	75	+7
Muut	32	2	-94	-1	3	
Myydyt liiketoiminnot	590	250	-58	30	3	-90
	2 681	3 891	+45	315	199	-37
Konserniliikearvon poisto				-22	-84	+282
Liiketoiminta-alueiden liikevoitto				293	115	-61
Konsernihallinto ja kertaluonteiset erät				21	136	+548
Yhteensä	2 681	3 891	+45	314	251	-20

suuserät myytiin.

Voitto ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja oli 181 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 341 Mmk. Rahoitustoiminnan nettokulut kasvoivat 97 Mmk:lla, mihin pääasiallisena syynä oli Ohmeda-yritystoston aiheuttama rahoituskulujen kasvu. Satunnaisia eriä ei ollut lainkaan.

Tulos osaketta kohti oli 4,45 mk, kun se edellisenä vuonna oli 11,76 mk. Kun optio-oikeuksien laimennusvaikutus otetaan huomioon, tulos osaketta kohti vuodelta 1998 oli 4,38 mk. Oma pääoma osaketta kohti oli 104,49 mk.

Konsernin henkilömäärä vuoden 1998 lopussa oli 5 131, mikä on 2 229 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilömäärän merkittävä kasvu johtui lähes kokonaan Ohmeda-yritystostosta. Henkilömäärää vastaavasti vähensi 270 hengellä liiketoimintayksiköiden myynti vuoden aikana. Ulkomailla työskenteleviä henkilöitä oli vuoden lopussa yhteensä 3 197.

Anestesia ja tehohoito

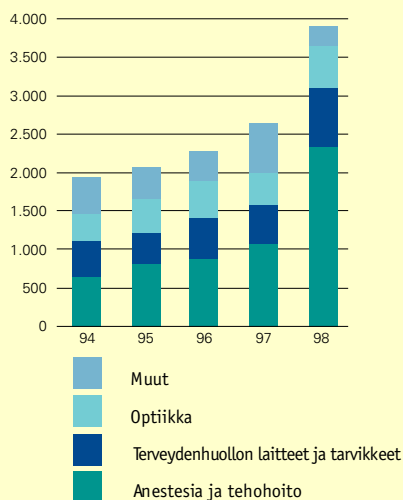
Anestesia- ja tehohoitolaitteita valmistavan Datex-Ohmedan liikevaihto oli 2 331 Mmk, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 116 %. Liikevaihtoon sisältyy Ohmedan anestesia- ja tehohoitolaitteiden valmistus ja myynti alkaen. Kun Ohmedan vaikutusta ei oteta

huomioon liikevaihdon kasvu oli 11 %.

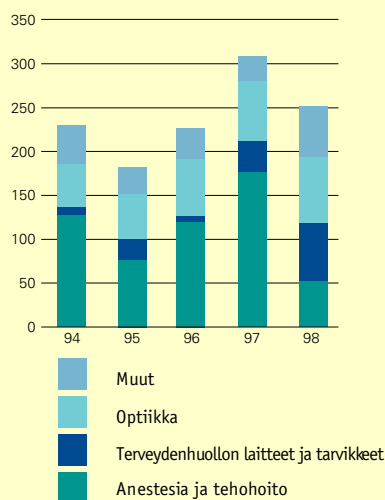
Datex-Ohmedan liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja goodwill-poistoja oli 51 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 179 Mmk. Liikevoittoa heikensi merkittävästi Datex-Ohmedan yhdistämisprosessi, joka aiheutti ylimääräisiä kuluja etenkin USA:n yhtiöissä. Jälleenmyyntiverkostossa ja omissa myyntiyhtiöissä oli kuluneen vuoden aikana päällekkäisiä toimintoja, jotka häitäsivät myynnin tehokkuutta ja aiheuttivat ylimääräisiä kuluja. Jakelutieratkaisut ja myyntiyhtiöiden järjestelyt saatiin pääosin valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Datex-Ohmedan Pohjoismaissa valmistamien anestesian ja tehohoidon valvontalaitteiden ja -järjestelmien myynti kehittyi hyvin. Myös anestesiakoneiden myynti kasvoi hyvin edellisestä vuodesta, kun Ruotsissa valmistettavan AS/3-anestesiakoneen mallinvaihdoksiin liittyneet toimitusvaikeudet oli saatu hallintaan. USA:ssa valmistettujen anestesiakoneiden ja pulssioksimetrioiden myyntiä hidastivat jakeluverkoston uudelleenjärjestelyt. Anestesian ja tehohoidon tarvikkeiden ja kertakäyttötuotteiden myynti kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Huollon osuus liiketoiminta-alueen liikevaihdosta kasvoi Ohmeda-yritystoston vaikutuksesta. Huoltoliiketoiminta vaatii kuitenkin uudelleenjärjestelyjä, jotka on jo aloitettu.

LIIVEVAIHTO, MMK

LIIVEVOITTO
LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN, MMK

Datex-Ohmedan tärkeimmillä markkina-alueilla USA:ssa ja Euroopassa myynti kasvoi merkittävästi yritysoston vaikutuksesta.

Datex-Ohmedan liikevaihdosta, jossa Ohmedan vaikutus on mukana 4.4.1998 alkaen, Euroopan osuus oli 42 % ja Pohjois-Amerikan 41 %. Japanin ja Kaakkois-Aasian osuus liikevaihdosta oli yhteensä 6 %. Latinalaisen Amerikan osuus oli 3 % ja Venäjän 1 %.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä myynti jäi selvästi edellisen neljänneksen myyntiä pienemmäksi, mihin liiketoimintojen yhdistämisprosessin lisäksi vaikuttivat tietojärjestelmämuutoksiin liittyvät toimitusviiveet. Viimeisellä vuosineljänneksellä liikevoittoa heikensivät myynnin laskun lisäksi arvioitua suuremmat varastoerot ja Latinalaisen Amerikan myyntisaataviin liittyvät luottotappiovaraukset.

Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet

Terveystieteiden laitteiden ja tarvikkeiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 789 Mmk, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 58 %. Liikevoitto oli 67 Mmk eli 81 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevaihdon ja liikevoiton kasvuun vaikutti eniten Ohmeda Medical, jonka vaikutus on mukana 4.4.1998 alkaen. Kun sen vaikutusta ei oteta huomioon, liiketoiminta-alueen liikevaihto kasvoi 15 %.

Keskoskehoja, vastasyntyneiden lämmittämiä ja happihoitotuotteita valmistavan ja markkinoivan Ohmeda Medicalin liikevaihto siltä noin yhdeksän kuukauden ajalta, jonka

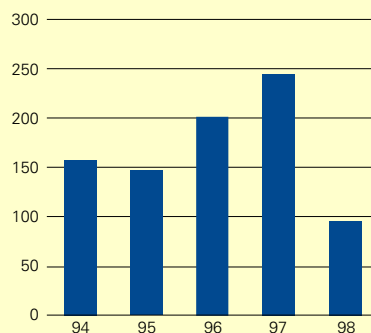
se on kuulunut konserniin, oli 216 Mmk.

Myynti kehittyi hyvin USA:ssa, jonka osuus kokonaisliikevaihdosta oli lähes 80 %. Muilla markkinoilla myynti laski jonkun verran edellisestä vuodesta myyntikanavien uudelleenjärjestelyjen takia.

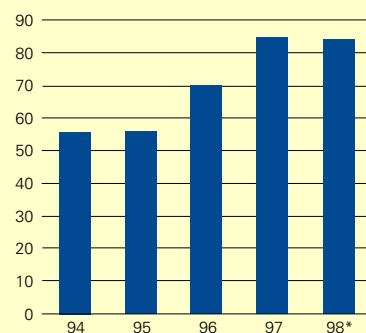
Instrumentarium Imagingin liikevaihto oli 165 Mmk, mikä on lähes sama kuin edellisenä vuonna. Hammasröntgenlaitteiden myynti laski edellisestä vuodesta, johon oli suurimpana syynä Japanin ja Etelä-Amerikan markkinoiden kysynnän merkittävä heikentyminen edellisestä vuodesta. Mammografialaitteiden myynti sen sijaan kasvoi selvästi. Varsinkin Euroopassa mammografialaitteiden myynnin kasvu oli hyvä, kun taas USA:ssa myynti laski. Kirurgisen C-kaaren myyntiin vaikuttivat positiivisesti projektitoimitukset Baltian maihin. Instrumentarium Imaging lisäsi merkittävästi panostuksia tuotekehitykseen ja markkinointiin. Tuotekehityksen pääpaino on digitaalitekniikan sovellutuksissa. Vuoden 1998 loppupuolella yksikkö perusti omat myyntiyhtiöt Ranskaan, Italiaan ja Saksaan.

Merivaaran hoitokalusteiden ja apuvälineiden myynti oli 151 Mmk, missä on kasvua edellisestä vuodesta 31 %. Eniten myynti kasvoi Venäjälle vuoden alkupuoliskon hyvän kehityksen ansiosta. Myynti Euroopan ulkopuolisille markkinoille kasvoi edelleen. Kotimaassa Merivaaran tuotteiden myynti laski edellisestä vuodesta. Ulkomaisen myynnin osuus koko liikevaihdosta oli lähes

VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ,
VEROJEN JÄLKEEN, MMK

OSINGOT, MMK

* Hallituksen ehdotus

80 %. Merivaara jatkoi panostuksia tuotekehitykseen ja toi vuoden loppupuolella markkinoille uuden muunneltavan sairaalasängyn.

Terveystuotteiden laitteita ja tarvikkeita kotimaassa markkinoivan Instrumedin liikevaihto laski hieman edellisestä vuodesta. Radiologian laitteiden ja kirurgian tuotteiden myynti laski, kun taas laboratoriolaitteiden sekä anestesia- ja tehohoitotuotteiden myynti kasvoi.

Projektimyyniin keskittyvän Medko Medicalin liikevaihto kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Suurimpana syynä liikevaihdon kasvuun oli Liettuaan toimitettu mittava sairaalaprojekti.

Kuluvan vuoden aikana Instrumentarium-konserniin perustettiin projektimyyniin ja kaupan rahoitukseen erikoistunut yksikkö, jonka tarkoituksena on löytää projektikohteita, joiden toteuttamisessa rahoitusratkaisulla on korostunut merkitys.

Hammaslääkäreiden käsi-instrumentteja valmistavan LM-Dentalin liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta. LM-Dentalissa lisättiin merkittävästi tuotekehityspanostuksia uuden instrumenttisarjan kehittämiseksi.

Optiikka

Optiikkaryhmän liikevaihto oli 520 Mmk, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 8 %. Suomessa Optiikkaryhmän myymäläketjujen liikevaihto kasvoi 7 % eli hieman alan kasvua nopeammin. Kotiterveydenhoidon tuotteiden myynti kasvoi jonkun verran

optiikan tuotteiden myyntiä enemmän.

Niiden osuus Optiikkaryhmän myynnistä oli noin 13 %. Ruotsissa Ögat-myyväläketjun myynti kasvoi myös alan kasvua nopeammin, 10 % edellisestä vuodesta. Viron myymälöiden myynnin kasvu jatkui, mihin vaikutti olennaisesti uusien myymälöiden avaaminen vuoden aikana. Pietarissa myynti ei kehittynyt odotetulla tavalla.

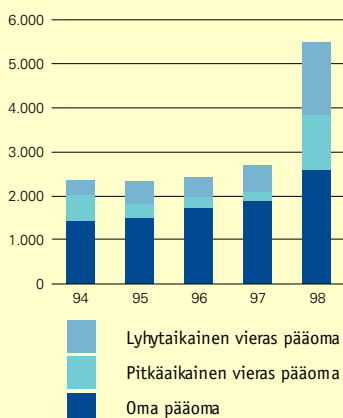
Optiikkaryhmän myymälöiden lukumäärä oli kokonaisuudessaan vuoden lopussa 173. Suomessa myymälöitä lisättiin kolmella, jolloin niiden määrä nousi 140:een. Ruotsissa toimi 20 omaa myymälää, kuten edellisenäkin vuonna. Virossa avattiin vuoden 1998 aikana neljä uutta myymälää ja niitä oli vuoden vaihteessa 11. Pietarissa toimi viime vuoden aikana kaksi myymälää.

Optiikkaryhmän liikevoitto oli 75 Mmk, mikä on 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Ryhmän operatiiviset kulut kasvoivat liikevaihdon kasvua enemmän ja myyntikate laski jonkun verran edellisestä vuodesta. Liikevoitto kuitenkin parani edellisestä vuodesta, koska eläkekustannukset pienentyivät eläkesäätiön kannatusmaksun jäätyä pois vuodelta 1998.

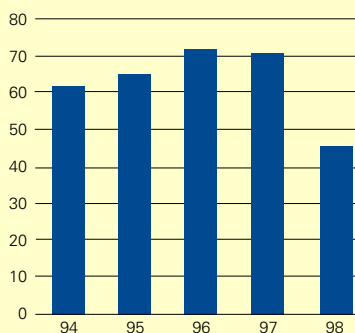
Myydyt liiketoiminnot

Vuoden 1998 helmikuussa myytiin konsernin ulkopuolelle kosmetiikan ja päivittäistavaroiden tukkukauppaa harjoittavan Oy Bergenheim Yhtiöt Ab:n liiketoiminta. Kesäkuussa myytiin 63 %:n omistusosuus tietotekniikan laitteita ja järjestelmiä myyvistä Instru Data

PÄÄOMARAKENNE, MMK

OMAVARAISUUSASTE, %

Oy:stä. Lokakuussa myytiin langattoman viestinnän laitteita myyvän Oy Tekno-Rema Ab:n koko osakekanta. Marraskuussa myytiin rinnakkaislääkkeitä markkinoivan Medinovumin liiketoiminta. Myytyjen liiketoimintojen liikevaihto vuonna 1998 oli yhteensä 250 Mmk ja liikevoitto 3 Mmk. Vuoden 1998 alussa luovuttiin myös 40 % omistusosuudesta suurkeittiölaitteita valmistavassa Hackman Metos Oy Ab:ssa. Myydyistä liiketoiminnoista syntyi myyntivoittoa yhteensä 94 Mmk, mikä sisältyy kertaluonteisiin eriin.

Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomäärä oli yhteensä -70 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 27 Mmk. Pääasiallinen syy rahoituskulujen 97 Mmk:n kasvuun oli Ohmeda-yritystoston rahoituksen aiheuttama korkokulujen merkittävä lisääntyminen. Valuuttakurssierot olivat 13 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat -11 Mmk. Osinkotuotot olivat 41 Mmk, eli 21 Mmk suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Omavaraisuusaste oli 46 %, kun se edellisenä vuonna oli 71 %. Omavaraisuusastetta pienensi merkittävästi yritystoston rahoituksen aiheuttama vieraan pääoman lisääntyminen. Toisaalta osakkeiden ja liiketoimintojen myyntivoitot sekä vuoden lopulla toteutettu osakeanti paransivat huomattavasti rahoitusrakennetta ja omavaraisuusastetta. Korollisen vieraan pääoman määrä 31.12.1998 oli 1 745 Mmk, mikä on 1 571 Mmk enemmän kuin vuotta aiemmin. Likvidien varojen määrä

vuoden lopussa oli 197 Mmk verrattuna 429 Mmk:aan edellisenä vuonna.

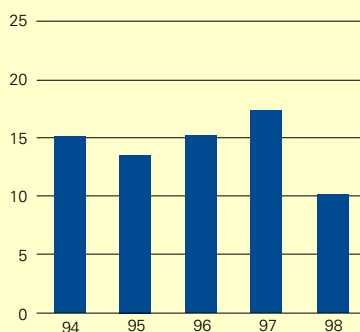
Arvopaperikaupasta päätettiin luopua vuoden 1998 aikana ja sen vaikutus on eliminoitu liikevaihdosta ja bruttokatteesta. Arvopapereiden myynneistä syntyi voittoa yhteensä 160 Mmk, mikä sisältyy kertaluonteisiin eriin. Myytyihin arvopapereihin sisältyi 1 668 322 kpl Orion-yhtymä Oyj:n osakkeita, joista saatiin myyntivoittoa ennen veroja 73 Mmk.

Instrumentarium omistaa vielä 2 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osakkeita. Niiden osalta Instrumentarium Oyj:n ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammonten kesken on sovittu järjestely, jonka mukaan Varma-Sampo on sitoutunut ostamaan Instrumentariumilta kaikki 2 000 000 kpl Orion-yhtymän A-osaketta vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Instrumentarium on puolestaan sitoutunut myymään vähintään 1 000 000 kpl Orion-yhtymän A-osaketta Varma-Sammolle samoin vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Toteutettavien kauppohennot hinnat määräytyvät kaupantekohetkellä vallitsevien markkinahintojen mukaisesti. Konsernin omistamien noteerattujen osakkeiden markkina-arvo 31.12.1998 oli 274 Mmk. Vastaava kirjanpitoarvo oli 223 Mmk.

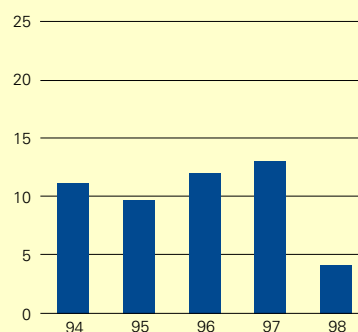
Eläkesäätiön purku

Instrumentarium Oyj:n hallitus hyväksyi 2.11.1998 Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiön tekemän päätöksen purkaa säätiö ja

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO, %

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO, %

luovuttaa sen eläkevakuutustoiminta vakuutusyhtiöille 1.1.1999 alkaen. Eläkesäätiö myi vuoden 1998 aikana kaikki eläkevastuidensa katteena olleet omaisuuserät. Näistä omaisuuden realisoinneista syntynyt eläkevastuut ylittävä kate voidaan palauttaa Instrumentarium Oyj:lle. Ylikatteen määrä on verojen jälkeen noin 190 Mmk, joka tuloutuu Instrumentarium Oyj:n tulokseen vuonna 1999, kun sosiaali- ja terveysministeriö on antanut luvan eläkesäätiön purkamisen.

Osakeanti

Instrumentarium Oyj:n hallitus päätti 25.11.1998 ylimääräisen yhtiökokouksen 17.6.1998 antaman valtuutuksen nojalla tarjota osakkeenomistajien merkittäväksi 3 953 680 uutta B-osaketta siten, että 51 vanhalla A- tai B-osakkeella sai merkitä 10 uutta B-osaketta merkintähintaan 140 markkaa osakkeelta. Osakkeiden merkintäaikana 4.-18.12.1998 merkittiin 3 920 570 uutta B-osaketta, ja merkintähinta oli yhteensä 548,9 Mmk. Tarjotuista osakkeista merkittiin 99,2 %. Osakeannin jälkeen A-osakkeiden määrä on 15 302 451 kpl ja B-osakkeiden 8 781 920 kpl.

Investoinnit ja tuotekehitys

Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 2 341 Mmk, josta Ohmeda-yrityksoston osuus oli 2 191 Mmk. Muut investoinnit olivat yhteensä 150 Mmk. Koneisiin ja kalusteisiin investoitiin 109 Mmk, rakennuksiin ja maa-alueisiin

9 Mmk sekä osakkeisiin ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 32 Mmk.

Tuotekehityskulut olivat 238 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 127 Mmk. Tuotekehityskulujen merkittävä kasvu johtui pääasiassa Ohmeda-yrityksoston aiheuttamasta anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnan laajentumisesta. Myös Instrumentarium Imagingissä kasvatettiin huomattavasti tuotekehityspanostuksia erityisesti digitaalisen kuvantamisen sovellutuksissa.

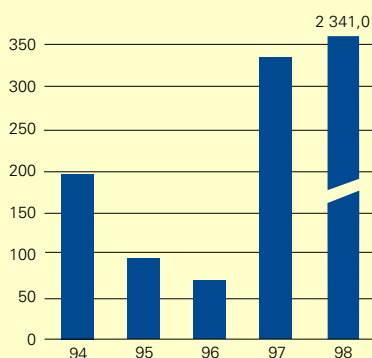
Henkilöstö ja hallintoelimet

Instrumentarium-konsernin palveluksessa oli vuoden 1998 aikana keskimäärin 4 513 henkilöä, mikä on 1 760 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Emoyhtiö Instrumentarium Oyj:n palveluksessa oli keskimäärin 1 821 henkilöä, edellisenä vuonna 1 674.

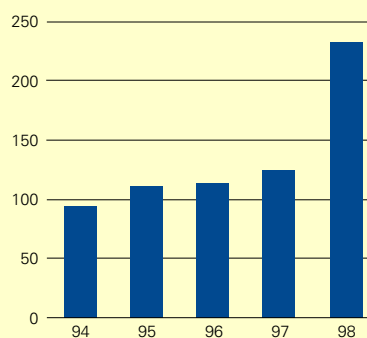
Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi vuorineuvos Gustav von Hertzen 16.11.1998 saakka, jolloin hän ilmoitti pidättäytyvänsä työskentelystä hallintoneuvostossa, kunnes häntä vastaan nostettu syyte sisäpiiritiedon käyttämisestä on lainvoimaisesti ratkaistu. Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut 16.11.1998 alkaen varatuomari, MBA Turo K. J. Tukiainen.

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut vuonna 1998 fil.toht. Gerhard Wendt, joka on valittu hallituksen puheenjohtajaksi vuosiksi 1998–2000. Instrumentarium Oyj:n toimitusjohtana on toiminut vuonna 1998 dipl.ins., MBA Olli Riikkala, joka on ollut

INVESTOINNIT, MMK

TUOTEKEHITYSKULUT, MMK

myös hallituksen jäsen. Yhtiön hallituksen muina jäseninä ovat toimineet professori, tekn. toht. Juhani Kuusi, Nokia Research Centerin johtaja ja dipl. ekon. Mikael Lilius, Gambro AB:n toimitusjohtaja sekä kauppat. maist. Matti Salmivuori, Instrumentarium Oyj:n talousjohtaja.

Optio-oikeudet

Instrumentarium Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 17.6.1998 päätti antaa enintään 1 300 000 optio-oikeutta konsernin avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille sekä Instrumentarium Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Ne oikeuttavat merkitsemään yhteensä 1 554 930 Instrumentarium Oyj:n B-osaketta, kun osakeantikorjaus on otettu huomioon. Optio-oikeuksia oli vuoden vaihteeseen mennessä annettu avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille yhteensä 833 000 kpl. Loput on annettu Instrumentarium Oyj:n tytäryhtiölle, jolta ne voidaan myöhemmin siirtää Instrumentarium Oyj:n hallituksen päätöksellä avainhenkilöille.

Näkymät vuodelle 1999

Instrumentarium-konsernin rakennetta muutettiin merkittävästi vuoden 1998 aikana. Ohmeda-yritysosto ja luopuminen Suomessa toimineista erillisyksiköistä

tekivät Instrumentariumista kansainvälisen terveydenhuoltoalan konsernin. Yhtiön ydinliiketoiminta-alue on anestesia ja tehohoito, jonka muodostaa Datex-Ohmeda. Vuonna 1998 Datex-Ohmedan osuus konsernin liikevaihdosta oli 64 %, kun myytyjen liike-toimintojen osuutta ei huomioida kokonaisliikevaihdossa.

Instrumentarium-konsernin tulevaisuus perustuu Datex-Ohmedan menestykseen kansainvälisillä anestesian ja tehohoidon markkinoilla. Datex-Ohmedan asema alalla on liiketoimintojen yhdistämisprosessin seurauksena muodostumassa entistä vahvemmaksi ja näkymät vuodelle 1999 ovat lupaavat. Datex-Ohmedan keskeisenä tavoitteena kuluvan vuoden aikana on operatiivisen tehokkuuden parantaminen. Tämä edellyttää myyntiorganisaatioiden ja eri maissa toimivien tuotantolaitosten yhteistyön edelleen kehittämistä, valittujen tuotestrategioiden jatkuvaa parantamista, uusien tuotteiden tehokkaampaa lanseeraamista markkinoille ja eri puolella maailmaa olevan asiantuntemuksen hyvää koordinoitua sekä jatkuvaa kustannusten seurantaa.

Terveystuotteiden ja tarvikkeiden liiketoiminta-alueilla ja optiikan vähittäiskaupassa näkymät vuodelle 1999 ovat kokonaisuudessaan tyydyttävät.

Voitonjakoehdotus

Konsernin vapaa oma pääoma taseen 31.12.1998 mukaan on 1 552 896 444,24 mk. Siitä osingonjakokelpoisten varojen osuus on 1 270 391 330,58 mk. Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1998 mukaan on 1 403 773 105,44 mk.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävänä olevat voittovarot jaetaan seuraavasti:

- osinkoa 3,50 mk osakkeelta (1,75 mk/ADR)	84 295 298,50 mk
- Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.:lle	150 000,00 mk
- jätetään vapaaseen omaan pääomaan	1 319 327 806,94 mk
	<hr/>
	1 403 773 105,44 mk

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 1999

Gerhard Wendt
hallituksen puheenjohtaja

Juhani Kuusi

Mikael Lilius

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Matti Salmivuori

Konsernin tuloslaskelma

	Liite	1996 (Tmk)	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)	1998 euro (tuhat)
Liikevaihto		2 313 773	2 681 027	3 890 723	654 373
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-1 190 458	-1 360 701	-2 055 909	-345 779
Bruttokate		1 123 315	1 320 326	1 834 814	308 594
Myyntin, markkinoinnin ja hallinnon kulut	(2)	-938 616	-1 060 927	-1 823 792	-306 740
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	(3)	20 211	25 219	59 011	9 925
Kertaluonteiset liiketoiminnan tuotot ja kulut	(3)	27 073	29 368	181 157	30 468
Liikevoitto		231 983	313 986	251 190	42 247
Rahoitustuotot ja -kulut	(5)	41 330	26 774	-70 150	-11 798
Voitto ennen satunnaisia eriä		273 313	340 760	181 040	30 449
Satunnaiset tuotot ja kulut	(6)	135 712	0	0	0
Voitto ennen veroja		409 025	340 760	181 040	30 449
Välittömät verot	(7)	-132 399	-94 718	-86 837	-14 605
Voitto ennen vähemmistöosuutta		276 626	246 042	94 203	15 844
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		-1 196	70	-389	-65
Tilikauden voitto		275 430	246 112	93 814	15 778
Tulos/osake	(8)	9,52	11,76	4,45	0,75

Kassavirtalaskelma

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)	1998 euro (tuhat)
Liiketoiminta			
Tilikauden voitto	246 112	93 814	15 778
Vähennykset omasta pääomasta			
Lahjoitukset	-300	-300	-50
Tilikauden voiton ja liiketoiminnan kassavirran täsmäytserät:			
Poistot	96 101	230 618	38 787
Myyntivoitot osakkeista	-28 568	-239 688	-40 313
Myyntivoitot (-) tappiot (+) muun käyttöomaisuuden myynneistä		-3 911	-658
Realisoitumattomat korkotuotot (-) ja korkokulut (+)	-5 044	46 420	7 807
Realisoitumattomat kurssivoitot (-) ja kurssitappiot (+)	6 428	154 033	25 906
Saamisten arvonalennukset	2 768	25 152	4 230
Vaihto-omaisuuden arvonalennukset	13 369	83 166	13 988
Verojaksotuksen oikaisu	-29 602	-32 114	-5 401
Muut	-8 440	-273	-46
Käyttöpääoman muutokset ilman hankittuja liiketoimintoja			
Omaisuserien lisäykset (-) vähennykset (+)			
Vaihto-omaisuus	-99 375	-150 318	-25 282
Myyntisaamiset	-156 209	116 995	19 677
Muut saamiset	52 980	-26 123	-4 394
Lyhytaikaisten velkojen lisäykset (+) vähennykset (-)			
Ostovelat	44 487	70 000	11 773
Siirtovelat	40 751	-37 681	-6 337
Muut lyhytaikaiset velat	12 206	-43 121	-7 252
Liiketoiminnan kassavirta	187 664	286 669	48 214
Investointitoiminta			
Ostetut konserniyhtiöt	-53 801	-2 660 521	-447 468
Muiden osakkeiden ostot	-4 360	-12 413	-2 088
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäykset	-18 350	-24 262	-4 081
Muun käyttöomaisuuden ostot	-274 071	-196 891	-33 115
Myydyt osakkeet ja liiketoiminnat	17 518	420 087	70 654
Lyhytaikaisten sijoitusten pääomien palautukset	88 251	340 400	57 251
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten palautukset	78 524	1 397	235
Muun käyttöomaisuuden myynti	12 389	23 148	3 893
Investointitoiminnan kassavirta	-153 900	-2 109 055	-354 718
Rahoitustoiminta			
Maksetut osingot	-70 573	-84 688	-14 243
Osakeanti		533 469	89 723
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	52 080	251 619	42 319
Pitkäaikaisten lainojen nostot	848	1 715 039	288 449
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-12 969	-560 942	-94 344
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-30 614	1 854 497	311 904
Rahojen ja pankkisaamisten kurssimuutos		-2 071	-348
Rahojen ja pankkisaamisten lisäys (+) vähennys (-)	3 150	32 111	5 401
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden alussa	98 313	101 463	17 065
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden lopussa	101 463	131 503	22 117
Lisätietoja kassavirtalaskelmaan			
Liiketoimintojen hankinta:			
Vaihto- ja rahoitusomaisuus ilman rahoja ja pankkisaamia	24 696	1 120 384	188 435
Aineelliset hyödykkeet	10 652	266 916	44 892
Muu käyttöomaisuus ja pitkäaikaiset sijoitukset		141 186	23 746
Liikearvo	18 453	1 883 526	316 786
Vastattavaksi otetut velat		-751 491	-126 392
	53 801	2 660 521	447 468

Konsernin tase

	Liite	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)	1998 euro (tuhat)
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet	(9)	168 175	1 959 577	329 577
Aineelliset hyödykkeet	(9)	536 999	781 586	131 453
Sijoitukset	(10)	472 469	311 267	52 351
Lainasaamiset	(12)	1 772	27 540	4 632
		1 179 415	3 079 970	518 014
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus	(11)	475 508	909 709	153 002
Laskennallinen verosaaminen	(14)	19 970	94 957	15 971
Lyhytaikaiset saamiset	(12)	668 373	1 222 841	205 667
Rahoitusomaisuusarvopaperit	(12)	327 539	65 734	11 056
Rahat ja pankkisaamiset		101 463	131 503	22 117
		1 592 853	2 424 744	407 813
Vastavaa yhteensä		2 772 268	5 504 714	925 826

Konsernin tase

	Liite	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)	1998 euro (tuhat)
VASTATTAVAA				
Oma pääoma (13)				
Osakepääoma		201 638	240 844	40 507
Ylikurssirahasto		183 938	678 201	114 065
Vararahasto		2 567	22 943	3 859
Muut rahastot		12 884	21 578	3 629
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus		307 677	282 505	47 514
Kertyneet voittovarot		955 806	1 176 577	197 886
Tilikauden voitto		246 112	93 814	15 778
		1 910 622	2 516 462	423 239
Vähemmistöosuus				
		17 056	2 908	489
Pakolliset varaukset (3)				
			62 156	10 454
Vieras pääoma				
Laskennallinen verovelka	(14)	119 729	110 553	18 594
Pitkäaikainen vieras pääoma	(15)	126 688	1 210 517	203 594
Lyhytaikainen vieras pääoma	(16)	598 173	1 602 118	269 457
		844 590	2 923 188	491 645
Vastattavaa yhteensä				
		2 772 268	5 504 714	925 826

Konsernin oman pääoman muutokset

(Tmk)	Osake- pääoma (nimellisarvo 10mk/osake)	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Muut rahastot	Muunto- ero	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1996	201 638	183 938	0	14 533	-1 415	1 333 600	1 732 294
Osingot						-70 573	-70 573
Lahjoitukset						-300	-300
Siirrot rahastoihin			2 567	-1 649		-918	0
Muuntoero					3 089		3 089
Tilikauden tulos						246 112	246 112
Tasearvo 31.12.1997	201 638	183 938	2 567	12 884	1 674	1 507 921	1 910 622
Uusmerkintä 28.12.1998	39 206						39 206
Emissiovoitto		494 263					494 263
Osingot						-84 688	-84 688
Lahjoitukset						-300	-300
Siirrot rahastoihin			20 376	8 694		-29 070	0
Muuntoero					63 545		63 545
Tilikauden tulos						93 814	93 814
Tasearvo 31.12.1998	240 844	678 201	22 943	21 578	65 219	1 487 677	2 516 462

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen lainsäädännön ja voimassa olevien säädösten mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu uuden kirjanpitolain (KPL 31.12.1997/1336) mukaisesti. Vertailuvuosien tiedot on muutettu vastaamaan nykyistä esitystapaa.

Kaikki konsernitilinpäätöksen tiedot on esitetty tuhansina Suomen markkoina lukuunottamatta osakkeiden ja henkilökunnan lukumääriä ja osakekohtaisia tietoja.

Kun tilinpäätös laaditaan hyvän kirjanpitolain mukaisesti, yhtiön johto joutuu tekemään arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen sisältöön. Loppulukemat voivat poiketa näistä arvioista.

Yhteenveto konsernin keskeisistä laskentaperiaatteista:

(a) Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Instrumentarium Oyj:n ja ne yhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Litonii Gård Ab:sta omistusosuus on 90,00 % ja Bostads Ab Hafnista 70,42 %. Niitä ei toiminnan laadun ja vähäisen merkityksen vuoksi ole sisällytetty konsernitilinpäätöseen eikä niiden konsolidointi olisi heikentänyt konsernin tulosta ja omaa pääomaa. Tilinpäätöksessä mukana olevat merkittävimmät tytäryhtiöt on ilmoitettu liitetiedoissa. Liitetiedoissa mainittujen tytäryhtiöiden lisäksi tilinpäätökseen sisältyy myös L-Dental Products Lume Oy:n alakonserniin kuuluva Lääkintämuovi Oy.

Tilivuoden aikana hankitut yhtiöt on otettu konsernituloslaskelmaan hankinta-ajankohdasta lukien. Vuoden aikana myydyt yhtiöt sisältyvät konsernituloslaskelmaan myyntiajankohdasta saakka.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja tasearvon ero on konsernitaseessa kohdistettu osittain tytäryhtiöiden käyttöomaisuuteen. Käyvät arvot ylittävät osa käsitellään konsernilikearvona, joka poistetaan 5-20 vuodessa. Huhtikuussa 1998 Ohmeda-yritysostosta sekä vuonna 1994 Engströmin anestesia- ja tehohoitoliiketoiminnan ostosta syntyneet liike-arvot poistetaan 20 vuodessa, koska kyseisissä liiketoiminnissa valmistetut tuotteet vaativat pitkän tuotekehitysvaiheen ja niiden teknologia on hitaasti vanhenevaa. Mainittuja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin

myös konserniyhtiöiden fuusio- ja purkutilanteissa.

Konsolidoinnissa on yhtiöiden väliset saamiset ja velat sekä keskinäisten liiketapahtumien vaikutukset eliminoitu. Vähemmistöosuudet erotetaan tuloksesta ennen tilinpäätössiirtoja verojen jälkeen. Ne erotetaan myös omasta pääomasta ja varauksista ja esitetään konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa omina erinään.

Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden (omistusosuus 20–50 prosenttia) tuloksesta on sisällytetty konsernituloslaskelmiin pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin osuus oston jälkeisistä voittovaroista on lisätty konsernitaseessa osakkuusyhtiöiden hankintameno.

(b) Ulkomaanrahan määräiset erät

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserni-yhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan Suomen markkoiksi käyttäen Suomen Pankin päivittäin noteeraamien kursien perusteella laskettuja keskikursseja. Kaikki taseerät, tilikauden tulosta lukuun ottamatta, muunnetaan markkoiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikursseja. Muuntoerot, jotka syntyvät oman pääoman, tuloslaskelman ja taseen muuntamisesta eri kurssiin, kirjataan omaan pääomaan.

Ulkomaanrahanmääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot kirjataan hankinnan ja valmistuksen kulujen oikaisueräksi. Rahoitustoiminnasta syntyvät kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

(c) Johdannaisinstrumentit

Konserni käyttää erilaisia johdannaispimuksia, pääasiassa valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita sekä koronvaihtosopimuksia, korkofutuuereja, -termiinejä ja -optioita. Valuutta- ja korkojohdannaispimuksilla pienennetään valuuttakurssien ja korkojen vaihtelun aiheuttamia markkinariskejä muodostamalla vastakkaisia positiota. Konserni ei käytä vipuvaikutteisia (leveraged) johdannaisia.

Johdannaispimuksia solmitaan suojaamaan tietty erä tai samankaltaisia eriä. Johdannaispimusten tehokkuutta mitataan sekä suojautumisen yhteydessä että niiden voimassaolon ajan. Konsernin valuuttapositiona hallinnoidaan keskitetysti.

Konserni suojautuu pääasiassa valuuttatermiinisopimuksilla ja valuuttaoptioilla valuuttariskeiltä, jotka kohdistuvat tiettyihin liiketoiminnan varoihin

Konsolidoinnissa käytetyt valuuttakurssit

	Tuloslaskelma			Tase	
	1996	1997	1998	1997	1998
USD	4,594	5,191	5,344	5,421	5,096
SEK	0,685	0,680	0,673	0,686	0,627
FRF	0,898	0,890	0,906	0,905	0,906
NLG	2,725	2,661	2,695	2,686	2,698
NOK	0,711	0,734	0,708	0,739	0,670
DEM	3,053	2,994	3,038	3,028	3,040
ITL	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
ESP	0,036	0,036	0,036	0,036	0,036
GBP	7,173	8,725	8,849	8,992	8,428
CAD			3,531		3,292
JPY			0,040		0,045
AUD			3,264		3,130
INR			0,112		0,112

(myyntisaataviin), velkoihin (ostovelkoihin) sekä ennakoituihin valuuttamääräisiin kassavirtoihin aina 12 kuukauteen asti. Konserni käyttää lainoja suojataksien ulkomaisten tytäryhtiöidensä omia pääomia.

Suojaukseen käytettävät korkojohdannais-sopimukset, pois lukien koronvaihtosopimukset, arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Koronvaihtosopimuksia, joita odotetaan pidettävän koko niiden voimassaoloajan ei arvosteta markkinahintaan. Vain kertyneet korot kirjataan tulokseen.

Suojaukseen käytettävät valuuttajohdannais-sopimukset arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan.

Suojaukseen tarkoitettujen valuuttajohdannais-sopimusten (mukaan lukien ennakoitujen erien suoja-ukset) realisoitumattomat voitot ja tappiot mitataan kuukausittain ja sisällytetään rahoitustuottoihin ja -kuluihin vastaavasti kuin suojatusta erästä. Johdannais-sopimuksien preemiot kirjataan taseeseen kunnes sopimuskausi päättyy tai sopimus puretaan.

Suojauslaskenta (hedge accounting) -periaatetta noudatetaan vain silloin, kun johdannais-sopimus pienentää suojattuun erään liittyvää riskiä ja johdannais-sopimus on alunperin tarkoitettu nimenomaan tietyn erän suojaukseen. Jos johdannais-sopimus ei enää täytä suojaustarkoituksen perusteita, siitä syntyvät voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos ennakoitu liiketoimi ei toteudu, siihen liittyvä johdannais-sopimus arvostetaan käypään arvoon ja mahdolliset voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos johdannais-sopimus myydään tai puretaan ennen sen erääntymistä, voitot tai tappiot tuloutetaan vasta suojatun erän tulouttamisen yhteydessä.

(d) Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot ja annetut alennukset. Tuotteiden ja palvelujen myynti on tuloutettu niiden luovutuksen yhteydessä.

(e) Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu tilikauden kuluiksi.

(f) Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön henkilökunnan eläketurva lisäetuineen on järjestetty Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r:n kautta. Kotimaisten tytäryhtiöiden eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöissä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia säännöstöjä ja käytäntöä. Eläkemenot, jotka perustuvat paikallisten viranomaisten laatimiin ja säännöllisesti tarkistettaviin eläkelaskelmiin, kirjataan tilikauden kuluksi. Yhtiö on täyttänyt rahastoinnin vähimmäisvaatimukset kaikissa maissa, joissa sillä on eläkejärjestelyjä.

(g) Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen välittömään hankintamenuon vähennettynä tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Lisäksi eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy arvonorotuksia, jotka on eritelty taseen liitetiedoissa. Maa-alueista ja arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan yleensä taloudellisen pitoajan mukaan. Taloudelliset pitoajat eri käyttöomaisuusryhmille ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	20-40 vuotta
Koneet ja kalusto	4-10 vuotta
Aineettomat hyödykkeet (muut kuin liikearvo)	3-10 vuotta
Liikearvo	5-20 vuotta

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Yhtiö seuraa omistamiensa pitkäaikaisten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja tiettyjen aineettomien oikeuksien tulontuottokykyä aina kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, että kyseisten omaisuuserien tulontuottokyky on pysyvästi heikentynyt. Jos vallitsevat olosuhteet osoittavat, että jäljellä oleva kirjanpitoarvo on korkeampi kuin tulevaisuuden tuottokyky, Yhtiö arvioi hyödykkeen tuottamat tulevat kassavirrat ja realisoinnista aiheutuvat kustannukset. Jos tulevien diskonttaamattomien kassavirtojen yhteenlaskettu summa ilman rahoituskorkoa on pienempi kuin kyseisen omaisuuserän kirjanpitoarvo, markkina-arvon ja kirjanpitoarvon erotus kirjataan kuluksi.

(h) Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan hankintamenuon tai sitä alemman todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutushintaan. Todennäköinen luovutushinta on käypä hintataso vähennettynä tavanomaisilla myyntikuluilla. Itse valmistettujen tuotteiden osalta konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuden muuttuviin menoihin on sisällytetty myös osuus tuotannon kiinteistä kuluista.

(i) Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu alimman arvon periaatteella. Mikäli kirjanpitoarvo on korkeampi kuin markkinahinta, arvostus on tapahtunut markkina-arvoon. Osakkeista tehty arvonalennus voidaan palauttaa, kun osakkeiden arvonnousu on tullut ilmeiseksi. Toteutuneet voitot ja tappiot kirjataan osakekohtaisesti yleensä hankintajärjestyksen mukaan.

(j) Verottamattomat varaukset

Kertyneet verottamattomat varaukset, sisältäen poistoneron ja vapaaehtoisten varusten oman pääomaosuuden, on verovelalla vähennettynä käsitelty taseessa osana omaa pääomaa. Ne eivät kuitenkaan ole osingonjakokelpoisia varoja.

(k) Verot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat arvioidut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut samoin kuin laskennalliset verot.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen on laskettu kaikille verotuksen ja tilinpäätöksen välisille jakotuseroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen verohödyn suuruusena. Mikäli käytettävissä olevien tietojen perusteella on todennäköistä, että jotakin osaa laskennallisessa verosaamisessa ei voida hyödyntää, on saamisesta tehty tätä osaa vastaava varaus.

Suomalaisten yhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole laskettu verovelkaa, koska useimmissa tapauksissa kyseiset voitot voidaan siirtää emoyhtiöön ilman veroseuraamuksia. Myöskään ulkomaisten tytäryhtiöiden voittovaroista aiheutuvaa laskennallista verovelkaa ei ole esitetty, koska tytäryhtiöiden voitot sijoitetaan pääasiallisesti kyseisten yhtiöiden toimintaan. Kuitenkin ulkomaisissa tytäryhtiöissä, joissa voitonjaosta päätetään, verovelka erotetaan, mikäli voitonjako aiheuttaa veroseuraamuksia.

(l) Euro

Lisätietona on esitetty vuoden 1998 tuloslaskelma, tase ja kassavirtalaskelma muutettuna euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin (EKP:n) 31.12.1998 julkaisemaa muuntokurssia (euro = 5.94573 mk).

	1996 (Tmk)	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
2. Myynnin, markkinoinnin ja hallinnon kulut			
Myynnin ja markkinoinnin kulut	652 534	737 426	1 038 082
Tutkimus- ja tuotekehityskulut	115 864	127 130	237 882
Hallinnon kulut	146 783	164 071	450 274
Liikearvon poistot*	23 435	32 300	97 554
Myynnin, markkinoinnin ja hallinnon kulut	938 616	1 060 927	1 823 792

* Sisältää konserniliikearvon poistoja 23 435 tmk vuonna 1996, 22 903 tmk vuonna 1997 ja 84 106 tmk vuonna 1998. Lisäksi vuonna 1998 hankinnan ja valmistuksen kuluihin sisältyy liikearvon poistoja 2 443 tmk.

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Vuokratuotot	27 582	30 068	30 475
Agenttikomissiot			17 849
Hallintopalvelutuotot			9 600
Muut tuotot	14 675	17 955	35 681
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	42 257	48 023	93 605

Liiketoiminnan muut kulut

Vuokrattujen tilojen kulut	-19 406	-17 521	-23 042
Muut kulut	-2 640	-5 283	-11 552
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-22 046	-22 804	-34 594
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut yhteensä	20 211	25 219	59 011

Kertaluonteiset liiketoiminnan tuotot ja kulut

Sijoitustoiminnan tuotot	16 518	30 111	60 028
Käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitot	10 555	8 408	99 610
Liiketoiminnoista luopuminen			94 332
Muut kertaluonteiset tuotot			39 596
Uudelleenjärjestely- ja konsultointikulut		-9 151	-112 409
Kertaluonteiset tuotot ja kulut yhteensä	27 073	29 368	181 157

Pakolliset varaukset

Varaus Ohmeda yritysostoon liittyvistä uudelleenjärjestelykuluista			62 156
--	--	--	---------------

4. Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot

Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	3 106	3 379	7 409
Liikearvo*	23 435	32 299	99 997
Muut pitkävaikutteiset menot	14 585	11 711	13 627
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	7 901	8 074	30 893
Koneet ja kalusteet	40 973	40 637	78 692
Poistot yhteensä	90 000	96 100	230 618

Toimintokohtaiset poistot

Hankinta ja valmistus	17 538	13 684	34 271
Myynti ja markkinointi	49 582	57 230	134 475
Tutkimus ja tuotekehitys	4 032	4 767	10 941
Hallinto	13 535	14 292	37 982
Muu liiketoiminta	5 313	6 127	12 949
Poistot yhteensä	90 000	96 100	230 618

* Sisältää konserniliikearvon poistoja 23 435 tmk vuonna 1996, 22 903 tmk vuonna 1997 ja 84 106 tmk vuonna 1998.

	1996 (Tmk)	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
5. Rahoitustuotot ja -kulut			
Osinkotuotot			
Osinkotuotot	15 666	20 224	40 648
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Korkotuotot	35 287	23 666	24 525
Valuuttakurssivoitot	34 018	56 746	326 939
Muut rahoitustuotot	104	979	14
Sijoitusten arvonalennukset			
Pitkäaikaisten sijoitusten arvonalennukset			-7 614
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Korkokulut	-17 847	-13 616	-135 573
Valuuttakurssitappiot	-38 474	-67 273	-314 300
Muut rahoituskulut	-329	-2 074	-5 451
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista			
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	12 905	8 122	662
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	41 330	26 774	-70 150
6. Satunnaiset tuotot ja kulut			
Tuotot			
Liiketoimintojen myynneistä syntyneet myyntivoitot	6 234	0	0
Arvonalennusten palautukset	135 184	0	0
Yhteensä	141 418	0	0
Kulut			
Liiketoimintojen lopettamiseen tai luovuttamiseen liittyvät kulut	-5 706	0	0
Yhteensä	-5 706	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	135 712	0	0
Vuoden 1996 arvonalennusten palautus liittyy pääasiassa Orionin osakkeisiin.			
7. Välittömät verot			
Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta jakautuu seuraavasti:			
Suomi	433 030	360 707	388 388
Ulkomaat	-24 005	-19 947	-207 348
	409 025	340 760	181 040
Välittömät verot jakautuvat seuraavasti:			
Tilikauden verot			
Suomi	77 794	122 024	158 216
Ulkomaat	5 938	2 302	2 772
	83 732	124 326	160 988
Laskennalliset verot			
Suomi	-10 794	-29 608	-31 244
Ulkomaat	0	0	-42 907
	-10 794	-29 608	-74 151
Välittömät verot	72 938	94 718	86 837
Satunnaisten erien verot	59 461	0	0
Välittömät verot yhteensä	132 399	94 718	86 837
Seuraavassa taulukossa kuvataan tärkeimpiä syitä siihen, että yhtiön kokonaisveroaste ja efektiivinen veroaste ennen veroja ja vähemmistöosuutta poikkeavat toisistaan:			
	1996	1997	1998
Tuloveroaste	28 %	28 %	28 %
Liikearvopoistot	2 %	2 %	13 %
Suomessa tehty vähennys tytäryhtiöinvestointien arvonalentumisesta	-5 %	-3 %	-2 %
Liiketappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista	3 %	2 %	11 %
Edellisten tilikausien jaksotettujen verovelkojen oikaisut	5 %	-1 %	-2 %
Muut	-1 %		
Efektiivinen veroaste ennen veroja ja vähemmistöosuutta	32 %	28 %	48 %

	1996	1997	1998
8. Tulos/osake			
Tulos/osake-tunnusluku on laskettu suomalaisen kirjanpitoikäytännön mukaan seuraavasti:			
Voitto ennen satunnaisia eriä	273 313	340 760	181 040
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-1 196	70	-389
Välittömät verot	-72 938	-94 718	-86 837
	199 179	246 112	93 814
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä (tuhatta)*	20 915	20 921	21 060
Tulos/osake, mk	9,52	11,76	4,45
Voitto ennen satunnaisia eriä	273 313	340 760	183 902**
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-1 196	70	-389
Välittömät verot	-72 938	-94 718	-86 837
	199 179	246 112	96 676
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä (tuhatta)*	20 915	20 921	22 056**
Tulos/osake, mk (optioiden laimentusvaikutus huomioiden)	9,52	11,76	4,38

* Suomalaisen kirjanpitoikäytännön mukaisesti osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä on laskettu osakkeiden maksupäivästä alkaen. Aikaisempien vuosien tulos per osakkeen laskennassa osakemäärä on muutettu vastaamaan nykyistä osakemäärää.

** Vuoden 1998 osakeoptioiden laimentava vaikutus on huomioitu laskettaessa tulos/osake-lukua. Voitto ennen satunnaisia eriä on oikaistu osakeoptioiden laskennallisella korkotuotolla verojen jälkeen 2 861 966 mk. Osakkeiden lukumäärää on kasvatettu vuoden 1998 aikana myönnettyjen optioiden oikeuttamilla osakkeilla. Vuoden 1998 loppuun mennessä optioita oli myönnetty 833 000 kpl.

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	25 174	28 814
Kauden investoinnit	4 661	9 714
Yrityssostot		99 043
Vähennykset	-1 189	-7 800
Muuntoero	168	-9 146
Hankintameno 31.12.	28 814	120 625
Kertyneet poistot 1.1.	10 562	12 857
Tilikauden poisto	3 379	7 409
Yrityssostojen kertyneet poistot		75 445
Vähennysten kertyneet poistot	-1 189	-3 407
Muuntoero	105	-7 150
Kertyneet poistot 31.12.	12 857	85 154
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 957	35 471
Liiketarvo		
Hankintameno 1.1.	220 199	234 194
Kauden investoinnit	22 242	4 978
Yrityssostot		1 904 082
Vähennykset	-8 247	-5 280
Muuntoero		-1 625
Hankintameno 31.12.	234 194	2 136 349
Kertyneet poistot 1.1.	108 154	132 207
Tilikauden poisto	32 300	99 997
Yrityssostojen kertyneet poistot		41 058
Vähennysten kertyneet poistot	-8 247	-8 953
Muuntoero		-1 991
Kertyneet poistot 31.12.	132 207	262 318
Kirjanpitoarvo 31.12.	101 987	1 874 031

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	98 830	106 104
Kauden investoinnit	11 831	16 019
Yrityssostot		7 857
Vähennykset	-4 670	-22 923
Muuntoero	113	-1 155
Hankintameno 31.12.	106 104	105 902
Kertyneet poistot 1.1.	48 763	55 873
Tilikauden poisto	11 711	13 627
Yrityssostojen kertyneet poistot		6 388
Vähennysten kertyneet poistot	-4 663	-19 357
Muuntoero	62	-704
Kertyneet poistot 31.12.	55 873	55 827
Kirjanpitoarvo 31.12.	50 231	50 075
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		
Hankintameno 1.1.	344 203	369 112
Kauden investoinnit	38 734	30 711
Yrityssostot	0	2 010 982
Vähennykset	-14 106	-36 003
Muuntoero	281	-11 926
Hankintameno 31.12.	369 112	2 362 876
Kertyneet poistot 1.1.	167 479	200 937
Tilikauden poisto	47 390	121 033
Yrityssostojen kertyneet poistot	0	122 891
Vähennysten kertyneet poistot	-14 099	-31 717
Muuntoero	167	-9 845
Kertyneet poistot 31.12.	200 937	403 299
Kirjanpitoarvo 31.12.	168 175	1 959 577
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet		
Hankintameno 1.1.	24 601	29 507
Kauden investoinnit	2 100	200
Yrityssostot	2 976	8 030
Vähennykset	-170	-2 665
Muuntoero		-280
Hankintameno 31.12.	29 507	34 792
Arvonkorotus	1 100	1 100
Kirjanpitoarvo 31.12.	30 607	35 892
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	247 463	460 044
Kauden investoinnit	210 338	9 236
Yrityssostot	4 643	183 775
Vähennykset	-2 400	-3 968
Muuntoero		-12 920
Hankintameno 31.12.	460 044	636 167
Kertyneet poistot 1.1.	68 757	75 331
Tilikauden poisto	8 074	30 893
Yrityssostojen kertyneet poistot		58 678
Vähennysten kertyneet poistot	-1 500	-2 715
Muuntoero		-4 431
Kertyneet poistot 31.12.	75 331	157 756
Arvonkorotus	1 675	1 675
Kirjanpitoarvo 31.12.	386 388	480 086

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	312 819	317 859
Kauden investoinnit	64 667	129 890
Yrityssotot		416 045
Vähennykset	-63 682	-88 477
Muuntoero	4 055	-45 193
Hankintameno 31.12.	317 859	730 124
Kertyneet poistot 1.1.	206 390	198 719
Tilikauden poisto	40 637	78 692
Yrityssotosten kertyneet poistot		297 417
Vähennysten kertyneet poistot	-50 532	-63 651
Muuntoero	2 224	-33 354
Kertyneet poistot 31.12.	198 719	477 823
Kirjanpitoarvo 31.12.	119 140	252 301
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	864	864
Kauden investoinnit		2 653
Yrityssotot		36 241
Vähennykset		-23 028
Muuntoero		-3 423
Kirjanpitoarvo 31.12.	864	13 307
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Hankintameno 1.1.	585 747	808 274
Kauden investoinnit	277 105	141 979
Yrityssotot	7 619	644 091
Vähennykset	-66 252	-118 138
Muuntoero	4 055	-61 816
Hankintameno 31.12.	808 274	1 414 390
Kertyneet poistot 1.1.	275 147	274 050
Tilikauden poisto	48 711	109 585
Yrityssotosten kertyneet poistot	0	356 095
Vähennysten kertyneet poistot	-52 032	-66 366
Muuntoero	2 224	-37 785
Kertyneet poistot 31.12.	274 050	635 579
Arvonkorotus	2 775	2 775
Kirjanpitoarvo 31.12.	536 999	781 586
10. Sijoitukset		
Osuus osakkuusyhtiöissä		
Hankintameno 1.1.	23 234	23 234
Lisäykset		
Yrityssotot		
Vähennykset		-16 453
Hankintameno 31.12.	23 234	6 781
Kertynyt vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta 1.1.	836	8 958
Osuus tilikauden tuloksesta	8 122	662
Osuus tilikauden tappiosta		
Osakkuusyhtiöistä luopuminen		-11 717
Kertynyt vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta 31.12.	8 958	-2 097
Osuus osakkuusyhtiöissä 31.12.	32 192	4 684
Osakkuusyhtiöt 31.12.1998		
Omistusosuus -%		
Abmin Technologies Oy	42,50	
Neuromag Oy	26,91	

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	444 878	440 277
Lisäykset	408	813
Yrityssotot		11 652
Vähennykset	-5 009	-145 124
Muuntoero		-1 035
Kirjanpitoarvo 31.12.	440 277	306 583
Sijoitukset yhteensä	472 469	311 267

Muut osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenuon tai tätä pienempään markkina-arvoon. Käyttöomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.1998 oli 218 691 tmk ja markkina-arvo oli 267 081 tmk, vastaavasti 31.12.1997 kirjanpitoarvo oli 362 314 tmk ja vastaava markkina-arvo 583 005 tmk.

Käyttöomaisuusosakkeisiin sisältyy investointi Orion-yhtymä Oyj:n osakkeisiin. Tilikaudella 1998 investoinnin kirjanpito-arvo oli 216 845 tmk (2,9 %:n omistusosuus) ja vastaava kirjanpitoarvo vuonna 1997 oli 346 529 tmk (5,2 %:n omistusosuus). Investoinnin markkina-arvo oli 242 000 tmk 31.12.1998 ja 528 238 tmk 31.12.1997.

Yhtiö myi 4.11.1998 1 033 664 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osaketta sekä 634 658 kpl Orion-yhtymä Oyj:n B-osaketta Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolle, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolle sekä Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomelle. Edellisen lisäksi Yhtiö ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ovat solmineet sopimuksen, jonka mukaan Varma-Sampo on sitoutunut ostamaan Yhtiöltä 2 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osaketta syyskuuhun 2000 mennessä. Yhtiö puolestaan on sitoutunut myymään Varma-Sammolle 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osaketta syyskuuhun 2000 mennessä. Osakekaupat tullaan tekemään kaupantekohetken markkinahintaan.

11. Vaihto-omaisuus

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Raaka-aineet	87 711	255 385
Keskeneräinen työ	52 113	97 763
Valmisteverasto	335 684	556 561
Yhteensä	475 508	909 709

12. Korolliset ja korottomat saamiset

(Tmk)	1997			1998		
	Korolliset	Korottomat	Yhteensä	Korolliset	Korottomat	Yhteensä
Muut pitkäaikaiset sijoitukset						
Lainasaamiset muilta yrityksiltä	1 772		1 772	27 540		27 540
	1 772		1 772	27 540		27 540
Lyhytaikaiset saamiset, osakkuusyhtiöt						
Myyntisaamiset	183		183			
Lainasaamiset	350		350	1 249		1 249
	533		533	1 249		1 249
Lyhytaikaiset saamiset, muut						
Myyntisaamiset		588 027	588 027	1 007 068		1 007 068
Lainasaamiset	4 805		4 805	3 506		3 506
Siirtosaamiset		28 861	28 861	138 898		138 898
Muut saamiset		46 146	46 146	72 120		72 120
	4 805	663 034	667 839	3 506	1 218 086	1 221 592
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät:						
	1997			1998		
	(Tmk)			(Tmk)		
Jaksotetut korot	3 897			2 095		
Verosaatavat	5 409			26 780		
Yrityssostoihin ja -myynteihin liittyvät saatavat				95 665		
Muut	19 555			14 358		
	28 861			138 898		

	1997 (Tmk)			1998 (Tmk)		
	Korolliset	Korottomat	Yhteensä	Korolliset	Korottomat	Yhteensä
Rahoitusomaisuusarvopaperit						
Osakkeet ja osuudet (a)		64 011	64 011	23 883		23 883
Määräaikaistalletukset ja sijoitustodistukset (b)	58 644		58 644	41 851		41 851
Yritystodistukset ja joukkovelkakirjalainat (b)	204 885		204 885			
	263 529	64 011	327 540	41 851	23 883	65 734

(a) Arvostetaan hankintamenuun tai tätä pienempään markkina-arvoon.

Yhtiö kirjasi eräiden osakkeiden osalta 8 440 tmk:n arvonorotuksen tilikaudella 1997 palauttamalla edellisinä vuosina tehdyt arvonalennukset.

Osakkeiden ja osuuksien markkina-arvo oli yhteensä 101 179 tmk 31.12.1997 ja 19 257 tmk 31.12.1998.

(b) Arvostetaan hankintahintaan, joka ei poikkea olennaisesti markkina-arvosta.

31.12.1998 hallussa olleet määräaikaistalletukset ja sijoitustodistukset eräänntyvät vuoden sisällä.

13. Oma pääoma

Osakepääoma

Instrumentarium Oyj:n osakepääoma jakautuu 10 mk:n nimellisarvoisiin A- ja B-sarjan osakkeisiin. Jokaisella A-sarjan osakkeella on yhtiökokouksessa kymmenen ääntä ja jokaisella B-sarjan osakkeella yksi ääni. Sekä A- että B-sarjan osakkeet antavat osakkeenomistajille samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon. A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakemäärien enimmäismäärien puitteissa. Vuoden 1998 loppuun mennessä yhtään A-osaketta ei oltu muunnettu B-osakkeeksi.

Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan vähimmäispääoma on 200 miljoonaa markkaa ja enimmäispääoma 800 miljoonaa markkaa. A-sarjan osakkeiden lukumäärä voi olla korkeintaan 80 000 000 kappaletta ja B-sarjan osakkeiden lukumäärä korkeintaan 80 000 000 kappaletta, kuitenkin niin, että osakkeita voi olla yhteensä enintään 80 000 000 kappaletta.

Osakepääoma jakautui 31.12.1998 seuraavasti:

Nimellisarvo 10 mk/osake	Osakkeiden lkm	Nimellisarvo yhteensä mk
A-osakkeet	15 302 451	153 024 510
B-osakkeet	8 781 920	87 819 200
	24 084 371	240 843 710

Osakeantioikaistu osinko/osake oli 3,37 mk tilikaudella 1996 ja 4,05 mk tilikaudella 1997.

Uusmerkintä

Yhtiö korotti osakepääomaansa uusmerkinnällä tarjoamalla osakkeenomistajien merkittäväksi osakkeenomistajien merkintäetuoikeuden nojalla 3 953 680 uutta 10 markan nimellisarvoista B-osaketta merkintähintaan 140 markkaa osakkeelta. Osakkeet merkittiin 99,2 %:sti eli B-osakkeiden määrä nousi 8 781 920 kappaleeseen ja osakepääoma 240 843 710 markkaan. Yhtiö käytti osakeannilla saamansa 548 879 800 markkaa Ohmeda-yritystoston rahoittamiseksi otetun syndikoidun lainan takaisinmaksuun. Uusien osakkeiden noteeraus aloitettiin 29.12.1998.

Henkilökunnan optio-oikeudet

Ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 17.6.1998 Yhtiön hallituksen aikaisemmin hyväksymän esityksen osakeoptio-oikeuksien antamisesta yhtiön avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille osana yhtiön kannustejärjestelmää. Osakeoptioita myönnetään enintään 1 300 000 kappaletta, joista 390 000 merkitään kirjaimella A, 390 000 kirjaimella B ja 520 000 kirjaimella C. Optiotodistuksilla voi merkitä yhteensä 1 554 930 yhtiön B-osaketta. Optiotodistuksilla merkittävissä oleva määrä on oikaistu joulukuussa 1998 toteutetun uusmerkinnän johdosta kertoimella 1,1961. Optiotodistuksilla merkittävien osakkeiden merkintähinta määritellään vasta, kun merkintähinnan määräytymisaika on mennyt umpeen.

Alla olevasta taulukosta käyvät ilmi osakkeiden merkintäaika, merkintähinnan määräytymisperusteet ja myönnetyt optio-oikeudet 31.12.1998.

Optiotodistukset	Merkittävässä oleva määrä	Merkintäaika	Merkintähinta⁽¹⁾	Myönnetyt optio-oikeudet 31.12.1998
A-kirjaimella merkityt ⁽²⁾	466 479	1.6.2001-30.6.2006	1.8.1998-31.10.1998	249 900
B-kirjaimella merkityt ⁽³⁾	466 479	1.6.2002-30.6.2006	1.11.1998-31.1.1999	249 900
C-kirjaimella merkityt	621 972	1.6.2003-30.6.2006	1.2.1999-30.4.1999	333 200
Yhteensä	1 554 930			833 000

1) Osakkeen merkintähinta on määritelty käyttäen yhtiön Helsingin Pörssissä noteerattua B-osakkeen kaupan käynnillä painotettua keskimurssia kyseisellä ajanjaksolla.

2) A-kirjaimella merkityjä optiotodistuksia vastaavien osakkeiden osakeantioikaistu merkintähinta 31.10.1998 oli 215,74 mk.

3) B-kirjaimella merkityjä optiotodistuksia vastaavien osakkeiden osakeantioikaistu merkintähinta 31.1.1999 oli 32,64 euroa (194,07 mk).

Työsuhteen päättyessä ennen osakemerkinnän alkamista muun kuin eläkkeellejäämisen tai kuoleman johdosta on optio-oikeuksien haltijan tarjottava optioitaan, joiden merkintäaika ei ole vielä alkanut, takaisin yhtiölle ilman, että optioihin mahdollisesti kertynyttä arvoa hyvitetäisiin. Tämä ei koske niitä yhtiön hallituksen jäseniä, jotka eivät ole työsuhteessa yhtiöön tai päätoimisesti yhtiön palveluksessa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Oma pääoma sisältää poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia vuoden 1998 lopussa 282 505 tmk. Nämä eivät ole osingonjakokelpoisia varoja. Jakokelpoiset varat 31.12.1998 olivat 1 270 391 tmk.

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus 1.1.	361 095	307 677
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	-53 418	-25 172
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus 31.12.	307 677	282 505

Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista on kirjattu laskennallinen verovelka.

14. Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Laskennalliset verovelat ja -saamiset koostuvat seuraavista eristä

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Laskennalliset verosaamiset		
Tilinpäätössiirrosta	-	-
Yhdistelytoimenpiteistä	19 970	40 978
Jaksotuseroista	56 953	219 717
Laskennallisen verosaamisen oikaisu	-56 953	-165 738
Yhteensä	19 970	94 957
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössiirroista	119 729	109 894
Yhdistelytoimenpiteistä	-	-
Jaksotuseroista	-	659
Yhteensä	119 729	110 553

15. Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma jakautuu seuraavasti:

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Lainat rahoituslaitoksilta	5 147	1 175 126
Lainat eläkevakuutusyhtiöiltä	32 481	666
Lainat eläkesäätiöiltä		
Vapaaehtoinen eläketurva	3 364	14 864
Lakisääteinen eläketurva	64 348	52 848
Pitkäaikaiset korottomat lainat	25 676	35 817
	131 016	1 279 321
Pitkäaikaisten lainojen lyhytaikainen osuus (vähennettynä)	-4 328	-68 804
Yhteensä	126 688	1 210 517

Taseen 31.12.1998 pitkäaikaiset lainat erääntyvät seuraavasti:

Vuonna 2000	529
Vuonna 2001	39
Vuonna 2002	37
Vuonna 2003	34
Vuonna 2004	561 639
Tämän jälkeen	648 239
	1 210 517

Suomen lain mukaan yhtiö saa lainata eläkevakuutusyhtiöiltään osan vuosittain maksamistaan eläkemaksuista tietyllä vähimmäiskorolla. Korke on sosiaali- ja terveysministeriön määräämä ja se on ollut 1.1.1997 alkaen 5,5%. Yhtiöllä ei ole velvollisuutta maksaa eläkesäätiöiltä otettuja lainoja takaisin ennen kuin eläkesäätiö vaatii tätä eläkevelvoitteidensa tai muiden velvoitteidensa täyttämiseksi. Koska yhtiön eläkevakuuttaminen on siirretty ulkopuolisten eläkevakuutusyhtiöiden hoidettavaksi, yhtiö maksaa kaikki eläkesäätiölainansa takaisin vuoden 1999 aikana.

Muut pitkäaikaiset velat sisältävät eläkevastuita 25 676 tmk 31.12.1997 ja 34 117 tmk 31.12.1998.

Yhtiö järjesti Ohmedan hankinnan rahoittamiseksi nostetun lyhytaikaisen lainan 3.7.1998 uudelleen 13 kansainvälisen rahoituslaitoksen myöntämällä USD 300 miljoonan (1 529 Mmk) suuruisella syndikoidulla limiitillä sekä USD 100 miljoonan (510 Mmk) suuruisella pankkivekselillä. Syndikoidun lainan juoksuai-ka on seitsemän vuotta ja se lyhennetään viidessä erässä kuuden kuukauden välein viidennen vuoden lopusta alkaen. Syndikoitu lainalimiitti on monivaluuttainen ja käytetty limiitti koostui 31.12.1998 vain Yhdysvaltain dollarimääräisestä USD 230 miljoonan osuudesta. Korke perustuu LIBOR-noteeraukseen ja on Yhdysvaltain dollarimäärän osalta 5,469 %. Viidennen vuoden jälkeen korke nousee 0,025 % kahden jäljellä olevan vuoden ajaksi. Luotonvarausprovisio käyttämättömälle limiitille on 0,10 % vuodessa. Lainalimiitin ehtoihin sisältyy eräitä varauksia velkaantumisasasteeseen, panttioikeuksiin, liike-toimintojen muutoksiin, fuusioihin ja varojen luovutuksiin liittyen. Yhtiö maksoi takaisin joulukuussa 1998 USD 100 miljoonan (510 Mmk) pankkivekselin sekä USD 70 miljoonan (357 Mmk) osuuden syndikoidusta lainasta.

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
--	---------------	---------------

16. Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikaiset korolliset velat

Pankkilainat ja yritystodistukset	30 687	454 828
Käytetyt luottolimiitit	6 185	11 285
Muut lainat	32 199	35 663
Eläkesäätiölainojen lyhytaikainen osuus		67 774
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhytaikainen osuus	4 328	1 030
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	73 399	570 580

Lyhytaikaiset korottomat velat

Osakkuusyrietykset

Ostovelat	83	
Muut lyhytaikaiset velat	5 000	
	5 083	

Muut

Ostovelat	198 015	382 537
Ennakkomaksut	25 841	25 404
Siirtovelat	233 067	539 576
Muut lyhytaikaiset velat	62 768	84 021
	519 691	1 031 538

Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä 524 774 **1 031 538**

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä 598 173 **1 602 118**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:

Palkkajaksotukset	95 514	117 359
Jaksotetut korot ja kurssierot	3 646	57 159
Jaksotetut tuloverot	33 451	51 766
Muut eläke-etuudet		73 169
Takuuvaraukset	7 470	26 508
Muut	92 986	213 615
	233 067	539 576

Lyhytaikaiset velat olivat tilikaudella 1998 enimmillään 2 305 788 tmk. Lyhytaikaiset velat olivat tilikaudella 1998 keskimäärin 946 845 tmk ja näiden painotettu keskiporko oli noin 4,80 %. Vastaava painotettu keskiporko oli 3,80 % 31.12.1998.

Yhtiö ja tytäryhtiöt ovat tehneet luotto- ja luottolimiittijärjestelyjä tiettyjen pankkien kanssa. Käyttämätön luottolimiitti oli yhteensä 324 852 tmk 31.12.1998.

17. Vastuut ja vastuusitoumukset

Omasta puolesta

Eläkelainat		0
Annetut kiinnitykset	14 600	
Muut annetut vakuudet		
Omien sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	44 553	1 431
Yleisvakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	65 249	70 292
Muut vastuut	23 904	27 198
	148 306	98 921

Osakkuusyhtiöiden puolesta

Takaukset	13 114	0
	13 114	0

Eläkevastuut

Eläkesäätiön vastuuvajaus	3 000	1 928
Muut eläkevastuut	1 461	1 461
	4 461	3 389

Vastuut ja vastuusitoumukset yhteensä 165 881 **102 310**

Takaisinostovelvoitteisiin liittyvät Yhtiön vastuusitoumukset olivat 31.12.1997 noin 2 901 tmk ja 31.12.1998 noin 5 094 tmk.

Yhtiö ja sen tytäryhtiöt ovat osallisena tavanomaisissa, liiketoimintaan tyypillisesti liittyvissä oikeusriidoissa kuten tuotevastuukiistoissa. Suurin osa tällaisten oikeusriitojen aiheuttamista kustannuksista korvataan vakuutuksista. Yhtiön johto ei pidä todennäköisenä, että tällaisiin oikeusprosesseihin liittyvät yhteenlasketut vastuut (ennen mahdollisia saatavia vakuutuskorvauksia) vaikuttaisivat merkittävästi yhtiön tai konsernin taloudelliseen asemaan tai toiminnan tulokseen.

Datex-Ohmeda Inc. on vastaajana heinäkuussa 1998 Yhdysvalloissa Delawaren liittovaltion tuomioistuimessa (U.S. District Court for the District of Delaware) nostetussa kilpailuoikeusjutussa, jossa kantajina on kaksi ulkopuolista huoltoyhtiötä. Kanne koskee Yhdysvaltain kartellilain (Sherman Act) 1 ja 2 lukujen rikkomista. Kanteen perusteina on (i) lainvastainen sitominen (ii) monopolien muodostaminen ja (iii) yritys monopolisoida huoltotoimintaa lainvastaisesti rajoittamalla varaosien saatavuutta ja sitomalla huoltotoiminta vastaajan laitteiden myyntiin. Kantajat eivät ole ilmoittaneet korvausvaatimusten määrää. Yhdysvaltain kartellilaki mahdollistaa kolminkertaiset vahingonkorvaukset tämän tyyppisissä tapauksissa.

Delawaren oikeusriitaan liittyvät väitteet ja niiden perusteet muistuttavat hyvin paljon marraskuussa 1996 Yhdysvalloissa Kalifornian liittovaltion tuomioistuimessa (U.S. District Court for the eastern District of California) nostettua oikeusriitaa, jossa Datex-Ohmeda Inc. on vastaajana. Kantajat väittävät, että vastaaja kieltäytyi myymästä kantajille anestesia-laitteiden varaosia, ei antanut tietokoneohjelmiin liittyviä asiakirjoja ja esti heidän osallistumisensa vastaajien laitteiden huoltoon koulutusohjelmiin. Koska väitetyt rikkomukset ovat tapahtuneet ennen Ohmedan yritysostoa yrityskauppasopimuksen mukaisesti The BOC Group Plc on vastuullinen kaikista Kalifornian oikeusriitaan mahdollisesti liittyvistä korvauksista. Hakemus näiden kahden oikeusriidan yhdistämiseksi Kalifornian tuomioistuimeen on hylätty.

Koska Delawaren oikeudenkäynti on vielä varhaisessa vaiheessa eivät yhtiön johto tai sen asianajaja pysty arvioimaan sen aikataulua. Tämänhetkisiin tietoihin perustuen yhtiön johto uskoo, että Delawaren oikeudenkäynnin lopullisella päätöksellä ei ole olennaisen haitallista vaikutusta yhtiön tai konsernin taloudelliseen asemaan, toiminnan tulokseen tai kassavirtaan.

18. Vuokravastuut

Konsernin vähimmäisvuokrat ja leasingmaksut koostuvat yli vuoden pituisista, pääasiassa ei-irtisanottavista vuokra- ja leasingsopimuksista, ja ne erääntyvät seuraavasti:

Maksu vuodelta	Käyttöleasing (Tmk)
1999	30 077
2000	28 598
2001	21 360
2002	9 793
2003	8 023
2004 ja myöhemmin	14 271
Yhteensä	112 122

19. Rahoitusinstrumentit

Rahoitusriskien hallinta ja johdannaissopimukset

Konsernin rahoitusriskien hallintaa ohjaa Instrumentarium Oyj:n hallituksen käsittelemä ja hyväksymä rahoituspolitiikka. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja hallita riskipositiot, mitata riskit ja suojautua niiltä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Konsernin rahoitusriskit jakaantuvat valuutta-, korko-, osake-, maksuvalmius- ja luottoriskeihin.

Markkinariski

Konserni käyttää erilaisia johdannaissopimuksia, pääasiassa valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita sekä koronvaihtosopimuksia, korkofutuuereja, -termiinejä ja -optioita. Valuutta- ja korkojohdannaissopimuksilla pienennetään valuuttakurssien ja korkojen vaihtelun aiheuttamia markkinariskejä muodostamalla vastakkaisia positioita. Konserni ei käytä vipuvaikutteisia (leveraged) johdannaisia.

Johdannaissopimuksia solmitaan suojaamaan tietty erä tai samankaltaisia eriä. Johdannaissopimusten tehokkuutta mitataan sekä suojautumisen yhteydessä että niiden voimassaolon ajan. Konsernin valuuttapositioita hallinnoidaan keskitetysti.

Konserni suojautuu pääasiassa valuuttatermiinisopimuksilla ja valuuttaoptioilla valuuttariskeiltä, jotka kohdistuvat tiettyihin liiketoiminnan varoihin (myyntisaataviin), velkoihin (ostovelkoihin) sekä ennakoituihin valuuttamääriisiin kassavirtoihin aina 12 kuukauteen asti. Valuuttariskien kannalta konsernin tärkein valuutta on Yhdysvaltain dollari. Konserni käyttää lainoja suojatakseen ulkomaisten tytäryhtiöidensä omia pääomia.

Suojaukseen käytettävät korkojohdannaissopimukset, pois lukien koronvaihtosopimukset, arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Koronvaihtosopimuksia, joita odotetaan pidettävän koko niiden voimassaoloajan ei arvosteta markkinahintaan. Vain kertyneet korot kirjataan tulokseen. Konserni suojaaa myös koronvaihtosopimusten ja benchmarkina käyttämänsä Valtion joukkovelkakirjaindeksin välistä basis-riskiä. Tätä korkoeroon liittyvää riskiä suojataan termiinisopimuksilla.

Suojaukseen käytettävät valuuttajohdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan.

Suojaukseen tarkoitettujen valuuttajohdannaissopimusten (mukaan lukien ennakoitujen erien suojaukset) realisoitumattomat voitot ja tappiot mitataan kuukausittain ja sisällytetään rahoitustuottoihin ja -kuluihin vastaavasti kuin suojatusta erästä. Johdannaissopimuksien preemiot kirjataan taseeseen kunnes sopimuskausi päättyy tai sopimus puretaan.

Suojauslaskenta (hedge accounting) –periaatetta noudatetaan vain silloin, kun johdannaissopimus pienentää suojattuun erään liittyvää riskiä ja johdannaissopimus on alunperin tarkoitettu nimenomaan tietyn erän suojaukseen. Jos johdannaissopimus ei enää täytä suojaustarkoituksen perusteita, siitä syntyvät voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos ennakoitu liiketoimi ei toteudu, siihen liittyvä johdannaissopimus arvostetaan käypään arvoon ja mahdolliset voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos johdannaissopimus myydään tai puretaan ennen sen erääntymistä, voitot tai tappiot tuloutetaan vasta suojatun erän tulouttamisen yhteydessä.

Konserni ei suojaa markkinakelpoisten osakesijoitustensa hintariskiä. Instrumentarium Oyj ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ovat sopineet järjestelystä, jonka mukaan Varma-Sampo on sitoutunut ostamaan Instrumentariumilta yhteensä 2 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osaketta vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Instrumentarium on puolestaan sitoutunut myymään 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osaketta Varma-Sammolle vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Toteutettavien kauppojen hinnat määräytyvät kaupantekohetkellä vallitsevien markkinahintojen mukaisesti. Muut osakeomistukset ovat selvästi vähäisiä.

Maksuvalmiusriski

Konsernin tavoitteena on pitää maksuvalmiutensa jatkuvasti liiketoimintojensa vaatimalla tasolla. Konsernilla on taseeseen sisältyvien likvidien varojen lisäksi käyttämättömiä luottolimiittejä.

Luottoriski

Rahoitustoimintaan liittyvää luottoriskiä hallitaan tekemällä sopimuksia ainoastaan sellaisten vastapuolien kanssa, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Hyväksytyille vastapuolille annetaan raha- ja aikamääräiset luottolimitit, ja niiden luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti.

Kirjanpitoarvo, nimellisarvo ja käypä arvo

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin valuutta- ja korkojohdannaissopimusten nimelliset pääoma-arvot, käyvät arvot, luottoriskit ja kirjanpitoarvot 31.12.1998 ja 31.12.1997. Taseen ulkopuolisten instrumenttien nimellisellä pääoma-arvolla mitataan vuoden lopussa olevien transaktioiden määrää, eikä se vastaa konsernin luotto- tai markkinariskiä. Taulukossa esitettävä luottoriski vastaa konsernin kirjanpidollista kokonaistappion vaaraa näissä transaktioissa, jos kaikki osapuolet laiminlyövät sopimusvelvoitteensa. Konsernin luotto- ja markkinariski muuttuu korkojen ja valuuttakurssien muuttuessa. Käyvät arvot perustuvat tarkoituksenmukaisiin ja yleisesti käytössä oleviin hinnoittelumalleihin, joissa käytetään vallitsevia markkinatietoja 31.12.1998 ja 31.12.1997. Vaikka alla olevassa taulukossa esitetään konsernin valuutta- ja korkojohdannaissopimusten nimelliset pääoma-arvot, käyvät arvot ja luottoriskit, ne eivät edusta niihin positioihin ja transaktioihin liittyviä voittoja tai tappioita, jotka on tarkoitettu suojata näillä valuutta- ja korkojohdannaissopimuksilla. Rahoitusinstrumenttien purkamisessa realisoituvat määrät sekä niiden taustalla oleviin riskeihin liittyvät voitot tai tappiot riippuvat todellisista markkinolosuhteista instrumenttien jäljellä olevan maturiteetin aikana.

(Tmk)	31.12.1998 päättyneeltä tilikaudelta			
	Nimellinen pääoma-arvo	Käypä arvo	Luottoriski	Kirjanpitoarvo
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	852 267	998	998	998
Myyntitermiinit	909 034	-12 178	-	-12 178
EMU-valuuttojen väliset termiinit	968 797	529	529	529
Ostetut optiot	336 160	3 808	3 808	3 808
Asetetut optiot	387 120	-3 525	-	-3 525
EMU-valuuttojen väliset asetetut optiot	304 000	400	400	400
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	25 480	-109	-	-109
Terminisopimukset	588 333	-3 185	-	-3 185
Koronvaihtosopimukset	1 260 560	-82 889	-	-35 977
Ostetut optiot	-	-	-	-
Asetetut optiot	254 800	-13	-	-13

(Tmk)	31.12.1997 päättyneeltä tilikaudelta			
	Nimellinen pääoma-arvo	Käypä arvo	Luottoriski	Kirjanpitoarvo
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	202 176	1 869	1 869	1 869
Myyntitermiinit	399 271	-3 904	-	-3 904
Ostetut optiot	644 874	-2 705	-	-2 705
Asetetut optiot	821 918	-325	-	-325
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	-	-	-	-
Terminisopimukset	204	14	14	14
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-
Ostetut optiot	-	-	-	-
Asetetut optiot	-	-	-	-

Muiden rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Lyhytaikaisten rahoituserien tasearvojen arvioidaan vastaavan käypää arvoa.

Osakkuusyhtiöosakkeet ovat ei-noteerattuja osakkeita. Niiden kirjanpitoarvon arvioidaan vastaavan käypää arvoa.

Pitkäaikaisten lainojen ja saatavien käypä arvo on arvioitu käyttäen vastaavanpituisten ja -ehtoisten lainojen markkinakorkoa. Pitkäaikaisten velkojen, pitkäaikaisten saatavien, lainasaamisten ja -velkojen tasearvo ei olennaisesti poikkea niiden markkina-arvosta.

20. Henkilöstökulut ja henkilöstön lukumäärä

Henkilöstökulut

	1996 (Tmk)	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille maksetut palkat	12 633	13 499	19 209
Muut palkat	448 170	521 435	894 245
Eläkekulut	34 706	54 985	34 136
Muut henkilösivukulut	71 377	78 902	134 579
Yhteensä	566 886	668 821	1 082 169

Henkilöstön lukumäärä

	1996	1997	1998
Henkilöstö, keskimäärin	2 633	2 753	4 513
Henkilöstö, vuoden lopussa	2 628	2 902	5 131

Johdon eläkejärjestelyt

Instrumentarium Oyj:n työsuhteessa olevilla hallituksen jäsenillä on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään.

Konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeikä määräytyy kunkin maan paikallisen lainsäädännön mukaisesti.

21. Liiketoiminta-alueet

Seuraavassa taulukossa esitetään tietoja konsernin eri liiketoiminta-alueista:

	1996 (Tmk)	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)
Liikevaihto			
Anestesia- ja tehohoito	918 295	1 079 173	2 330 542
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	446 352	498 890	788 624
Optiikka	459 852	481 412	519 656
Muut	7 519	31 843	2 378
Myydyt liiketoiminnat	481 755	589 709	249 523
Konsernin liikevaihto	2 313 773	2 681 027	3 890 723
Liikevoitto			
Anestesia- ja tehohoito	121 744	179 050	51 225
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	6 726	36 965	67 103
Optiikka	67 424	69 851	75 215
Muut	1 761	-851	2 670
Myydyt liiketoiminnat	26 897	29 954	2 770
Liiketoiminta-alueiden liikevoitto ennen konserniliikearvon poistoa	224 552	314 969	198 983
Konserniliikearvon poisto*	-22 376	-21 848	-84 106
Liiketoiminta-alueiden liikevoitto	202 176	293 121	114 877
Konsernihallinto ja kertaluonteiset erät	29 807	20 865	136 313
Konsernin liikevoitto	231 983	313 986	251 190
* Sisältää anestesia- ja tehohoito -liiketoiminta-alueeseen liittyviä konserniliikearvon poistoja vuonna 1996 11 334 tmk, vuonna 1997 11 285 tmk ja vuonna 1998 67 011 tmk.			
Sitoutuneet varat			
Anestesia- ja tehohoito		855 745	2 382 101
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet		349 142	394 145
Optiikka		161 179	166 354
Muut		1 158 151	822 194
Myydyt liiketoiminnat		166 469	16 337
Sitoutuneet varat ilman konserniliikearvoa		2 690 686	3 781 131
Konserniliikearvo		81 582	1 723 583
Konsernin varat yhteensä		2 772 268	5 504 714
Henkilöstö			
Anestesia- ja tehohoito	1 088	1 175	2 874
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	548	553	696
Optiikka	669	694	735
Muut	69	75	78
Myydyt liiketoiminnat	259	256	130
Konsernin henkilöstö keskimäärin	2 633	2 753	4 513
Liikevaihdon maantieteellinen jakauma			
Suomi	985 681	1 110 304	847 123
Muu Euroopan Unioni	659 899	719 055	1 110 445
Muu Eurooppa	202 147	243 768	304 447
Pohjois-Amerikka	301 482	370 708	1 217 345
Muu maailma	164 564	237 192	411 363
Konsernin liikevaihto	2 313 773	2 681 027	3 890 723

22. Tytäryhtiöt

Merkittävimmät tytäryhtiöt 31.12.1998:

	Maa	Omistusprosentti
Anestesia- ja tehohoito		
Datex-Ohmeda, Inc.	Yhdysvallat	100
Datex-Ohmeda (Canada) Inc.	Kanada	100
Datex-Ohmeda AB	Ruotsi	100
Datex-Ohmeda GmbH	Saksa	100
Datex-Ohmeda B.V.	Hollanti	100
Datex-Ohmeda Ltd.	Iso-Britannia	100
Datex-Ohmeda S.A.S	Ranska	100
Datex-Ohmeda S.L.	Espanja	100
Datex-Ohmeda S.p.A.	Italia	100
Instrumentarium Pty Ltd	Australia	100
Instrumentarium Pte Ltd	Singapore	100
Datex-Ohmeda K.K.	Japani	100
Datex-Ohmeda (India) Pvt Ltd	Intia	100
Instru Holdings, Inc.	Yhdysvallat	
Terveys- ja lääkelaitteet ja tarvikkeet		
Instrumentarium Imaging Inc.	Yhdysvallat	100
Instrumentarium Imaging France S.A.R.L.	Ranska	100
Instrumentarium Imaging Italia s.r.l.	Italia	100
Instrumentarium Imaging Dental GmbH	Saksa	51
Merivaara AB	Ruotsi	100
Merivaara Norge AS	Norja	100
Merivaara France S.A.R.L.	Ranska	100
Medko Medical Oy	Suomi	100
L-Dental Products Lumme Oy	Suomi	91,54
Optiikka		
AB Ögat	Ruotsi	100
Instrumentarium AB	Ruotsi	100

Emoyhtiön tuloslaskelma

	1997 (Tmk)	1998 (Tmk)	1998 euro (tuhat)
Liikevaihto	1 612 274	1 741 762	292 943
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-753 903	-831 315	-139 817
Bruttokate	858 371	910 447	153 126
Myyntin, markkinoinnin ja hallinnon kulut	-565 367	-679 983	-114 365
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	27 180	135 617	22 809
Liikevoitto	320 184	366 081	61 570
Rahoitustuotot ja -kulut	-27 256	-147 049	-24 732
Voitto ennen satunnaisia eriä	292 928	219 031	36 838
Satunnaiset tuotot ja kulut	43 786	722	121
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	336 714	219 753	36 960
Tilinpäätössiirrot	50 503	23 133	3 891
Välittömät verot	-107 870	-69 560	-11 699
Tilikauden voitto	279 347	173 326	29 151

Emoyhtiön tase

	31.12.1997 (Tmk)	31.12.1998 (Tmk)	31.12.1998 euro (tuhat)
VASTAAVAA			
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Aineettomat hyödykkeet	76 211	70 229	11 812
Aineelliset hyödykkeet	286 540	295 757	49 743
Tytäryhtiöosakkeet	744 752	1 608 159	270 473
Muut osakkeet ja osuudet	99 943	66 904	11 252
Lainasaamiset	1 313		
	1 208 759	2 041 049	343 280
Vaihto- ja rahoitusomaisuus			
Vaihto-omaisuus	239 115	278 317	46 810
Lyhytaikaiset saamiset	644 596	2 570 587	432 342
Rahoitusomaisuusarvopaperit	263 528	41 851	7 039
Rahat ja pankkisaamiset	51 470	42 252	7 106
	1 198 710	2 933 006	493 296
Vastaavaa yhteensä	2 407 469	4 974 055	836 576

	31.12.1997 (Tmk)	31.12.1998 (Tmk)	31.12.1998 euro (tuhat)
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	201 638	240 844	40 507
Ylikurssirahasto	194 538	704 212	118 440
Kertyneet voittovarot	1 035 939	1 230 448	206 946
Tilikauden voitto	279 347	173 326	29 151
	1 711 461	2 348 829	395 045
Tilinpäätössiirtojen kertymä	260 685	237 553	39 954
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	69 607	1 174 096	197 469
Lyhytaikainen vieras pääoma	365 715	1 213 578	204 109
	435 322	2 387 674	401 578
Vastattavaa yhteensä	2 407 469	4 974 055	836 576

Emoyhtiön oman pääoman muutokset

(Tmk)	Osake- pääoma (nimellisarvo 10 mk/osake)	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1996	201 638	194 538	945 229	1 341 405
Osingot			-70 573	-70 573
Lahjoitukset			-150	-150
Tytär-yhtiöosakkeiden hankintamenon kattaminen investointivarauksella			157 047	157 047
Fuusiovoitto			4 386	4 386
Tilikauden tulos			279 347	279 347
Tasearvo 31.12.1997	201 638	194 538	1 315 285	1 711 461
Uusmerkintä 28.12.1998	39 206			39 206
Emissiovoitto		509 674		509 674
Osingot			-84 688	-84 688
Lahjoitukset			-150	-150
Tilikauden tulos			173 326	173 326
Tasearvo 31.12.1998	240 844	704 212	1 403 773	2 348 829

Tilintarkastuskertomus

INSTRUMENTARIUM OYJ:N OSAKKEENOMISTAJILLE

Olemme tarkastaneet Instrumentarium Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosisikatsauksiin. Käsityksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 1999

Göran Grén
KHT

Heikki Lassila
KHT

U.S. GAAPin mukainen tulos ja oma pääoma

Instrumentariumin konsernitilinpäätös on laadittu suomalaisen kirjanpitoikäntännön mukaisesti (Suomalainen GAAP), joka eroaa tietyissä kohdin yhdysvaltalaisesta kirjanpitoikäntännöstä (U.S. GAAP). Alla olevissa taulukoissa on esitetty U.S. GAAPin mukainen konsernin nettotulos ja oma pääoma, sekä selitetty eroja suomalaisen konsernitilinpäätöksen ja U.S. GAAPin välillä.

Instrumentarium julkaisee yhdysvaltalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen tilinpäätösraportin (Form 20-F), joka on saatavissa Securities and Exchange Commissionista (SEC) Yhdysvalloista.

Määrätyt vertailuvuoden luvut on muutettu vastaamaan tämän vuoden esitystapaa.

Konsernin nettotulos (Tmk)	1.1.-31.12.1997	1.1.-31.12.1998
Tilikauden voitto konsernitilinpäätöksessä, laadittu Suomalaisen GAAPin mukaan	246 112	93 814
Lisäys (vähennys):		
(a) Eläkekulukorjaus	19 651	24 764
(c) Aineelliset hyödykkeet, netto	-4 860	4 012
(d) Laskennalliset verot	46	4 543
(f) Käyttöomaisuusarvopaperit	620	621
(b)(f) Rahoitusomaisuusarvopaperit	-8 440	-10 829
(g) Myyntivoiton tuloutus	-	9 343
(i) Uudelleenjärjestelykulut	-	10 079
(j) Hankintamenomenetelmä	-	-110 146
Tilikauden voitto U.S. GAAPin mukaan	253 129	26 201

U.S. GAAPin mukainen nettotulos (Tmk, paitsi osakekohtaiset luvut):

Varsinaisen liiketoiminnan tulos	241 507	5 875
(k) Myydyt liiketoiminnat:		
Myytyjen liiketoimintojen voitto vähennettynä veroilla 6 104 ja -1 101	11 622	-1 503
Myyntivoitot vähennettynä 13 295 verolla	-	21 829
Tilikauden voitto U.S. GAAPin mukaan	253 129	26 201
(e) Tulos ja laimennettu tulos/osake:		
Varsinainen liiketoiminta	11,42	0,28
Myydyt liiketoiminnat	0,55	0,95
Tulos ja laimennettu tulos/osake yhteensä:	11,97	1,23
(e) Tulos ja laimennettu tulos/ADS-osake: (1 osake = 2 ADS-osaketta)		
Varsinainen liiketoiminta	5,71	0,14
Myydyt liiketoiminnat	0,27	0,48
Tulos ja laimennettu tulos/ADS-osake yhteensä:	5,98	0,62

Osakekohtainen tulos, huomioon ottaen vuoden 1998 aikana toteutettu osakeanti, on laskettu jakamalla nettotulos painotetulla liikkeellelaskettujen osakkeiden määrällä kausikohtaisesti. Tilikauden 1997 osakekohtaisia lukuja laskettaessa, on painotettuna keskimääräisenä osakemääränä käytetty 21 144 tuhatta kpl. Tilikauden 1998 osakekohtaisia lukuja laskettaessa, on painotettuna keskimääräisenä osakemääränä käytetty 21 305 ja osakeoptioiden laimennusvaikutus huomioiden 21 324 tuhatta kpl.

	31.12.1997	31.12.1998
Oma pääoma konsernitaseen mukaan (Tmk):	1 910 622	2 516 462
Lisäys (vähennys):		
(a) Eläkekulukorjaukset	145 013	169 777
(b) Rahoitusomaisuusarvopaperit	38 111	2 650
(c) Aineelliset hyödykkeet, netto	-98 547	-94 535
(d) Laskennalliset verot	-117 583	-57 899
(f) Käyttöomaisuusarvopaperit	219 449	47 769
(g) Myyntivoiton tuloutus	-9 343	-
(i) Uudelleenjärjestelykulut	-	10 079
(j) Hankintamenomenetelmä	-	-110 146
Oma pääoma U.S. GAAPin mukaan	2 087 722	2 484 157

(a) Eläkekulukorjaukset

Instrumentarium kirjaa eläkekulut yleensä paikallisten kirjanpitokäytäntöjen mukaisesti niissä maissa, joissa sen henkilöstö on oikeutettu eläke-etuihin. Tämän vuoksi suomalaisen GAAPin mukaiset eläkekulut poikkeavat työnantajan eläkelaskentaa koskevassa U.S.GAAPin mukaisessa SFAS standardissa numero 87 ("Employers' Accounting for Pensions")

U.S.GAAPin mukaan eläkekulut lasketaan täyskattaisesti yrityksen eläke-etuja saavien työntekijöiden työssäoloajalta, joka jakotetaan vuosittaiseksi kuluksi. Eläkelaskennassa käytettävät taloudelliset ja väestölliset oletukset on tarkistettava ja oikaistava säännöllisesti paikallisten markkinoiden taloudellisten ja väestöllisten muutosten mukaan. Instrumentarium on arvioinut 1.1.1989 alkaen U.S.GAAPin mukaiset SFAS 87:n vaikutukset tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan.

(b) Rahoitusomaisuusarvopaperit

Suomalainen GAAP edellyttää, että rahoitusomaisuusarvopaperit arvostetaan hankintameno suuruusina tai, jos niiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä.

U.S.GAAP mukaan, yrityksen myyntitarvokseen luokitellut sijoitusosakkeet arvostetaan markkina-arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot verovaikutuksella oikaistuna kirjataan suoraan omaan pääomaan.

(c) Aineelliset hyödykkeet, netto

Eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin on tehty suomalaisen GAAPin mukaisesti arvonorotuksia. U.S.GAAPin mukaan, arvonorotukset eivät yleensä ole sallittuja, paitsi tietyissä erikoistilanteissa, kuten yrityskaupan yhteydessä.

Suomalaisen GAAPin mukaan, Instrumentarium on kirjannut käyttöomaisuuden rakennusaikaiset korot vuosikuluiksi. U.S.GAAPin mukaan, kyseiset korkokulut on aktivoitava osana rakennuksen alkuperäistä hankintamenoa.

Ennen vuotta 1994, Instrumentarium oli myynyt ja takaisinvuokrannut tiettyjä rakennuksia. Suomalaisen GAAPin mukaan rakennusten myynnistä syntynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaiikutteisesti syntymisvuonna. Vuoden 1997 aikana Instrumentarium osti takaisinvuokraamiansa rakennuksia käyttäen etuosto-oikeuttaan ja kirjaten ne etuosto-oikeushintaan.

(d) Laskennalliset verot

Laskennalliset verot on huomioitu suomalaisen GAAPin ja U.S.GAAPin eroista.

(e) Tulos/osake

Suomalaisen GAAPin mukainen tulos/osake on laskettu Kirjanpitolahtakunnan yleisohjeen mukaisesti. U.S. GAAPin mukainen tulos/osake lasketaan tilikauden tuloksesta.

(f) Käyttöomaisuusarvopaperit

Yhtiö kirjasi vuonna 1990 käyttöomaisuusarvopereiden hankintamenoista 34 500 liikearvoksi. U.S.GAAPin mukaan, kyseinen erä luetaan osaksi arvopereiden hankintamenoa. Vuonna 1992, yhtiö teki 24 693 arvonalennuksen kyseisestä liikearvosta suomalaisessa tilinpäätöksessä. Jäljelläoleva 4 341 poistetaan seitsemässä vuodessa.

U.S.GAAP mukaan, yrityksen myyntitarvokseen luokitellut käyttöomaisuusarvopaperit arvostetaan markkina-arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot verovaikutuksella oikaistuna kirjataan suoraan omaan pääomaan.

(g) Myyntivoiton tulotus

Vuonna 1994, Instrumentarium ja Oy Hackman Ab yhdistivät suurkeittiötoimintansa perustamalla uuden yhtiön, Hackman Metos Oy Ab:n. Instrumentarium myi liiketoimen yhteydessä uudelle yritykselle suurkeittiöryhmänsä käyttöomaisuutta ja sai vastineeksi käteiskorvauksen ja 40 %:n omistusosuuden Hackman Metoksesta. Yhtiö kirjasi liiketoimesta myyntivoittoa 9 343 suomalaisen GAAPin mukaisesti. U.S. GAAPin mukaan tällaista myyntivoittoa ei tulouteta ennenkuin yhtiöllä ei enää ole uuden yhtiön toimintaan liittyviä velvoitteita. Vuonna 1998 yhtiön myytyä osuutensa Hackman Metoksesta, myyntivoitto voitiin tulouttaa U.S.GAAPissa.

(i) Uudelleenjärjestelykulut

Instrumentarium kirjasi tulosvaikutteisesti suomalaisen GAAPin mukaan Ohmeda-yritysostoon liittyviä, vielä realisoitumattomia kuluja. U.S. GAAPin mukaan, vain tietyt kriteerit täyttävät, realisoitumattomat kulut voidaan kirjata tulosvaikutteisesti kuluksi.

(j) Hankintamenenomenetelmä

Sekä suomalaisen GAAPin että U.S.GAAPin mukaan, hankintameno on luetaan hankinnasta aiheutuneet välittömät kustannukset ja liikearvoksi kirjataan ostetun yrityksen varojen ja velkojen käyvät arvot ylittävä osuus. Arvioitaessa yrityksen varoja ja velkoja, suomalaisen GAAPin mukainen käyvän arvon määrittelmä on kuitenkin suppeampi.

(k) Myydyt liiketoiminnot

Tammikuussa 1998, Instrumentarium päätti luopua määrättyistä erillisyyksiköistä. Suomalainen GAAP ei vaadi myytyjen liiketoimintojen tulosvaikutuksen ja niistä saatuja myyntivoittojen tai -tappioiden erittelemistä yrityksen tilikauden tulosta esitettäessä. U.S. GAAPin mukaan, tiettyjen APB 30, "Reporting the Results of Operations - Reporting the Effects of Disposal of a Segment of a Business, and Extraordinary, Unusual and Infrequently Occurring Events and Transactions," -ehtojen täytyessä, yrityksen tilikauden tulokseen sisältyvät myytyjen liiketoimintojen tulokset ja niistä saadut myyntivoitot ja -tappiot tulee esittää omana eräänään yrityksen tilikauden tuloksesta. Lisäksi, aikaisemmat vuodet on saatettava vertailukelpoisiksi vastaamaan kuluvan vuoden esitystapaa.

Viisivuotistilasto

		1994	1995	1996	1997	1998
Tuloslaskelma-erät						
Liikevaihto	Mmk	1 974,0	2 083,5	2 313,8	2 681,0	3 890,7
Muutos edellisestä vuodesta	%	-0,4	5,5	11,1	15,9	45,1
Ulkomainen liikevaihto	Mmk	1 060,1	1 217,1	1 328,1	1 570,7	3 045,3
Osuus liikevaihdosta	%	53,7	58,4	57,4	58,6	78,3
Suunnitelman mukaiset poistot	Mmk	73,3	84,3	90,0	96,1	233,4
Liikevoitto	Mmk	235,1	186,1	232,0	314,0	251,2
Osuus liikevaihdosta	%	11,9	8,9	10,0	11,7	6,5
Rahoitustuotot ja -kulut	Mmk	-1,3	39,1	41,3	26,8	-70,1
Voitto ennen satunnaisia eriä	Mmk	233,7	225,2	273,3	340,8	181,0
Osuus liikevaihdosta	%	11,8	10,8	11,8	12,7	4,7
Satunnaiset erät	Mmk	39,0	-7,7	135,7	0,0	0,0
Voitto ennen veroja	Mmk	272,7	217,5	349,6	340,8	181,0
Osuus liikevaihdosta	%	13,8	10,4	15,1	12,7	4,7
Verot	Mmk	76,3	78,7	132,4	94,7	86,8
Voitto ennen satunnaisia eriä, verojen jälkeen	Mmk	157,4	146,5	200,4	246,0	94,2
Osuus liikevaihdosta	%	8,0	7,0	8,7	9,2	2,4
Investoinnit	Mmk	195,3	94,8	69,3	332,0	2 341,0
Osuus liikevaihdosta	%	9,9	4,6	3,0	12,4	60,2
Tuotekehityskulut	Mmk	96,2	113,4	115,9	127,1	237,9
Osuus liikevaihdosta	%	4,9	5,4	5,0	4,7	6,1
Osingot	Mmk	56,4	56,4	70,6	84,7	84,3 ¹⁾
Tase-erät						
Vieras pääoma	Mmk	966,1	839,3	711,5	824,6	2 985,3
Lyhytaikainen	Mmk	369,4	515,7	443,3	598,2	1 602,1
Pitkäaikainen	Mmk	596,7	323,7	268,2	226,4	1 383,2
Oma pääoma	Mmk	1 428,2	1 507,6	1 732,3	1 910,6	2 516,5
Taseen loppusumma	Mmk	2 409,2	2 360,9	2 459,7	2 772,3	5 504,7
Tunnuslukuja						
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	15,5	13,9	15,6	17,7	10,2
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	11,5	9,9	12,3	13,4	4,2
Omavaraisuusaste	%	61,8	65,1	71,7	70,2	46,0
Gearing	%	-6,5	-7,8	-14,8	-9,9	62,9
Quick ratio		2,01	2,18	2,51	1,87	0,96
Current ratio		2,53	2,91	3,38	2,66	1,51
Henkilöstö keskimäärin		2 351	2 559	2 633	2 753	4 513
Osakepääoma ja osakkeet 31.12.						
Osakepääoma	Mmk	201,5	201,5	201,6	201,6	240,8
Osakekannan markkina-arvo	Mmk	2 010,2	2 272,1	3 400,5	3 831,1	5 016,5
Osakkeiden määrä, 1000 kpl		20 150	20 150	20 164	20 164	24 084
A-osakkeet		15 302	15 302	15 302	15 302	15 302
B-osakkeet		4 848	4 848	4 861	4 861	8 782
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin, 1000 kpl		20 905	20 905	20 915	20 921	21 060
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Tulos/osake	mk	8,02	7,87	9,52	11,76	4,45
Tulos/osake (optioiden laimennus- vaikutus huomioiden)	mk	8,02	7,87	9,52	11,76	4,38
Tulos/osake U.S.GAAP	mk	8,93	6,58	7,72	11,97	1,23
Oma pääoma/osake	mk	68,32	72,12	82,80	91,33	104,49
Osinko/tulos	%	33,7	34,3	35,4	34,4	78,6 ¹⁾
Osinko/osake	mk	2,70	2,70	3,37	4,05	3,50 ¹⁾
P/E-luku						
A-osake		12,0	13,8	17,1	15,6	47,5
B-osake		11,9	13,7	17,1	15,6	47,7
Osinkotuotto						
A-osake	%	2,8	2,5	2,1	2,2	1,7 ¹⁾
B-osake	%	2,8	2,5	2,1	2,2	1,7 ¹⁾
Osakkeenomistajien määrä		11 917	11 383	10 178	9 501	9 457

¹⁾ Hallituksen ehdotus.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut ilman valuuttakurssitappioita}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella}}{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Gearing %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset + vähemmistöosuus}} \times 100$
Quick ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - ennakomaksut}}$
Current ratio	=	$\frac{\text{Rahoitus- ja vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä x osakkeen pörssikurssi 31.12.
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä +/- vähemmistöosuus} - \text{välittömät verot korjattuna satunnaiserien verovaikutuksella ja verokannan muutoksen vaikutuksella laskennalliseen verovelkaan}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen laskennallisella verovelalla vähennetyt vapaaehtoiset varaukset}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä 31.12.}}$
Osinko/tulos (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}} \times 100$
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Nimellisosinko/osake}}{\text{Tilikauden aikana ja sen jälkeen tapahtuneiden osakeantien oikaisukertoimien tulo}}$
P/E-luku	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi 31.12.}}{\text{Tulos/osake}}$
Osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen pörssikurssi 31.12.}} \times 100$

Hallintoneuvoston lausunto

Instrumentarium Oyj:n hallintoneuvosto on tutustunut hallituksen laatimiin yhtiön ja konsernin vuoden 1998 tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvosto ehdottaa, että yhtiön ja konsernin tilinpäätökset vahvistetaan ja voittovarot käytetään hallituksen esittämällä tavalla.

Erovuorossa ovat hallintoneuvoston jäsenet Erkki Etola, Eero Ikkala, Eero Karvonen, Tapani Tammisto, Iiro Viinanen ja Seppo Ylppö.

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 1999

Turo K. J. Tukiainen
Eero Ikkala
Paavo Pitkänen
Tapani Tammisto

Jouko Brade
Eero Karvonen
Kari Raivio
Iiro Viinanen

Erkki Etola
Tero Kivelä
Seppo Salonen

Instrumentarium Oyj

Hallintoelimet

HALLINTONEUVOSTO

	valittu kaudeksi
Gustav von Hertzen vuorineuvos, dipl.ins., puh.joht. ¹⁾ Omistaa 4 300 Instrumentariumin osaketta.	1997 - 99
Turo K. J. Tukiainen varatuomari, MBA, varapuh.joht. Omistaa 60 002 Instrumentariumin osaketta.	1998 - 2000
Jouko Brade MBA Omistaa 5 000 Instrumentariumin osaketta.	1998 - 2000
Erkki Etola dipl.ins. Omistaa 3 240 Instrumentariumin osaketta.	1996 - 98
Eero Ikkala professori, lääket. ja kir. toht. Omistaa 1 850 Instrumentariumin osaketta.	1996 - 98
Eero Karvonen dipl.ins. Omistaa 3 628 Instrumentariumin osaketta.	1996 - 98
Tero Kivelä dosentti, lääket. ja kir. toht. Omistaa 25 Instrumentariumin osaketta.	1997 - 99
Martti Kormanen professori, lääket. ja kir. toht. Omistaa 110 Instrumentariumin osaketta.	1998 - 2000
Paavo Pitkänen fil. kand. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997 - 99
Kari Raivio professori, lääket. ja kir. toht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997 - 99
Seppo Salonen lääket.lis. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997 - 99

Arto Sivula professori, lääket. ja kir. toht. Omistaa 1 473 Instrumentariumin osaketta.	1998 - 2000
Tapani Tammisto professori, lääket. ja kir. toht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1996 - 98
Iiro Viinanen dipl.ins. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1998
Seppo Ylppö BBA Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1997 - 98

¹⁾ Gustav von Hertzen on 16.11.1998 ilmoittanut yhtiölle, että hän pidättäytyy työskentelystä hallintoneuvostossa, kunnes häntä vastaan nostettu hänen 7.10.1997 ostamaansa 2 000 yhtiön osaketta koskeva syyte sisäpiiritiedon käyttämisestä on lainvoimaisesti ratkaistu. Gustav von Hertzen on ilmoittanut yhtiölle, että hän kiistää syyllisyytensä, koska ostohetkellä hänen tiedossaan ei ollut yhtiön osakkeen arvoon vaikuttavaa julkaisematonta tietoa.

HALLITUS

	valittu kaudeksi
Gerhard Wendt s. 1934, fil. toht., hallituksen puheenjohtaja Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1998 - 2000
Olli Riikkala s. 1951, dipl.ins., MBA, toimitusjohtaja Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1979. Omistaa 3 700 Instrumentariumin osaketta.	1999
Matti Salmivuori s. 1950, kauppat. maist., talousjohtaja Instrumentariumin palveluksessa vuodesta 1973. Omistaa 2 200 Instrumentariumin osaketta.	1999
Juhani Kuusi s. 1938, professori, tekn.toht. Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1999
Mikael Lilius s. 1949, dipl.ekonomi Ei omista Instrumentariumin osakkeita.	1999

TILINTARKASTAJAT

Göran Grén	dipl.ekonomi, KHT
Heikki Lassila	kauppat. maist., KHT

Varalla:
SVH Pricewaterhouse Coopers Oy

Instrumentarium Oyj:n hallitus.
Vasemmalta: Mikael Lilius, Olli Riikkala, Gerhard Wendt,
Juhani Kuusi ja Matti Salmivuori.

Aineenvaihdunnan valvonta

Potilaan aineenvaihdunnan mittaukset, erityisesti tehohoitoon liittyvät hiilidioksidin muodostuksen ja energian kulutuksen mittaukset.

Aineenvaihdunta

Kaikki elimistön kemialliset ja energiaan liittyvät muutokset.

Anestesia

Nukutusaineella aikaansaatua tilapäistä tunnottomuutta esim. leikkauksen mahdollistamiseksi. Laajemmassa merkityksessä nukutusaineen ja lääkityksen käyttö nukutuksen, puudutuksen ja koneellisen hengityksen yhteydessä.

Anestesiahöyrystin

Katso anestesiakone ja höyrystin.

Anestesiakone

Kone, jota käytetään anestesian yhteydessä sisäänhengitettävien kaasujen ja nukutusaineiden antamiseen, säännöstelyyn ja seurantaan.

Anestesiavalvontalaite

Potilasvalvontalaite, jota käytetään elintoimintojen mittaamiseen ja valvontaan.

Biopsia

Elävän kudoksen poistaminen diagnostista tutkimusta varten; koepala.

Diagnostinen kuvantaminen

Diagnostinen röntgentutkimus.

Diaterminen laite

Laite, jonka tuottamia sähkövirtoja käytetään kudosten lämmittämiseen esim. vuodon tyrehdyttämiseksi tai kudoksen leikkaamiseksi.

Fototerapia

Taudin hoitaminen valon avulla.

Elintoiminnot

Elintärkeät toiminnot kuten sydämen toiminta, verenpaine ja veren happi- ja hiilidioksidipitoisuudet.

Erillismonitori

Vuoteen viereen sijoitettava tai liikuteltava potilasvalvontalaite, jonka käyttö ei edellytä kytkemistä muihin valvontalaitteisiin tai valvontajärjestelmiin.

Geriatrinen tuoli

Tuoli, joka helpottaa vanhusten liikkumista ja päivittäisiä toimintoja.

Hapetus

Veren kyllästäminen hapella.

Hengityksen koneellinen avustaminen

Hengityksen avustaminen potilailla, jotka eivät kykene hengittämään itse, käytetään esimerkiksi anestesian yhteydessä.

Hengityksen valvonta

Hengitysarvojen, erityisesti keuhkojen hiilidioksidin ja nukutusainemäärien mittaaminen ja valvonta.

Hengityksen valvontalaite

Laite, jolla seurataan potilaan hengitysarvoja, kuten hengitystiheyttä/hengitystehoa ja keuhkojen happi- ja hiilidioksidimääriä.

Hengitys

Ilman (kaasuseoksen) vieminen keuhkoihin ja poistaminen keuhkoista.

Heräämö

Sairaalan osa, jossa potilaita valvotaan leikkauksen jälkeen anestesiasta toipumisen aikana.

Höyrystin

Anestesiakoneen osa, joka höyrystää nukutusaineen ennen kuin se annostellaan tuorekaasuun.

Kattonosturi

Sisäkattoon kiinnitettävä nostolaite.

Keskoskaappi ja keskoskehto

Kaappi tai hoitolaite, jossa hoidetaan ennenaikaisesti syntyneitä vauvoja.

Kliininen tietojärjestelmä

Terveystietojärjestelmään liittyvän tiedon tallentamiseen, käsittelyyn, tulostamiseen ja arkistointiin käytetty tietokonejärjestelmä.

Kompaktimonitori

Potilaskuljetukseen sopiva, kannettava monitori.

Leikkaussali

Sairaalan osa, jossa tehdään kirurgisia toimenpiteitä.

Lisälaite

Laite, jolla potilasvalvontalaitteisiin ja anestesia-koneisiin saadaan lisätoimintoja. Tällaisia ovat esimerkiksi seurantamoduulit, taltioijat ja tulostimet.

Mammografia

Rintasyövän diagnostisessa tutkimuksessa käytetty kuvantamismenetelmä.

Modulaarirakenne

Yhteensopivista osista/tuotteista koostuva.

Nukutusaine

Anestesian aikaansaamiseen ja ylläpitoon tarkoitettu kaasu tai suonensisäinen lääke.

OEM-sopimus

Original Equipment Manufacturer-sopimus.

Oksimetria

Veren happikylläisyyden mittaaminen.

Panoraama

Kokokuva.

Pneumaattinen imulaite

Paineilmalla toimiva imulaite.

Potilasvalvontalaite

Tietokoneohjattu laite, jolla mitataan, seurataan ja valvotaan potilaan elintoimintoja.

Pulssioksimetri

Laite, jolla veren happikylläisyyttä voidaan mitata kehon pinnasta.

Radiologia

Lääketieteen erikoisala, joka käyttää sekä ionisoivaa säteilyä (esim. röntgen-) että ionisoimatonta säteilyä (esim. ultraääni) sairauden tutkimisessa ja hoidossa.

Sisäinen toimenpide

Hoito tai tutkimus, joka edellyttää elimistön sisällä, esimerkiksi verisuonten tai ruumiin aukkojen kautta tehtäviä toimenpiteitä.

Stereotaktinen biopsia

Kolmiulotteisuuteen perustuva aivojen tutkimusmenetelmä, jossa diagnostista tutkimusta varten poistetaan kirurgisesti kudosta tai nestettä.

Tarvikkeet

Potilasvalvontalaitteissa ja anestesiakoneissa käytettävät kerta- ja toistuvakäyttöiset tarvikkeet, kuten anturit, johdot ja kaapelit.

Tehohoidon valvontalaite

Tehohoidossa tai tehostetussa hoidossa käytetty potilasvalvontalaite, jolla mitataan ja valvotaan potilaan elintoimintoja.

Tehohoito

Hoitomenetelmät, joita käytetään välittömässä hengenvaarassa olevan potilaan hoitamiseen.

Teho-osasto

Sairaalan osa, jossa hoidetaan välittömässä hengenvaarassa olevia potilaita.

Tehostettu valvonta

Tavallista sairaalan osastohoitoa tehokkaampaa valvontaa vaativa hoito.

Teleradiografia

Kauko-ohjaukseen perustuva/ulkoisesti ohjattava elimistön sisäosien kuvausmenetelmä.

Tietokonejärjestelmien yhteensopivuus

Sairaalan tietokonejärjestelmien kyky hyödyntää eri lähteistä tulevaa tietoa.

Tomografia

Diagnostinen kuvantamis- tai kartoitusmenetelmä, jolla elimistön osasta saadaan yksityiskohtainen kuva.

Typpioksidikaasun annostelulaite

Laite, jota käytetään hoitamaan keuhkoverisuonten supistustilasta johtuvaa keuhkovaltimon paineen nousua.

Ulkoinen toimenpide

Hoito tai tutkimus, joka ei edellytä elimistön sisällä, esimerkiksi verisuonten tai suun kautta tehtäviä toimenpiteitä.

Valohoito

Sairauden hoitaminen valon avulla.

Ventilaattori

Anestesiakoneessa oleva tai erillinen laite, jolla potilaan hengitystä pidetään yllä.

Verenkierron valvontalaite

Valvontalaite, jolla seurataan verenkiertoa tai verenkiertoon liittyviä ilmiöitä/parametreja.

Verenkierto

Elimistössä tapahtuva veren virtaaminen, joka mahdollistaa kudosten hapensaannin, hiilidioksidin palaamisen keuhkoihin ja muiden aineenvaihdunnan tuotteiden siirtymisen maksaan ja munuaisiin.

Osoitteet

INSTRUMENTARIUM

Instrumentarium Oyj
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 4172

Toimitusjohtaja
Olli Riikkala
olli.riikkala@instrumentarium.fi
Faksi (09) 394 1505

Liiketoimintayksiköt: Optiikka,
Merivaara, Instrumentarium
Imaging ja Instrumed
Seppo Oksanen
seppo.oksanen@instrumentarium.fi
Faksi (09) 394 1505

Projektimyynä ja kaupan rahoitus
Peter Tchernych
peter.tchernych@datex-ohmeda.com
Faksi (09) 394 1367

Konsernihallinto
Matti Salmivuori
matti.salmivuori@instrumentarium.fi
Faksi (09) 146 4172

Rahoitus ja sijoittajasuhteet
Juhani Lassila
juhani.lassila@instrumentarium.fi
Sean Donovan
sean.donovan@datex-ohmeda.com
Faksi (09) 146 4172

Henkilöstö (Suomi)
Leo Johansson
leo.johansson@instrumentarium.fi
Faksi (09) 146 3885

Kiinteistöt (Suomi)
Aarne Reponen
aarne.reponen@instrumentarium.fi
Faksi (09) 394 1527

ANESTESIA JA TEHOHOITO

Datex-Ohmeda-ryhmä
Toimitusjohtaja Olli Riikkala

Pohjoismaiset liiketoimintayksiköt
Hannu Ahjopalo
Datex-Ohmeda, Suomi
Instrumentarium Oyj
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 900, 00031 DATEX-OHMEDA
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 3515
hannu.ahjopalo@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda, Suomi
Instrumentarium Oyj
Teollisuuskatu 27, Helsinki
PL 900, 00031 DATEX-OHMEDA
Puh. (09) 394 11

Faksi (09) 272 6532
Mona Grönstrand
mona.gronstrand@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda AB
Karlsbodavägen 18
Box 20109
S-161 02 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 629 3100
Faksi +46 8 298 418

Jan-Erik Backström
jan-erik.backstrom@se.datex-ohmeda.com

Euroopan myyntiyhtiöt
Sami Erviö (Datex-Ohmeda Ltd)
sami.ervio@uk.datex-ohmeda.com

Faksi +44 1707 259 633
Datex-Ohmeda Ltd
71 Great North Road, Hatfield
HERTS AL9 5EN Iso-Britannia
Puh. +44 1707 263 570

Faksi +44 1707 260 065
Leslie Smith
leslie.smith@uk.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda B.V.
Kantemarsweg 18
3871 AP HOEVELAKEN
P.O.Box 22
3870 CA HOEVELAKEN
Hollanti
Puh. +31 33 253 5404
Faksi +31 33 253 7223
Wim Huisman
wim.huisman@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.A.S.
Parc de Pissaloup BP 10
8 avenue Jean d'Alembert
F-78191 TRAPPES CEDEX Ranska
Puh. +33 1 30 68 60 00
Faksi +33 1 30 68 60 01
Gunter Kopf
gunter.kopf@fr.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.A.S.
17, rue de Jean-Elysée Dupuy
F-69410 CHAMPAGNE
AU MONT D'OR Ranska
Puh. +33 478 666 210
Faksi +33 478 432 658
Gunter Kopf
gunter.kopf@fr.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda GmbH
David-Ricardo Strasse 14
D-28832 ACHIM-UPHUSEN Saksa
Puh. +49 421 486 40
Faksi +49 421 486 4236
Wim Huisman
wim.huisman@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.p.A.
Via Cassanese, 100
20090 SEGRATE (MI) Italia
Puh. +39 02 216 931
Faksi +39 02 269 262 26
Filip Heilpern
filip.heilpern@it.datex-ohmeda.com

Datex Ohmeda S.L.
Calle Manuel Tovar, 26
28034 MADRID Espanja
Puh. +34 91 334 26 00
Faksi +34 91 358 12 84
Antonio Pérez Martinez
antonio.perez@es.datex-ohmeda.com

Edustajaverkosto (poislukien Aasia ja Tyynenmeren alue) ja Intia

Chris Clough
Datex-Ohmeda Ltd
71 Great North Road, Hatfield
HERTS AL9 5EN Iso-Britannia
Puh. +44 1707 263 570
Faksi +44 1707 259 633
chris.clough@uk.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda (India) Pvt Ltd
P43 Taratala Road
700088 CALCUTTA Intia
Puh. +91 33 478 4401, 478 4342
Faksi +91 33 478 4401
Ranjit Bandyopadhyay
ranajit.bandyopadhyay@boci.wiprobt.
ems.vsnl.net.in

Pohjois-Amerikan liiketoimintayksiköt ja myyntiyhtiöt

Richard Atkin (Datex-Ohmeda Inc.)

Datex-Ohmeda Inc.
3 Highwood Drive
TEWKSBURY, MA 01876 USA
Puh. +1 978 640 0460
Faksi +1 978 640 0469
Richard Atkin
richard.atkin@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Inc.
1315 West Century Drive
LOUISVILLE, CO 80027 USA
Puh. +1 303 666 7001
Faksi +1 303 665 9175
Derek Smith
derek.smith@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Inc.
3030 Ohmeda Drive
P.O. Box 7550
MADISON, WI 53707-7550 USA
Puh. +1 608 221 1551
Faksi +1 608 223 2475
Lori Cross
lori.cross@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda (Canada) Inc.
1093 Meyerside Drive, Unit 2
MISSISSAUGA,
ONTARIO L5T 1J6 Kanada
Puh. +1 905 565 8572
Faksi +1 905 565 8592
Temi Pangilinan
temi.pangilinan@ca.datex-ohmeda.com

Aasian ja Tyynenmeren alueen edustajaverkosto ja myyntiyhtiöt

Arto Kontturi
Datex-Ohmeda, Suomi
Instrumentarium Oyj
Teollisuuskatu 29, Helsinki
PL 900, 00031 DATEX-OHMEDA
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 278 7725
arto.kontturi@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda K.K.
TRC Annex 9F
6-1-1 Heiwajima, Ohta-ku
143-0006 TOKYO Japani
Puh. +81 3 576 368 01
Faksi +81 3 576 368 30
Kiyo Kanai
kiyokazu.kanai@jp.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Pte Ltd
152 Beach Road
#12-05/07 Gateway East
189721 SINGAPORE
Puh. +65 391 8618
Faksi +65 291 6618
Nicholas Ong
nicholas.ong@sg.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Pty Ltd
Units 1 & 2, 149 Arthur Street
Locked Bag 356
Homebush, NSW 2140 Australia
Puh. +61 2 9735 7222
Faksi +61 2 9764 2354
Hannu Syrjäjä
hannu.syrjala@au.datex-ohmeda.com

TERVEYDENHUOLLON LAITTEET JA TARVIKKEET

Diagnostinen kuvantaminen ja hammaslääketieteelliset tuotteet

Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 394 11
Faksi (09) 146 3515
Folke Lindberg
folke.lindberg@datex-ohmeda.com

Instrumentarium Imaging
Nahkelantie 160 04300 TUUSULA
PL 20 04301 TUUSULA
Puh. (09) 258 851
Faksi (09) 275 7276
Markku Wederhorn
markku.wederhorn@imaging.imtg.fi

Instrumentarium Imaging, Inc.
300, W. Edgerton Avenue
Milwaukee, WI 53207 USA
Puh. +1 414 747 1030
Faksi +1 414 481 8665
Michael Palazzola
michael.palazzola@iimaging.com

Instrumentarium Imaging
France S.A.R.L.
4, Avenue des Roses
94386, BONNEUIL SUR MARNE
CEDEX Ranska
Puh. +33 1 43 39 51 51
Faksi +33 1 43 39 75 75
André Bassargette

Instrumentarium Imaging Italia s.r.l.
Centro Direzionale Colleoni
Viale Colleoni 11
Palazzo Sirio, Interno 3
20041 Agrate Brianza (MI) Italia
Puh. +39 039 689 0408, 605 6238
Faksi +39 039 609 1299
Sergio Roncaldi

Instrumentarium Imaging
Dental GmbH
Siemensstrasse 12
77694 Kehl am Rhein
P.O. Box 2044,
77680 Kehl am Rhein
Saksa
Puh. +49 7851 932 90
Faksi +49 7851 932 930
Jean-Paul Lentz

LM-Dental
Lääkintämuovi Oy
Rydöntie 12 A 20360 TURKU
PL 729 20361 TURKU
Puh. (02) 274 0100
Faksi (02) 274 0117
Jaakko Packalén
jaakko.packalen@lmdental.com

L-Dental Products Lumme Oy
Norrbyn rantatie 8
21600 PARAINEN
Puh. (02) 274 0100
Faksi (02) 454 6444
Jaakko Packalén
jaakko.packalen@lmdental.com

Ohmeda Medical

9065 Guilford Road
COLUMBIA, MD 21046-1801 USA
Puh. +1 410 381 2555
Faksi +1 410 381 2558
Andrew Krakauer
andrew.krakauer@ohmedamedical.com

Merivaara-ryhmä

Vitikka 1 F, Espoo
PL 300 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 278 9824
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Merivaara
Puustellintie 2 15150 LAHTI
Puh. +358 3 869 11
Faksi +358 3 869 444
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Merivaara AB
Gårdsfogdevägen 2 - 4
S-168 66 BROMMA
P.O. Box 20126
S-161 02 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 627 2950
Faksi +46 8 627 2955
Thomas Swärdh
thomas.swardh@merivaara.se

Merivaara Norge AS
Østensjøveien 18
P.O. Box 6022 Etterstad
N-0601 OSLO Norja
Puh. +47 2303 9400
Faksi +47 2303 9401
Per Michaelsen
pm@merivaara.no

Itka
Puustellintie 2
15150 LAHTI
Puh. (03) 869 11
Faksi (03) 869 515
Petri Vaulo
petri.vaulo@instrumentarium.fi

Medko Medical Oy
Vitikka 1 F, Espoo
PL 260 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 146 4048
Kari Visti
kari.visti@medkomedical.fi

Instrumentarium Medical Oü
Magdaleena tn. 3E-37
EE-0013 TALLINNA Viro
Puh. +372 6 502 545, 502 546
Faksi +372 6 502 544
Tiit Maasik
imedical@online.ee

Instrumentarium SIA
Elizabetes Str. 9, Office 5
LV-1010 RIIKA Latvia
Puh. +371 7 323 059, 321 304
Faksi +371 7 323 070
Janis Liepinš
jliepins@instrumed.lv

Instrumed

Vitikka 1 F, Espoo
PL 300 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 524 144
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

OPTIIKKA

Instrumentarium Oyj
Vitikka 1 F, Espoo
PL 500 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. (09) 5281
Faksi (09) 502 1551
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi
Myymälät: Juha Uskali
juha.uskali@instrumentarium.fi
Markkinointi: Raimo Tikkanen
raimo.tikkanen@instrumentarium.fi

AB Ögat
Karlsbodavägen 20 B
S-168 67 Bromma Ruotsi
Puh. +46 8 284 210
Faksi +46 8 283 310
Jan Lundblad
jan.lundblad@ogat.se

Instrumentarium Optika Oü
Pärnu mnt. 32
EE-0001 TALLINNA Viro
Puh. +372 6 443 600
Faksi +372 6 313 531
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

ZAO Instrumentarium
Srednii 70, V.O., P.O. Box 836
199179 PIETARI Venäjä
Puh. +7 812 3219 989
Faksi +7 812 3217 763
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

INSTRUMENTARIUM

Kuortaneenkatu 2, Helsinki Finland
PO.Box 100, FIN-00031 INSTRUMENTARIUM
Tel. +358 9 394 11, fax +358 9 146 4172
<http://www.instrumentarium.fi>